

RAIVAAN TSO-

QAINIOTA

IV

Raivaajan
Työvainiolta IV

Raivaajan Työvainiolta

IV.

RAIVAAJAN
VUOSIJULKAISU

8100 000 9000's

FITCHBURG, MASS., 1908
RAIVAAN KIRJAPAINO.

SISÄLTÖ:

	Sivu
Elämän tie (kirj. Aku Päiviö)	9
Sinulle, runo (Elin Nykäsenoja)	19
Ihmisyystävä (Wentworth, suom. Aku R.)	20
Syvälle muistiin painunut (Matti Herneshuhta)	26
Sähköä, runo (— —)	44
Yhdenvertaisuus (Hijoppi Rotilainen)	45
Vanha ja uusi maailma	53
Kieltolakikysymys ja sosialismi (F. J. S—ä)	55
Ovatko taloudelliset järjestöt välttämättömiä (Jussi Välimäki)	67
Ryöväri, runo (— —)	78
Maanluovutuksen kukkasia (Wentworth, suom. J. G-s)	81
Mikä se, runo	90
Vaalitaistelu v. 1908 Yhdysvalloissa (Simo)	91
Canadan sosialistisen liikkeen suunta (J. V. K—to)	95
Kristinuskon synty ja leveneminen (A. R.)	99
Siruja sosialismin merkkimiesten historiasta	106
Socialismin kasvaminen (Eugene V. Debs)	119
Lyhyt katsaus suomalaisen työväenliikkeen ja socialis- min historiaan Yhdysvalloissa (F. J. Syrjälä)	130
Massan valtion S. S. osastoista:	
Fitchburg	146
Quincy	152
Gardner	156
Norwood	159

Worcester	161
Maynard	164
Cambridge ja Springfield	167
Rockport	168
Peabody	170
Pennsylvanian S. S. osastoista:	
Monessen	172
Glassport	173
Twilight	177
Newhampshiren S. S. osastoista:	
Enfield	179
Graniteville, Vt.	180
Long Cove, Me.	181
Pawtucket, R. I.	182
Ohion S. S. osastoista, Cleveland	
184	
New Yorkin valtion S. S. osastoista:	
Ylä-New York	186
Brooklyn	189
New York	190

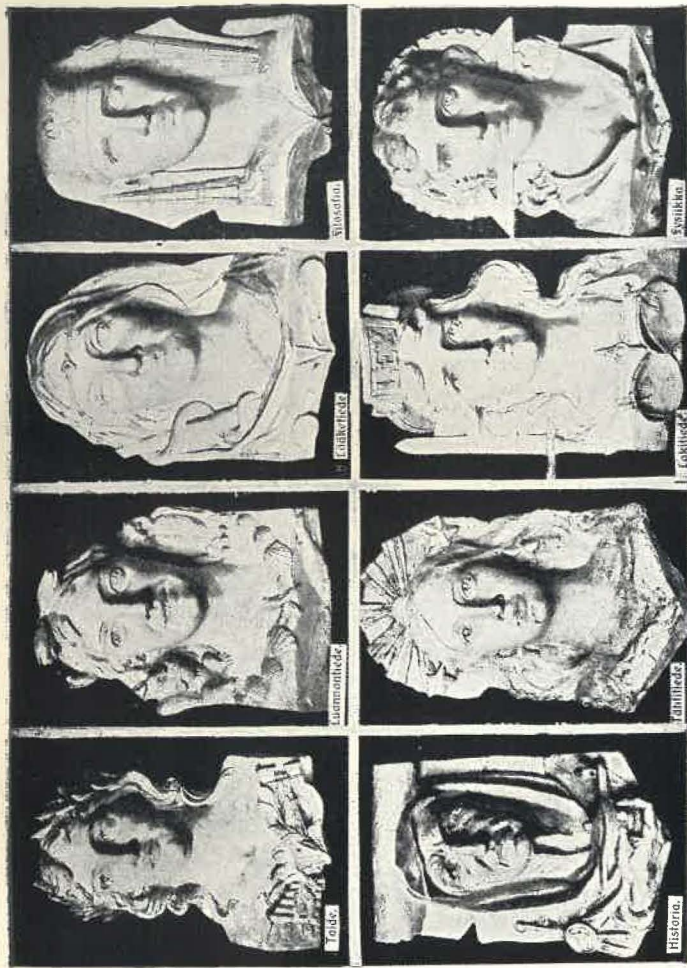
KUVIA:

Teollisuus, Meiner.
 Raivaaajan johtokunta v. 1908.
 Veistokuvia Helsingin yliopiston kirjastosta.
 Franklin H. Wentworth, sivu 20.
 Luontoa vihurissa.
 Meren jättiläisen pyydystäminen.
 Kohtaus kirkossa, V. Hogarthin piirtämä.
 Sosialistiagitaattori, J. L. Farain piirtämä.
 Peljättävä nyrkki.
 Kuokkamies.
 Eugene V. Debs ja Ben. Hanford, sivulla 92,

Toverukset Karl Marx ja Fred Engels, sivulla 107.
 Fred Lasalle, sivulla 111.
 W. Liebknecht, sivulla 113.
 W. Morris, sivulla 114.
 Enrico Ferri, sivulla 116.
 Karl Kautsky, sivulla 117.
 F. Tanner, sivulla 132.
 Matti Kurikka, sivulla 134.
 Vihtori Kosonen, sivulla 135.
 Taavi Tainio, sivulla 141.
 Alex Halonen, sivulla 143.
 Kaapo Murros, sivulla 144.
 Martin Hendrickson, sivulla 145.
 S. S. O. Saiman talo Fitchburgissa.
 Osa s. o. Saiman jäsenistöä oman talonsa päässä, 1908.
 S. s. o. Saiman näyttämön esirippu.
 Osa s. o. Saiman näytelmäseuran jäseniä syyskuulla 1908.
 Quincyn sos. osaston talo ja jäsenistö soittokuntineen oman talonsa edustalla, kesällä 1908.
 Gardnerin s. o. jäseniä.
 Norwoodin s. o. "Into" oman talonsa edustalla.
 Norwoodin sos. osaston soittokunta "Innon sävel", 1908.
 Norwoodin s. o. voimistelu- ja urheiluseura "Yritys" v. 1908.
 Worcesterin sos. osaston kenttäjuhla v. 1908.
 Osa Maynardin sos. osaston jäsenistöstä, heinäkuulla 1908.
 Rockportin o:n haalin tontilla ollut kämpä ja osaston jäseniä.
 Peabodyn sos. osaston talon sisusta ja osa jäsenistöä, 1908.
 Peabodyn s. o. soittokunta "Kotka".
 Monessen sos. osaston talo.
 Monessen sos. osaston jäseniä talonsa edustalla.
 Glasportin s. o:n soittokunta ja osa jäsenistöä talonsa edustalla v. 1908.
 Enfieldin s. o. "Pyrkijän" jäseniä kenttäjuhlassa, elokuulla v. 1906.
 Granitevillen sos. osaston jäseniä kesällä v. 1908.
 Long Coven sos. osaston jäseniä kesäkuulla v. 1908,

Clevelandin sos. osaston kenttäjuhla.
 Youngstownin sos. os. jäseniä.
 Osa Ashtabulan sos. osaston jäseniä.
 Ylä-New Yorkin s. o. näytelmäseura.
 Ironwoodin s. o:n talo.

Kaikkien henkilökuvien alla ei ole nimeä. Jos lukija on
 niitten suhteen epävarma, voi ylläolevasta luettelosta nähdä
 nimet ja sivut joilla ne löytyy.

Elämän tie

Maa, mitätön pallo miljoonien joukossa, pisara avaruuden äärettömässä meressä, tähti ylenevällä yötaivaalla.

Pieni ja mitätön kaikkeuden osana, suuri ja mahtava pienelle ihmismuurahaiselle, jonka voima liikku määrättyissä rajoissa sen epätasaisella pinnalla.

Mahtava, ihmeellinen maa! Sylissäsi tuhannet syvyydet, tuhannet pilviä piirtävät vuoret, kalliot, kummut. Laajoina vetesi kuohuu ja metsäsi humajaa, aukeina tasankosi aukee ja kirkkaina virtasi vilisee. — Povesi kumpuaa ihanuuksia ja ihmeitä, kultaa ja kukkia, värejä ja tuoksua.

Ja siellä on ihminen! — —

Me, ihmismuurahaiset, olemme vaan pienen pieniä kääpiöitä sinun mahtavassa sylissäsi. Mitättö-

mine mittausoppeinemme ja laskutaitoinemme, heikkoine näköinemme ja ahtaine älyinemme, hitaine liikkeinemme ja lyhvine askeleinemme me täällä pyrimme ja kompuroimme, yritämme ja erehdymme. Vavahduksestasi me rusennumme ja henkäyksestäsi me sorrumme; kuin vahakuplat me särymme kun sinun povesi kuohahtaa.

Ja vähän me sinua tunnemme; vaan pienen alan, pienen piirin kukin, eikä kukaan kokonansa. — Enemmän me ihmettelemme kuin tiedämme ja enemmän me toivomme kuin taidamme. Suurista kätköistäsi olemme vaan pienen osan löytäneet ja mahtavista aarteistasi osaamme vaan mureneita onneksemme käyttää. Me huokaamme huolissamme ja köyhyydessämme, pahomme pienuuttamme, tuskittelemme tietämättömyyttämme ja hetkisten ilojemme pitkät loma-ajat me itkeskelemme ilotonta elämäämme.

Mutta — kuitenkin — ylpeitä ja mahtavia me olemme, sillä me olemme ihmisiä! Herroja maassa ja itse viisauksia avaruuden kaikkeudessa! Usein me ajattelemme ja tunnemme, että kaikki mitä on olemassa, on meitä varten — vaan meitä varten!

Me hallitsemme sinua maaemo. Miljoonine erilaisine elävine olennoinesi olet sinä meidän orjavaltaakunta, jonka hallinnossa vaan meidän ääni kuuluu, — niin, milloin sinä et hirmuisine oikkuinesi tule rakennelmiamme tuhoamaan.

Itsetietoisina me kohotamme päämme ja ylpeinä me ryntäämme eteenpäin. Me etsimme aarteita poveltasi ja valloitamme pala palalta voimiasi pal-

velukseemme, huojennukseksemme ja hyvinvoinniksemme. Me varmoina kuljemme aavain mertesi yli, halomme huikeitten aaltoisi harjat ja purjehdimme mantereelta toiselle, satamasta satamaan, vaihtaen rikkauksia ja huvitellen eri ilmanaloissa ja luontosi ihanuuksissa. Me kiidätämme pinnallasi kymmeniä peninkulmia tunnissa. Me lähetämme viestejä satojen peninkulmien etäisyyteen salaman nopeudella, — niin, me puhelemme toisella puolella palloa olevien kanssa tärkeimmistä asioista ja tapahtumista muutamien minuuttien sisälle. Me huojennamme ruumiimme vaivoja, siirrämme orjan raskaat työt sinulle ja itse työskentelemme aivoilla — ajattelemme. Virtojesi voimalla me väännätämme myllyjämme. Valjusta vedestä me kiihdytämme jättiläisen koneitamme käyttämään. Tuhoisan salamasi me masensimme, otimme siltä salaperäisen kammon ja taltutimme sen hyödylliseksi orjaksemme, nöyräksi palvelijaksemme lukemattomiin eri toimiin. Ja vihdoin, kun meiltä puuttuu siipiä ja maiset esteet tuottavat kiusaa kiihkeälle pyrkimyksellemme, opetilemme me — lentämään ilmojesi halki.

Meidän tieteeimme ja filosofiamme pyrkii jo selittämään ei ainoastaan sinun vaan koko avaruuden lakeja, aineita ja olemisen muotoja, nähtäviä ja näkymättömiä, loppusanassaan sanoen: k e r r a n m e t i e d ä m m e k a i k k i!

Sellainen on ihminen — ihminen ylevässä ylpeydessään ja viisaudessaan, mutta toisenlainen on ihminen alennustilassaan ja tyhmyydessään.

Maa — eläjänsä emo, leipä ja suoja. Se meidät synnyttää ja se meidät povellensa kätkee.

Selvä tajuntamme sanoo, että se on yhteinen, yhteinen eloaitta ja nautinnon lähde, — jos kerran jokainen maaemon povella syntynyt ihminen on samanarvoinen emonsa lapsi, kuten me jo pyrimme opettamaan. Kellään ei ole oikeutta aidata sen aloja ja sanoa: tämä on minun! Kellään ei ole yksityisomistusoikeutta yhteenkään mureneeseen sen pinnasta, jos siitä toistenkin elämä ja onni riippuu.

Mutta miten on nyt?... Ihme ettei siihen jo avaruus huudolla vastaa!

Maaemon pinta on paalutettu, linjotettu ja aidattu muutamille harvoille ja valituille, jotka sanovat: tämä on minun! Ja heillä on omat laatimansa kiinnekirjat sen päälle, ja sakkotaulut: älä tänne astu, älä tähän koske!

Ja ne suuret joukot ilman valintaa vaeltavat kodittomina kulkureina aitojen välisiä ahtaita teitä ja porteilla pysähtyvät nöyrinä pyytämään saada tulla kyntämään, kylvämään ja kokoomaan viljat toisen aittaan, että oma lapsikin eläisi...

Ja kun sattuu, saavat he kyntää, kylvää ja koota, ja heille viskataan mureneita syödäksensä.

Toiset omistavat maaemon pinnan ja sisäpuolen ja toisilla ei ole selän sijaa ennenkuin kuolemansa jälkeen alla mullan sitä varten aidatussa kummuksa! — Yhteistä on enää vaan ilma ja auringonpaiste, — sekin jo osaksi riistettynä.

Luonnon pyhä laki on tyhmästi, julmasti ja hävyttömästi rikottu, ja rangaistuksen siitä kärsivät

syöttömät, sillä muuta oikeuden valvojaa ei ihmisellä tässä suhteessa ole kuin hän itse. Taivas ei vaikerruksiin vastaa ja jumalat ovat avuttomia ja kuuroja.

Elämä — luoja äärettömyydessä ja ijankaikkisuudessa, olemisen ilmenemismuoto, jatkuvan kehityksen äiti, joka häviämisenä kautta aina uutta luoden pyrkii "täydellisyyttä" kohden.

Tähtiä sammuu ja tähtiä syntyy — maailmoita häviää ja maailmoita luodaan. Lahova kanto kohottaa juuriltaan vesan, itse hajotessaan ruokamullaksi sen juurelle. — Kaikki on vaan ruokamultaa uudelle elämälle. — Kukkanen syksyllä kuolee ja keväällä herää siemenestä uuteen elämään, uuteen, ehkä edellistä ihanampaan kukoistukseen ja tuoksuun. Ihminen jatkaa sukunsa kehittyvää elämää lapsissaan. Kaikkialla, suurimmasta elämän kokonaisuudesta pienimpään asti vallitsee sama laki. Myriadeissa muodoissaan vilisevä elämänvirta kulkee eteenpäin, yhä, yhä — kuni aika, kuni ijan-kaikkisuus. Mikään ei katoa, muuttaa ehkä muotoansa, mutta aina elää ja luopi. Ja jokainen pyrkii suojelemaan itseään ja sukuaan, ja pyrkii parempaan, pyrkii kauneutta, nautintoja ja suurempaa tajuntaa kohden. — Siinä elämän älyllinen tar-koitus.

Selvä tajuntamme meille ihmisenä sanoo, että kaikille on elämä yhtä kallis, kaikille se on kaikki kaikessa ja kaikilla siihen on yhtä suuri oikeus ja

luonnonlaillinen velvoitus. Kallis on elämä, ja kauris se on!

Mutta miten se nyt on meidän "luomakunnan kruunujen" kesken? —

Yli nautinnoista kuohuvan kirkkaan elämänpäivän laskee veriruskoinen sumu, kun tämä kysymys kohoaa. — Murhaava taistelu on käynnissä elämänetujen vuoksi — elämä elämää vastassa! Ensin rotujen kesken, sitten kansojen, sitten heimojen, sitten eri yhdyskuntien, joukkojen ja vihdoin yksilöiden kesken. Ja aseet ovat voimasuhteitten ja kehityksen mukaisia; kehittyneemmillä viisaampia, viekkaampia ja julmempia, alkaen hirmuisemmista sota-aseista ja suur-valtiopolitiikasta rikkauksia omistavan riistäjä-pohatan ruoskahallintoon ja vihdoin katukeinottelijaan ja maantierosvoon, kunnes ihminen on ihmistä vastassa, vaanivana ja varuillaan.

Toiset valtansa avulla, joka on kehittynyt aikojen kuluessa heille otollisissa olosuhteissa, hallitsevat toisten elämää välillisesti ja välittömästi, järjestelmällisesti ja raa'asti. Inevät heistä elonvoiman omaksi lihavuudekseen, poimivat heidän karvaat hikihelmet pääryinä ja ruusuina, makuna ja hajuna, nautintona ja lepona. Runtelevat heidät jo lapsitaimina ja sitten koko elämän ajan estävät heidän kehittymisensä muuhun kuin orjuuteen, orjan työhön, nöyrään kärsiväisyyteen, josta hedelmät vievät he.

Toisten elämä on pelkkää päiväpaistetta, paratiisielämää, laiskuutta, jossa on vaan kaksi huolta:

katsoa että valta säilyy ja huolehtia että nautinnolle riittää hekumaa, kiihdykettä, lihassa ja elämän erilaisissa väreissä.

Ja toisten elämä — se on yötä, jossa pilkkaa vaan harvoja tähtiä, se on työtä, työtä, kuluttavaa piimaa, heltämätöntä kuolonkamppailua, hätää, nälkää, tuskaa, kyyneleitä ja — tietämättömyyttä. Ihana ihmiselämä kärsii, kituu ja vaivaiskasvina kesken sammu, koskaan terälehteä tekemättä, koskaan tuntematta kukoistuksensa ihanaa iloa. Elämäntie on muuttunut kuolemantiekksi.

Luonnonlaki on julmasti, tyhmästi ja hävyttömästi rikottu ja rangaistuksen siitä kärsivät syyttömät, sillä muuta oikeuden valvojaa ei ihmisellä tässä suhteessa ole kuin hän itse. Taivas ei vaikerruksiin vastaa, jumalat ovat mykkiä ja kuuroja.

Onni — elämän nautinto, sen ihanne, kauneus ja päämäärä. Saavuttamaton, mutta aina nautintoa antava. Elämän päiväpaiste, suvituulen tuoksuva henkäys, kauniimman huomeneen hyvä toivo, kehityksen yhä korkeammalle johtava soihtu. Valkoinen enkeli, joka aina edessämme väikkyen viekottelee itseänsä tavottamaan, rientämään.

Elämä on puu, onni sen hedelmä. Sitä me jaanomme kuin kukka kastetta ja auringon valoa. Se kiihottaa meidän ajatuksiamme, se kannustaa meidän pyrkimyksiämme, se antaa elämälle ylevän luonteen ja kirkastaa älyllisen ihmisen otsan.

Ja selvä tajuntamme sanoo, että kellään ei ole oikeutta murentakaan toisen onnesta itsellensä anastaa, jos mieli itse olla onnellinen. Ja se sama tajuntamme sanoo, että minä en voi olla onnellinen jos minä näen onnettomia ympärilläni enkä tahdo heille apuani ojentaa; jollen minä sitä tee, on onneni pilvinen ja tahrainen, raskas ja rauhaton. Se ei ole siis yksilöllisesti saavutettavissa, vaan yhteisesti. Siinä onkin ihmisten pyrkimysten ydinkohta ja side joka heidät (kerran) pakottaa veljestymään yhdeksi perheeksi maaemon mahtavassa sylissä.

Mutta miten on nyt tänä päivänä, korkeasta kehityksestään, valistuksestaan ja "onnestaan" ylpeilevien ihmisten kesken? Tähtäävätkö he pyrkimyksensä yhteisöön saavuttamisen eteen? Tahtovatko he nostaa tasalle ne, jotka ovat onnettomuuteen syösty, huojentaa raskautettujen kuorman ja kirkastaa niitten mielen, jotka ovat suruihin vaipuneet? —

Minkä vastauksen ihmisten elämänpyrkimyksistä saimme, sen saamme heidän onnestansa. Yli maaemon pinnan huohkaa ilmoihin onnettomien huokaukset, — äitien vaikerrukset, lasten itkut. Sorretut valittavat, tuska piinaa, epätoivo tappaa. Onnettomat kerjäävät onnensa mureneita, — niitä, jotka "onnellisten" pöydältä putoavat. Kylläisinä kuohuvat toiset yli itsensä hekuman saastana. Näkevät kaiken, mutta eivät kättänsä ojenna. Ruhjoen ajavat yli vallanvaunuillaan, eivätkä siitä kärsi. Onnen valkoinen kukkatie on tuhathaaraista murhapolkua, jonka varrella on verta ja raatoja, —

viattomien verta, imettävään ja imeväisten verta, vapisevain vanhusten verta ja voimakasten nuorten verta. — Ja niitten varsilla on murhattujen kohotamia loistolintoja, joissa "onnelliset" asuvat, joissa murhaajat hekumoivat...

Me näemme ihmisen alennustilassaan.

Luonnon laki on raa'asti rikottu ja rangaistuksen siitä kärsivät syyttömät, sillä muuta oikeudenvalvojaa ei ihmisellä tässä suhteessa ole kuin hän itse. Taivas ei huutoihin vastaa, jumalat eivät kättänsä kohota.

Kun näin on, mitä silloin on enää jälellä? Eikö miljoonien sorrettujen toivon kynttilä saa jo sammua, eikö elämänpyrkimyksen saa jo jättää ja syök-syä syvimmän sortumuksen kautta lepoon?

Ei! Sillä jälellä on vielä totuus.

Totuus — kehityksen ylimmällä huipulla viit-taava älyllinen tieto oikeasta, pyhin tunne ihmissy-dämmessä, majakka elämän merellä.

Sitä kohden on ihmiskunta pyrkinyt — muka. "Muka" siksi, että totuuden huutajain suuhun on aina vallitseva valta koettanut kapulaa tukkia, hukuttaa sen huudon ja huutajat, sillä se on ollut epä-edullinen heidän vallallensa, epäedullinen niille, jotka tahtovat hallita siinä missä heillä ei ole oikeutta, niittää siitä mihin eivät ole kyväneet, koota siitä missä eivät ole niittäneet ja nauttia siitä mistä eivät ole vaivaa nähneet. Mutta totuus on aina voittanut,

sillä siihen on yhtynyt niin paljon, että valta ei ole niitä voinut kytkeä eikä kukistaa. Ja pyhä se on ollut, sillä sen vuoksi ovat tuhannet kärsineet hirmuisimmat kidutukset ja lopulta uhranneet henkensä.

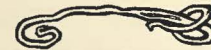
Kun kerran elämä on taistelua jo pelkän itsensä vuoksi, ilman ylevämpää päämäärää, ja kun kerran myöten antaen vääryydelle ei mitään voita itselleen, kun kerran nöyryys ja kärsiminen ei tuota etuja eikä huojennusta, vaan sama kuoleman kanssa kamppailu on aina edessä, niin miksi emme liittäisi taisteluun tarkotusta, suurta, pyhää tarkotusta, joka on ainoa mikä sorretut ja vääryyttä kärsivät ihmisoikeuksiinsa kohottaa — heidän oman yhteenliittymisensä kautta tietoisena oikeasta.

Me olemme oikean puolesta taistelijoita. Emme vahvoja, emme puhtaita, emme vilpittömiä; joka askeleella me tallaamme pieniä totuuksia ja kompastumme vääryyden mukuloihin, sillä kiero elämä on meidät myrkyttänyt ja saastuttanut, — mutta sitenkin, kun vaan elämän suurimmat totuudet ovat silmämääränämme ja niitten puolesta vilpittöminä riveissä seisomme ja tarpeen tullessa uskallamme, teemme me oikein, elämällämme on ylevä tarkoitus, vähäiset uhrauksemme tuottavat satakertaisen siunauksen, rauha suojelevat siipensä ylitsemme levittää ja elämä antaa lastemme otsille onnensepeleen.

Ylös sorretut ja vääryyttä kärsivät oikean puolesta yhdistetyin käsin taistelemaan. Se on totuuden tie. Ja kun me t a h d o m m e ja t o i m i m m e,

rupeavat kuurona olleet jumalat kuulemaan ja ilmestyy tuomari, jonka jalkain juuressa raakavalat vapisevat, valtikat kaatuvat ja kruunut päistä putoilevat.

Aku Päiviö.

Sinulle

Sa laulathan iloa, kevättä soitat,
Ja syksyä kesään vaihtaa koitat?
Ja ylös lietsoa nuoruustulta,
Ja kirkkaammaks' valaa sydänkulta?
— Oi, silloin sa paljon voitat!

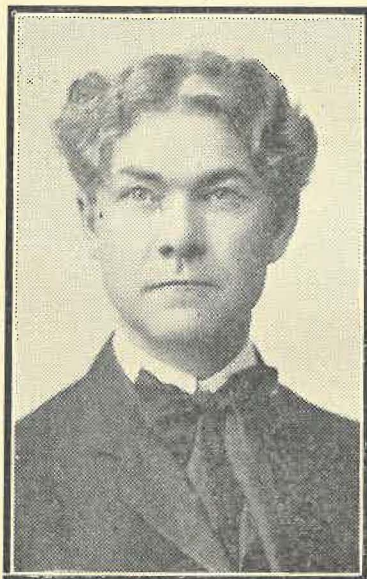
Sä lämpöä kylväthän, kukkia nostat,
Ja oikeudellahan vääryyttä kostat?
Ja lempien lääkitset sydänhaavat,
Ja t a h d o t, ett' köyhätkin oikeuden saavat?
— Paljon kaunista silloin saat!

Hyvän kylväjä olethan? — Ihanteita
Kun sieluissa kukkihin auenneita
Työstäsi kohoo — se suurta on työtä,
Ja kauniimman sadon se kantaa myötä.
— Silloin aatteelle suuria teet.

Elin Nykäsenoja.

Ihmisyistävä

Kirj. Franklin H. Wentworth.

Hobson: "Onko teillä muassanne dollari, Dobson? Minä antaisin sen tälle kerjäläiselle." Dobson (antaen hänelle dollarin): "Teidän antelijaisuutenne saattaa teidät, Hobson, jonakin päivänä perikatoon."

Life.

Onko teille koskaan johtunut mieleen, että maailman suuret ihmisyistävät ovat saavuttaneet oikeutensa tuohon

arvonimeen siten, että ovat lahjoittaneet toisten ihmisten rahoja? Tässä on miljoneeri.

Te kuulette kansan sanovan, että hän on yhden miljoonan arvoinen. Elkkää uskoko sitä. Ei kukaan

antaisi hänestä miljoonaa dollaria. Kansa tarkoittaa, että hänellä on miljoona dollaria.

Mitenkä hän sen sai? Voiko mies ansaita miljoona dollaria?

Voi, jos hän työskentelee joka päivän vuodessa, pyhät ja aret, kymmenestä dollarista päivän lähes kolmesataa vuotta eikä koskaan kuluta senttiäkään elämiseensä. Siihen tarvitaan vankkaa miestä!

Tuskin on olemassa nykymaailmassa semmoista tuotantolaitosta, jossa mies voi ansaita enemmän kuin kymmenen dollaria päivässä.

Eivät tuottajina vaan riistäjinä ihmiset saavat tätä suuremman päiväpalkan

Jos omaatte jonkun laillisen etuoikeuden, tai jos teidän järjestämiskykyne on niin ilmeinen, että se tekee teidät kykeneväksi riistämään suurta ihmiskokoa eduksenne, silloin teistä lopultakin saattaa tulla miljoneeri.

Tuhannen työmiestä, kukin ansaiten päivässä viisi dollaria, joista ne saavat kaksi dollaria ja maksamattomat kolme dollaria jäävät teille, saattaa kun teidän liikkeenne on päässyt käyntiin, tuottaa teille miljonan kahdessa tai kolmessa vuodessa.

Mutta te ette ole ansainneet tuota miljoonaa.

Toiset ihmiset ovat sen ansainneet ja te olette ottaneet sen heiltä.

Heti kun te olette saaneet liikkeen hyvään järjestykseen, te voitte mennä pois ja jättää sen. Te palkkaatte toimeenpanokkyisiä miehiä pitämään sitä käynnissä, samalla kun te itse matkustelette tai huvittelette purjehduskilpailuissa; varsinkin on

niin, jos teillä on laillinen monopoli. Jollei teillä ole, tulee teidän pysyä liikkeessänne pitemmän tai lyhemmän ajan. Mutta te saatte sadattuhannet vuodessa ollessanne joutilaanakin. Tästä käy selville, että te ette ansaitse niitä. Toiset ihmiset, työläiset, ne ansaitsevat.

Te olette käyttäneet sitä kykyä, jonka luonto on teille suonut toisten ihmisten auttamiseksi, kiskoaksenne heistä itsellenne hyötyä.

Mikä oli tarkoitettu ihmiskunnan hyväksi, siitä on teidän pieni sielunne tehnyt etuoikeuden.

Kun nämä sadattuhannet tulevat joka vuosi, voitte te antaa muutamia niistä jollekin kirjastolle tai yliopistolle.

Mutta se ei ole teidän rahaanne, minkä te annatte. Se ei ole itsekieltämystä eikä uhrausta teiltä. Toiset ihmiset ovat sen ansainneet. Te otatte toisten ihmisten rahan ja annatte sen pois saadaksenne mainetta itsellenne.

Teitä kutsutaan hyväntekeväiseksi henkilöksi. Mutta te itse tunnette itsenne. Hyväntekeväisyys on palvelemista. Te voitte ainoastaan antautua rakkaasti palvelemaan lähimmäistänne tai antaa oman personallisen työnne tuloksia. Se on hyväntekeväisyyttä.

Se ei ole hyväntekeväisyyttä, että te annatte sitä, minkä toiset ihmiset ovat ansainneet.

Jos te olisitte hyväntekeväinen henkilö, niin te haluaisitte käyttää järjestämiskykyenne kaikkien hyväksi, sen sijaan että te nyt käytätte sen ainoastaan omaksi hyväksenne. Te haluaisitte tulla todelliseksi ihmisystäväksi, sen sijaan että te olette ihmisystävästä irvikuva. Te haluaisitte antaa maailmalle, sen sijaan että te otatte siltä. Tämä on todellista ihmisystävällisyyttä.

Me emme voi nähdä sitä aivan selvästi, koska meidän kasvatuksemme on himmentänyt näkömme.

Me ajattelemme, että meidän osinkomme on kaikki se, minkä me voimme ottaa, ja kun me olemme sen kaapanneet, koetamme me varastaa hyvettä antamalla takaisin sen osan, jota me emme kaipaa.

Mutta tässä ryöstämisessä on meiltä mennyt sielun puhtaus. Sukeltaessamme helmeä noutamaan olemme kadottaneet tähden.

On sielutieteellistä merkitystä sananparrella: "Hän on miljoonan arvoinen."

Se ilmaisee turmeltunutta arvostelukykyä.

Me olemme joutuneet otaksumaan, että mies, joka ottaa enemmän on suurimman arvoinen.

Me tavallisesti katsomme kaupungin rikkaimman miehen johdonmukaisesti suurimman arvoiseksi kaupungille.

Hän on saattanut perustaa teollisuuslaitoksen. Teollisuuslaitos saattaa olla kartuttanut väkilukua.

Mutta isommuus ei ole hyvettä. Vaikkakin jonkun miehen ponnistukset tekevät kaupungin kansan onnellisemmaksi, ei hän ole tehnyt heille mitään palvelusta suurentaessaan kaupunkia. Hän saattaa olla lisännyt heidän taakkaansa.

Pienimmät kaupungit ovat tavallisesti onnellisimmat. Chicagon ihmisten kurjuus on sanomaton.

Miehet, jotka "tekivät Chicagon", ovat enimmäkseen ainoastaan tehneet matkan kotonta työpajaan tai konttoriin vähän pitemmäksi. He ovat vain lisänneet päivän raadantaa uuvuksissa kävelemisen tai tunninpituisen alakuloisen istumisen täpötäytisessä katuvaunussa.

He eivät ole keventäneet ihmisten työtä eivätkä huojentaneet heidän kärsimystään.

Jonakin päivänä me tulemme näkemään, miten ihmisystävä on tehty ja me tulemme tarkastelemaan, mikä hänen todellinen arvonsa yhteiskunnalle on. Silloin ei siellä tule olemaan ihmisystäviä. Jokainen mies on oleva oma ihmisystävänsä.

Sen sijaan että sallisivat jonkun toisen antaa heidän ansioitaan heille, ihmiset tulevat itse käyttämään ne hyväkseen.

Jos he silloin haluavat mieluummin sangollisen hiiliä tai parin kenkiä kuin yliopiston tai taidegallerin, he voivat saada ne.

Kun kasvava henkinen arvostelukyky lopulta osottaa ihmisille, että miljoneeri on ja hänen täytyy olla mies, joka ottaa elatuksensa toisten ihmisten elatuksesta, eivät ihmiset halua olla miljooneereja.

Eivätkä he voikkaan, vaikka he tahtosivatkin.

Tuona päivänä pysyy nuo kolme ylimääräistä dollaria ansaitsijan taskussa. Tuona päivänä tullaan näkemään, mitä ihmisten ansioiden omanaan pitäminen ja lahjoittaminen on ja mitä se on aina ollut, siveellistä pitaalia, jonka on synnyttänyt häviävä saasta.

Tuona päivänä on ihmisten silmissä ylentävä teidät korkeammalle kukan kasvattaminen pienelle raajarikkoiselle tytölle kuin yliopiston rakentaminen.

Suom. Aku R.

Syvälle muistiini painunut

... Hoitajatar Elsa Anderson ei yleensä ollut paha luonteeltaan, ei suinkaan, mutta oli toisinaan vähä kärtytuulella. Ensi kerran näin hänellä tuon mielen tilan ollessani toista päivää hänen hoidettavanaan. Minkälaisesta aiheesta lie sen silloin saanut, en varmaan tiedä; luulen kuitenkin ylihoitajattaren häneen suuttuneen. — No niin, silloin, tuon mielen tilan vallassa ollen, sanoa tiuskasi hän minulle, joutuessaan — ei tekemään jotain sellaista ilkeää, joka olisi sairaalassa harvinaista — muuttamaan altani lakanan, joka juurikään oli sinne puhtaana levitetty:

“Senkin sika!” —

Voin sanoa tervennä ollessani omaavani koko paljon edellytyksiä “filosoofiseen tyyneyteen”; mut-

ta tuolloin hermostoni epänormaalista tilasta, johon sen sairauteni oli saattanut, johtui että tunteeni menettivät hyvin helposti “tasapainonsa”. Ja niinpä sainkin minä neiti Andersonia kohtaan niiden — itse asiassa, filosofisesti puhuen, totuuden mukanaan mitään vastuuta aiheuttamattomien — sanojen johdosta kiihkeämmän inhon kuin milloinkaan sitä ennen tai jälkeen olen tuntenut kehenkään ihmiseen, eritotenkaan naisiin, — huolimatta siitäkin, että, todellakin, ymmärsin hänetkin kuitenkin pohjaltaan hyväksi ihmiseksi.

Ja tuo tunteeni ei ollut ainoastaan kiihkeä, vaan se oli syväkin; se ei haihtunut vaikka loukkaajani heti taasen, ehkä katuenkin sanojaan, oli ystävällinen. —

Yhtä paljon kuin neiti Anderson, jopa enemmänkin... hoiti minua eräs toinenkin nuori nainen. Hänen nimensä oli Aili Fuller. — Liekö osaltaan tuo ikävä suhteenikin mikä mielessäni syntyi edelliseen, vaikuttanut sitä, että tähän Aili Fulleriin sain yhtä kiihkeän ja syvän mieltymyksen tunteen kuin edellistä kohtaan inhon? Näyttäähän miellyttävä epämiellyttävän rinnalla miellyttävämältä kuin ilman tuota vastakohtaansa. Oli miten oli, perusaihe siihen kuitenkin oli Aili Fullerin persoonassa.

Hän todellakin oli nainen, joka ei ollut ainoastaan ulkonäöltään suloinen kaunotar, vaan yhtä suloisin herttainen ja jalo luonteeltaankin; — neiti Andersonkin nim. oli ulkonäöltään yleensä kaukana rumasta.

Aili Fuller ei kertaakaan käynyt luonani puhumatta tai muuten tekemättä hienoa leikkiä, eikä katsonut silmiini suloisesti hymyilemättä; hän oli yhtä ystävällinen pestessään ruumistani tai ottaessaan astiaa altani kuin tuodessaan kupin vettä juodakseni.

Hän tuntui minusta leijailevalta enkeliltä, joka kulkee huoneesta huoneeseen, valaen ilon säteitä hoidettaviensa mieliin.

Muutkin sairaut nim. näyttivät hänestä pitävän enemmän kuin neiti Andersonista. — Epätietoista minulle kuitenkin on, rakastuiko hänen hoidokkaihin häneen kukaan muu sentään yhtä paljon, e. t. s. siten kuin minä.

Sillä — minun täytyy kiiruhtaa tunnustamaan, että minun rakkaudessani häneen tulee ”rakkaus” sanaa käyttää ihan siinä merkityksessä kuin sitä käytetään siitä tunteesta toista sukupuolta kohtaan, jota vielä runollisemmalla kielellä sanotaan lemmeiksi.

Tosin puheena oleva tunteeni perustui tavallista enemmän vain siihen, että hänen, tunteeni esiin, olemus käytöksineen mitä täydellisimmässä määrässä tyydytti kauneusaistiani ja silloista, tavalistakin suurempaa, ystävyden ja hellyyden tarvetani, kuin varsinaiseen ”ruumiilliseen sukuvettiin”, siis ollen sikäli sitä mitä voipi samallailla ehdoilla tuntea yhtä hyvin samaakin sukupuolta kohtaan; kuinka muuten olisi voinutkaan olla, niin epänormaalissa tilassa kun oli ruumiini, mutta kuitenkin oli se lempeä, — koska siinä aina-

kin jonkun verran oli viimeksi mainitunkin, sukuvietin, vaikutusta...

No niin. — Heti sairaalaan päästyäni tuo enkeli — ah kuinka selvästi, elävästi muistan sen! — tarttui leikkisästi poskeeni ja katsoi silmiini niin herttaisen ystävällisesti hymyillen ja kysyi, melkein sellaisella äänellä kuin olisin ollut pieni poikanen, sen sijaan että olin aikanen, ja vielä pitkänlainen mies:

“Mikä sinun nimesi on?”

Kuultuaan sen, kysyi edelleen:

“Oletko ruotsalainen vai suomalainen?”

Tästä huomasin että hän huonosti osaa erottaa ruotsin ja suomen kieltä toisistaan. Eihän nimeni edes vivahdakaan edelliseen.

“Suomalainen, ja osaan sangen huonosti engelskaa”, tolkkasin.

“Oo, kyllä niin paljon osaat, että juttuun tullemme! Nuori ystäväni on kai vasta vähä aikaa ollut tässä maassa?”

Sitten antoi hän lämpömittarin suuhuni. Sitä pitäessäni tarkastelin häntä lähemmin. Hänellä oli mitä parhaimmin muodostunut vartalo, ja kasvonsa, kiiltävän mustan tukan alla... minun ei enää lähemmin tarvitse sanoa, että ne olivat kauniit. Silmänsä olivat isot ja mustat ja kirkkaat ja terävät ja lempeät. Kun hän hymyili muodostui hänen poskiinsa sievät kuopat. Sulo hänen valkohipeäisillä kasvoillaan, varsinkin punasilla huulillaan oli henkevää, mehukasta ja ylevää. Siinä oli ikävien, sydäntä särkevien kokemustenkin jälkiä. Ne tekivät

ettei hänen hilpeytensä näyttänyt hituistakaan turhamieliseltä kiekailevaisuudelta; päinvastoin yhtyi hänen hilpeyteensä syvää, arvokasta vakavuutta. Yleensä näytti hän sivistyneeltä, ja sen lisäksi vielä valistuneelta naiselta, ja minä arvailin: "Mikähän hän on naisiaan?"

Yhtään naista en ole tavannut, joka olisi ainakaan paremmin kuin hän, vastannut minun naisideaani.

"Nuoressa ystävässäni on paljonlaisesti kuumetta, mutta noin kauniin nuoren miehen ei saa kuolla!" sanoi hän kun oli ottanut lämpömittarin suustani ja katsonut siihen.

Varmaankin hän tässä jonkun verran imarteli. Sillä, vaikkapa nyt olisinkin sattunut hänen miehideaansa (jonka ei silti tarvitsisi edellyttää sitä että kaikkien muidenkin naisten ideaa vastaisin, huihai!), ei hän suinkaan ainakaan mahtanut ajatella, että minua "rumempain" miesten elämisestä ei ole väliä! —

Sitten kyseli hän yhtä ja toista, osaten mainosti panna minut ymmärtämään puhettaan ja puolestaan taas ymmärtämään minun "halkeengelskaani", huolimatta siitä, että tuskin monestikaan oli sellaista suomalaisen suusta kuullut (ei sentähden, että se olisi suomalaisille harvinaista, vaan sentähden, että oli vähä ollut suomalaisten parissa). Jonkun kerran jouduin hieman ymmälle ja katsoin häntä silmiin neuvottomasti. Silloin aina hän taas hymyili säkenöivää hymyään ja nyökkäsi päätään lohduttavasti, kuin tahtoen sanoa:

"Ei haittaa! Kyllä minä olen sinun parhain ystäväsi!"

Hänen lähdettyä luotani, katsoin hänen peräänsä ja ajattelin kaihomielin:

"Jospa tuo yksinään hoitaisi minua!" —

Seuraavan päivän iltapuolella, vähää jälkeen sitä kun neiti Anderson minua loukkasi, sanoi Aili minulle, pestessään ruumistani kylmällä vedellä:

"Täällä on nyt kauntin köyhäin ylihoitaja, ja tulee hän pian katsomaan sinuakin. Hän on oikea epäkohtelias mies, jonka mielestä on persoonallinen rikos olla niin köyhä, että joutuu tänne kauntin kustannuksella, mutta älä pelästy... Hän kysyy josko sinulla on sellaisia läheisiä sukulaisia, jotka voisivat maksaa sairaalakustannuksesi. Vaikka olisikin, vakuuta kuitenkin heidän olevan niin köyhiä, etteivät mitenkään voisi tehdä sitä."

Kyllä olisin itsestänikin osannt tässä asiassa kieräillä, mutta kuitenkin minua huvitti tuo hänen neuvonsa. Se oli jako, jonka kautta pilkisti silmäni hänen sielunsa aatteellinen puoli. "Mikähän hän oikein on naisiaan?" ajattelin taasen. —

Tuskin tarvitsisi enää erityisesti mainita että olisin halunnut hänen aina olevan luonani. Vaikka hoitovelvollisuutensa myötänsä ajoi hänet ympärilleni — ehkä useammastikin, uskallan luulla, kuin olisi ollut välttämätöntä, — kuitenkin tulivat väliajat minulle liian pitkiksi. Se oli todellista rakkau-denikävää.

Eräänä päivänä sai hän sitten tiedon suhteestaan sydämmeeni, — jota kuitenkin lie aavistanut.

Tautini oli senlaatuista kuumetta ettei se pahasti pyrkinyt panemaan päätäni sekasin. Kuitenkin toisinaan sain houruaistimuksia.

Vasta mainittuna päivänä vaivuin uneen ja hourun sekaiseen horrostilaan, ja luokseni tuli eräs ystävänä. Hän muuten oli käynyt luonani, houruteitse, jo ennenkin. Tällä kertaa katsoi hän huvikseen kiusata minua, sanomalla:

“Sinussa, veliseni, näyttää olevan rakkauden kuumetta yhtä paljon kuin muutakin kuumetta.”

En koittanut väittää tuota valheeksi, sanoinhan vaan:

“Jos minä tässä sängyssä kuolen, ei kuitenkaan pidä ajatella siihen olevan syytä enemmän Ailin kauneudessa ja herttaisuudessa kuin minun herkkyydessäni niiden vaikutuksille.”

“Hupsuudessasi!” hän ilakoi.

“Kiitos! Sanoppa vaikka niinkin!”

“Oikeastaan minä kovin säälin sinua, veli.”

“Mitä on syytä?”

“Hm! Rakastat naista, jolle et edes osaisi tunteitasi ilmaista, vaikka elämäänkin jäisit!”

“En osaisi? Kyllä vaan osaisin!”

“Miten sinä sen tekisit?”

“Osaisin tehdä sen monellakin eri tavalla, osaan niin paljon engelskaakin kuin rakkauden ilmoittamiseen tarvitaan.”

“Sinä kerskaat! No koetappa nyt sanoa, miten sinä sanoisit!”

“Sanoisin näin: ‘I love you, Aili!’ Oikasisin vielä näin käteni... kas näin... ja sanoisin: ‘I love you, Aili!’ —

“Mitä se Matti nyt puhuu?! Sinä rakastat minua?” kuului nyt Ailin sulosointuinen kysymys, ja minä heräsin unentapaisesta hourutilastani.

Hoksasin heti, miten nyt oli käynyt, ja jouduin hämilleni. Hän kanssa näytti hämmästyneeltä. Kätiensä, joilla piteli puhdasta lakanaa, olivat laske-neet hervottomina alas. Hän näytti ymmärtävän, että olin hourutilassa, mutta samalla myös sen, että tuo tunnustukseni kuitenkin johtui tunteista joita selvilläkin ollessani olen tuntenut, ettei se ollut vain paljas hourivan mielijohde.

Tuokion katseltuamme toisiamme, kysyi hän uudelleen, astuen lähemmäksi:

“Sinä sanoit rakastavasi minua?”

“Joo. Sinä olet niin hyvä ja kaunis!”

“Ja sinä olet oikein tosissasi?”

“Aivan!”

“Siinä on minulla potilas!” huudahti hän nyt leikiksi lyövästi nauraen, mutta kylläkin saatoin huomata että hän sisimmässään otti hyvin vakavalta kannalta tunnustukseni. Näytti aikovan vielä jatkaa jotain, mutta samalla tuli sisään neiti Anderson, tuoden maitoa huonetoverilleni, joka oli nuori ummikko italialainen ja sairasti kuumetta samoin kuin minäkin, ollen kuitenkin nykyään jo parantumassa.

Aili rupesi pykkäämään, kiireellisin liikkein, vuodetta toisella sivullani, jonka noin tunti sitten eräs

yskätautinen vanha mies jätti, ottaakseen sijansa maan mullissa. Ailin eleet näyttivät minusta nyt hermostuneilta. Tämäntuosta katsahti hän minuun, samoin leikkisän hellästi kuin aina ennenkin oli katsonut; mutta nyt oli tuossa katseessa myös sellaista surun ja riemun ilmettä, joskin verhottuna, jonkalaista siinä ennen en ollut huomannut.

Tunsin helpotusta mielessäni siitä, että hän nyt tiesi... rakastakoon sitten vastaan tai älköön rakastako...

Hän kävi sinä päivänä enää ainoastaan kahdesti luonani. Toisella kerralla niistä sanoi hän merkittävästi matalalla ja melkein äidillisen vakavalla äänellä:

“Matti, sinä olet sairas, ja minä olen hoitajasi... Koita olla rauhallinen... Sinussa on hyvin paljon kuumetta... ja kyllä minä surisin, jos sinä kuolisit.”

Huomasin hänen silmänsä vähä kostuvan. Voi kuinka rajusti rintani sykki lempeä!... Sitten riensi hän nopein askelin pois. Jäin ajattelemaan hänen sanoistaan noita neljää viimeistä: “surisin, jos sinä kuolisit.” Uskoin olevani oikeutettu käsittämään hänen tarkoittaneen tuolla “sinä” sanalla oikein erikoista painoa. —

Seuraavana yönä erottikin minua kuolemasta vain hyvin ohut verho. (Tällä peikolla on vähä yhteyttä varsinaisen aineeni kanssa, mutta ei haitanne kajoaminen vähä sivuasioihinkin.) Vatsaani ensin nä rupesi kovin polttamaan, sitten kävin niin voimattomaksi etten sormeani enkä päätäni enkä kiel-

tänikään jaksanut liikuttaa. Makasin selälläni, silmäni niin paljo raolla, että vähä saatoinkin nähdä, en jaksanut niitäkään pitää edes ummessa, sitä vähemmän reilusti avoimina.

Kaikeksi ihmeekseni pysyin kuitenkin tajunnallani.

Enkä vähä ajatellutkaan!

Luullen hetkeni olevan läsnä, pyöri mielessäni kiihkeästi arvoitus siitä, mitä seuraavassa tuokiossa saan nähdä, tai saanko nähdä mitään...

En pelännyt, enkä muutenkaan tuntenut vastenmielisyyttä tästä maailmasta erkanemiseen, maailmasta jossa siihen asti olin saanut paljon enemmän onnettomuutta kärsiä kuin onnea nauttia, samoin kuin sen jälkeenkin olen saanut...

Ainoastaan yhdestä asiasta olin pahoillani, hyvin pahoillani, nim. siitä, että olin kuolemaan käydessäni niin yksin.

Olisin toivonut edes jonkun läheisimmistä omaisistani ja — Ailin olevan ääressäni.

Vielä kertaakaan ennen en ollut tuntenut Ailin perään niin haikeaa ikävää kuin siinä.

Mutta hän oli nukkumassa, lepäämässä pitkästä päivätyöstään, leijaillakseen taasen huomenna kaksitoista tuntia täällä, säteilevää hymyään hymyillen.

“Tai hymyileekö hän huomenna? Ehkä hän todellakin suree sitä, että minua ei enää ole tällä vuoteella?”

Nämä olivat kysymyksiä joista jälkimäiseen myöntävän vastauksen saaminen olisi ollut minulle mieleen. Mitä rakkauden itsekkyyttä!

Nyt oli ainoastaan kaksi yöhoitajaa koko sairaalassa. He kumpikin olivat jo ikäpuoli naisia ja kylläkin hyviä. He näyttivät luulevan minun olevan tajuttomassa tilassa ja odottavan, hekin, viimeisen hetkeni merkkien alkamista.

Mutta elovoimani kesti vielä koetuksen.

Vaivuin virkistävään uneen, josta heräsin vasta isolla päivällä huomenna, joidenkin koskettelujen häiritsemänä.

Auastuani silmäni näin kauntin lääkärin ääresäni ja hänen sivullaan ylihoitajattaren ja takanaan — Ailin, jonka viimeksi mainitun näkeminen pani riemun sykähdyksen sydämmeeni, ja silmäni luonnollisesti kirkastumaan ja suuni hymyyn.

He kaikki herahitivat nauramaan ystävällisesti, Aili punastuen hieman... Lääkäri, joka oli hilpeä ja ystävällinen, mutta sairaittensa suhteen yleensä liijan huoleton mies, sanoi sitten:

“Sinun asiasi, nuori ystäväni, ovat nyt paremmin. Tautisi on käynyt huippukohtansa ylitse. Jos olisit lihavampaa laatua mies, et olisi kestänyt viime yöllistä kuumettasi.” —

Rupesin nyt paranemaan nopein askelin muutaman vuorokauden kuluttua saaden sitten tuon pitkällisestä kuumeesta paranemassa oleville tavallisen nälän.

Viikon kärsittyäni sitä, joka antoi suurempia tuskia kuin itse tautini oli antanut, katsoivat voivansa alkaa antaa vähä ruokaa — tietysti vain niin vähä, että se vain ärsytti ruokahaluani. Siitä pari päivää kuluttua kantoivat minut parempain sairait-

ten osastoon. (Tämä “parempain” ei tarkoita mitään säädyllistä paremmuutta, vaan ainoastaan sairauden lievemmyyttä.)

Olin niin laihtunut, että luitteni päällä oli tuskin yhtään muuta kuin suonet ja nahka.

Uusi osasto oli yhtenä huoneena, jossa tällöin makasi kahdeksan sairasta.

Tänne pääseminen oli minulle mieluista, tunsin kuin vasta nyt voivani olla varma siitä, että olin kulkemassa kuoleman kynnykseltä takaisin elämää kohti, jota taasen olin ruvennut katselemaan toivoivin silmin.

Mutta tämä terveempäin osasto tuli minulle muutaman päivän kuluttua mitä kamalampien tuskien paikaksi... sen erotuksen tähden, mikä tunteillani hoitajattariani Ailia ja Elsaa kohtaan oli.

Viimeksi mainittu, jonka paljas näkeminenkin minun sairauden heikontamaa mieltäni vaivasi, sen johdosta että hän oli minua kerran loukannut... ei, kaikeksi onneksi, tähän asti vielä mitannut kuumetta. Sen teki siinä osastossa missä olin ollut aina Aili, ja samoin täälläkin vielä kolmena päivänä.

Mutta sitten neljännen päivän aamulla tulee tuota toimitusta harjoittamaan, e. t. s. harjoittelemaan Elsa eli neiti Anderson, astuen kaikkein ensinnä minun luokseni, minä kun makasin ihan ovenpielessä.

Olin nyttyssä silmin o d o t t a n u t Ailia. Sekin edellytti sitä, että tuon hänen vastakohtansa... hänen asemestaan ihan aavistamattani tuleminen vai-

kutti hyvin ilkeästi mieleeni. Hermostossani kävi tuskan värähdys. Siitä oli seurauksena että lämpömittari osotti kolmea astetta enempiä lämmintä kuin eilen illalla ja — etten saanut tänä aamuna ruokaa, vaikka nälästä ihan kieppuroin vuoteellani!

Nämä kaksi asiaa eivät olleet vähästä kuumettani mittaamassa, niin voit hyvin käsittää minkälaisin tuntein katselin sitä mahdollisuutta, että viimeksi mainittu vielä seuraavallakin kerralla olisi ensin mainitun sijalla, — joka mahdollisuus toteutuikin vielä ennemmin kuin osasin odottaa.

Tässä osastossa ei näet tutkittu kuumetta tavallisesti useammasti kuin kahdesti vuorokaudessa, nim. aamuin ja illoin; mutta nyt, aamullisen lisäkuumeeni johdosta, teki neiti Anderson lämpömittarineen luonani ylimääräisen käynnin, tuossa vähä ennen puolista.

Kauhistus! Vereni kuohui ja tuskanhiki kihahti kaikkialta ruumiistani, ja kuumetta oli vielä kolme astetta enemmän kuin aamulla! Ja katseestani ja muista eleistäni teki neiti Anderson sellaisen johtopäätöksen, että olen ihan hourimaan alkamassa.

Kysyin, saanko ruokaa nyt puolisten aikana.

“Eet, eet, Matti!” puistaa hoitajattareni huolestuneesti päätään. “Eilen olet saanut liijan paljon. Jos antaisimme nyt, kuolisit ihan varmaan.”

Kauhistus! — Virallisen kylmäksi taasen käyden, lähti neiti luotani, jonka minä hyvin sulleinkin. Mutta kauhistus!... Toiset sairaut katselivat säälivästi minua. Syödessään puolistaan, olisivat he

mielellään nakelleet ruuan palasia minulle; mutta olisihan se ollut uhkarohkeata.

Vähä jälkeen puolisen tuli Aili huolestuneena luokseni. Pyysin häntä koittamaan kuumettani. Hän noudatti, ja mitä ihmettä?! Kuumeeni oli ainoastaan puolta astetta korkeammalla kuin eilisillalla! Olihan se lohdullista.

Aili joutui ihmeisiinsä. Kuitenkaan en ruvennut tolkkaamaan hänelle selitystä asiasta, en voinut... vaikka tietysti hyvin teki mieli.

Hänen käynnistään oli se seurauksena että minulle tuotiin kuppi kahvia ja yksi pieni korppu. Tuo ei nyt juuri minkään arvoinen henkipidin ollut. Nälkä pani maailman ihan pyörimään silmissäni. Ähkyin ja itkin. Kun ei nyt vain enää illalla neiti Anderson tulisi!

Mutta hän tuli, ja vaikka kovasti koitin karais- ta mieltäni, oli kuumeeni taas yhtä korkealla kuin puolisten edellä hänen sitä mitatessa.

“Ei illallista, Matti. Ainoastaan kuppi maitoa.”

“Mene hiiteen!... Tahdon nähdä Ailia!”

“Hm! Ei asiaksi siitä parane. Sitäpaitsi hänellä on hyvin kiire yläkerrassa.”

Ei hän käsenyt Ailia luokseni. Mutta Ailin oma huoli asemastani pani Ailin illallisen — ei tosin minun illalliseni — jälkeen, ollessaan ulos menossa, poikkeamaan katsomaan onnetonta. Hän hymyili tavalliseen tapaansa ja kysyi:

“Onko Matin ollut ikävä minua?”

“On!”

‘Yläkerrassa on nykyään hyvin monta heikkoja

sairasta. Sitäpaitsi Elsale on annettu lämpömittari oikein ainaiseksi, ja...”

“Minä en pidä hänestä!”

“Et pidä?!”

“En!”

“So, so, Matti!”

Hän katsoi silmiini nuhtelevasti.

“Koita taasen kuumettani, ole hyvä!”

“Kyllä”...

“Mitä? kuumetta taaskin ainoastaan 95 ½ astetta, vaikka Elsa vähäaikaa sitte on merkinnyt 101 ½! Mitä tämä merkitsee?”

Hän mietti hetkisen ja katsoi ihmettelevästi minuun, joka katselin häneen puolittain itkevin silmin. Sitten sanoi hän lohduttavasti:

“Huomenna tutkii lääkäri tilaasi.”

“Mutta missä hän nyt on?”

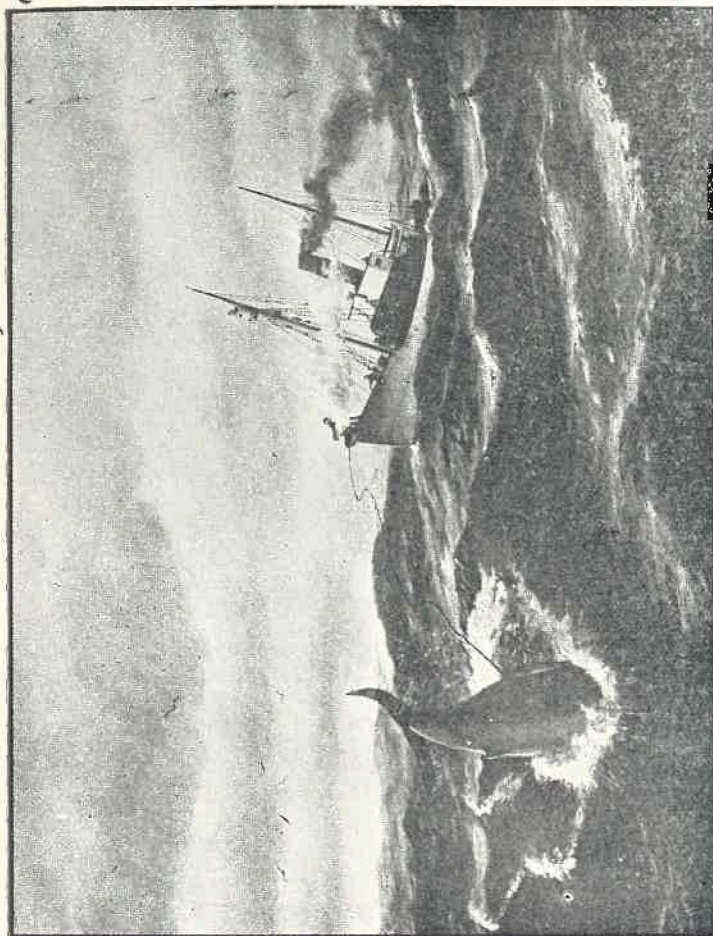
“Hän on matkalla. Ei ole käynyt täällä kahden päivään. Moni sairas tarvitsisi kipeästi lääkäriä... Ylihoitajatar ei kutsu ketään toista, vaikka olen kehottanut häntä siihen...”

Hän puhui tämän hiljaisella, kuiskaavalla äänellä, katseensa pahoittelevana.

“Hyvää yötä!”

Tämä hyvää yötä tuli häneltä niin hellän surkuttelevalla äänellä että hänen mentyä eräs ranskalainen nuori mies, joka makasi toisella puolella huonetta, ei voinut olla sanomatta vierustoverilleen:

“Tuollaisen köhteliaisuuden kuin mitä tuo suomalainen tuolta kauniilta hoitajattarelta saa, pitäisi mielestäni panna unhoittamaan näläntunteenkin.”

Meren jättiläisen pyydystäminen

Jospa sillä olisi ollut sekin taikavoima!

Minua oli jo viikon päivät vaivannut myös unetomuus. Seuraavana yönä en nukkunut yhtään. Helvetillinen yö nälän liekkien vallassa! -

Aamulla uudistuivat samat asiat kuin illalla, ainoastaan puolta astetta vähemmällä kuumeella neiti Andersonin lämpömittarissa. Hänkin jo näytti ihmettelevän, mikä vaivaa.

“Tuo neiti Anderson tappaa minut”, sanoin Ailille, tuskin voin enää puhua.

Hän koitti hymyillä ja lohduttaa taasen sanomalla, että lääkäri pian tulee.

Hänen mentyä heittelivät toiset sairaat minulle tyynyjensä alle piilottamiaan leivänpalasia. Eivät enää voineet olla tekemättä tuota uhkarohkeaa rikosta sairaalan sääntöjä vastaan. Kiireesti söin leivän viipaleet peittoni alla. Mikään ei voi maistaa paremmalta kuin ne minulle maistuivat. Sain niistä vähä voimaa, kestääkseni lääkärin tuloon asti.

Hän tuli kymmenen aikaan. Katsellessaan oireistaan joka roikkui sänkyni jalkopäässä, näytti hän käyvän vähän ihmeisiinsä. Ylihoitajatar, joka nytkin oli hänen mukanaan, kiirehti puhumaan hänelle jotain kuiskaavalla äänellä.

“Miten sinä nyt voit?” kysyi lääkäri sitten, astuen lähelleni ja asettaen kätensä otsalleni.

“Helvetinmoinen nälkä!”

“Vai niin! Eikö sen pahempaa?”

Sitten koitti hänkin lämpöäni ja sitä oli nytkin ainoastaan 96 astetta.

“Sinä rakastat Elsaa, niinkö?” kysyi hän tämän jälkeen viekkaasti.

“Enkä, vaan Ailia”, vastasin yksinkertaisesti.

“Oo, vai niinpäin! Ha, ha, ha! No hyvä! Kyllä ymmärrän!”

Hän oli alallaan paljon kokenut mies.

“Ruokaa!” huusin surkeasti.

“Kyllä saat, ystäväni!”

Ja viiden minuutin kuluttua sain sammuttaa enintä nälänliekkiäni. Ja sen viikon ajalla minkä tuolla sairaalassa vielä sain olla, ei kertaakaan neiti Anderson lähestynyt minua lämpömittarineen, vaan Aili.

Kun sitten lääkäri “sanoi ylös” minut ja olin pukenut omat vaatteeni päälleni, vartoin tilaisuutta saadakseni hyvästellä Ailia kahdenkesken. Tahdoin kiittää häntä hänen hyvydestään ja suudella — edes kättään. Istuin odotushuoneessa ja pian tulikin hän sinne luokseni.

“Minun täytyy nyt sanoa hyvästi sinulle, neiti Fuller”, sanoin, melkein itku kurkussa. “Sinä olet ollut niin hyvä...”

Pysähdyin muistelemaan sanoja vielä yhteen tunteitani ilmaisevaan lauseeseen. Hän käytti tilaisuutta ruvetakseen selittämään seuraavaa, hieman surumielisellä sävyllä:

“Anteeksi! Minä en ole neiti. Minulla on mies... Olen vain lähtenyt hänen luotaan, iäti elääkseni hänestä erillään.” — Nähdessään kasvoilani hämmästyksen ilmeen ja ymmärtäen sitä ehkä

hieman väärin, kiihtyi hän, puhuen seuraavan tekoansa puolustavalla tavalla: “En voinut elää hänen kanssaan, joutumatta alituisesti vastakkain simpäni kanssa. Hän on lakimies. En milloinkaan tahtonut sietää hänen käsityksiään ja puuhiaan; ja sitten kun hän kerran otti entistäänkin hävyttö-
mämmin puolustaakseen erästä kaivantoyhtiötä eräessä isossa vahingonkorvausjutussa minkä mainitsemaani yhtiötä vastaan nostivat kolmisenkymmentä köyhää leskeä, jotka olivat menettäneet miehensä ja lapsiltaan isät tuon yhtiön kaivannossa tapahtuneen onettomuuden kautta, joka selvästi johtui tuon yhtiön huolimattomuudesta, kävi yhdessä hänen kanssaan elämiseni mahdottomaksi. — Olen varakkaan protestanttisen papin tytär; mutta isänikin suuttui minuun tekoni johdosta niin, ettei ottanut takaisin luokseen. Lähdin silloin koko valtiosta.”

“Sinä olet jalo nainen!” huudahtin hartaasti ja hänen silmänsä kirkastuivat.

“Ajatteletko että tekoni oli oikea?”

“Ah kuinka en ajattelisikaan sitä siksi!”

Silmiinsä herahti ilon kyynel.

“Sinä siis...”

Sisään astui ylihoitajatar ja hieman tuimasti käski häntä yläkertaan.

“Käy joskus tervehtimässä minua!” sanoi Aili, puristaessaan sydämmellisesti pienellä mutta lihavalla ja pehmoisella kädellään minun laihaa — kovin laihaa kättäni, ja katsoi surunvoittoisan lempeästi silmiini. Suutelin hänen kättään (teko jota

milloinkaan ennen en ollut tehnyt, ja joka oli viimeinenkin ainakin tähän päivään asti) ja sitten lähdin taakseni katsomatta hoipertelemaan ulos, otamaan katuvaunun.

Matti Herneshuhta.

Sähköä

Sähköä langoissa,
sähköä lampuissa,
sähköä ilmassa,
sähköä ihmisten mielissä,
katseissa, kielissä,
ja askelissa,
ja aivoissa, aatoksissa,
ja työssä ja nautinnoissa...

Ja sitä hillitään,
ja sitä hallitaan,
sitä kiihdytetään
ja sitä varotaan,
mutta — — —?

Yhdenvertaisuus

“Eikö olisi syytä koettaa mitä uusi osuus kehitystyössä, naisen vaikutus vapaudessa ja vastuunalaisuudessa, voisi tuottaa?”

Alexandra Gripenberg.

He päättivät kerta kaikkiaan rakentaa “malliavioliiton” joka tietysti tulee olemaan onnellinen avioliitto myöskin.

He eivät uskoneet mihinkään hetken hehkahtaviin tunteisiin eikä taloudellisen aseman ja sukupuolivietin vaikutukseen miehen ja naisen yhdyselämässä.

Heidän avioliitossaan on määrääjänä ensiksi järki, toiseksi järki ja kolmanneksi järki.

Tunteista vapaalla ja viettien yläpuolella olevalla yhdyselämällä he tahtovat viittoa tien kaikille, jotka tahtovat riidoista, häväistysjutuista ja taloudellisista huolista vakaan avioliiton rakentaa.

He tulevat näyttämään maailmalle, että miehen ja naisen yhdenvertaisuus ei ole mikään tulevaisuuden unelma, jonka vasta sosialistinen yhteiskunta toteuttaa vaan että sen voipi panna käytäntöön milloin ja missä hyvänsä, jos vain asianomaiset ovat kylliksi järkeviä.

He tekivät kirjallisen sopimuksen, jossa sanottiin: tämä avioliitto perustuu ainoastaan järjelle. Sopimuksessa luvattiin molemminpuolista uskollisuutta ja elämän puhtautta sekä tasa-arvoisesti huolehtia yhteisestä toimeentulosta: kummankin pitää ottaa suorittaakseen yhtä paljon velvollisuuksia ja saada täsmälleen yhtäsuuret oikeudet. Sitäpaitsi erittäin sovittiin, että lapsia ei tehdä ensimmäisenä viitenä vuotena.

Miehellä oli rahaa tuhannen, naisella kahdeksansataa. Nainen vaati miehen rahoista kaksisataa hävitettäväksi ulkopuolella perhe-elämän; ettei kumpikaan pääse sanomaan tuoneensa yhteiseen pesään enempi kuin toinenkaan; tasapuolisuus täytyy olla heti alussa.

Sovittiin, että raha lahjotetaan rahaston perustamiseksi onnellisen avioliittovalistuksen levittämistä varten.

Julkisesti he ilmoittivat, että he tulevat säännöllisesti käymään työssä vuorotellen, viikottain tai kuukausittain. Kun joku huomautti, että sellainen elämä vaatii aivan erilaisia edellytyksiä, miesten kotitalouskouluissa käyntiä ym. hymähtivät he halveksien: "vuosisatain ennakkoluuloja, ei muuta"

He perustivat kodin, jossa oli kaikkia tarpeeksi, mutta ei mitään liikaa. Heillä oli yksi makuuhuone, mutta kaksi sänkyä — ei rinnakkain, vaan peräkkäin. Ankara sääntö oli, että kumpikaan ei saa toisen sänkyyn tulla. Hyvää yötä sanoivat he, kumpikin pistämällä päänsä ulos sängynpään rautojen välistä.

Sillä tavalla elettiin ensimmäinen kuukausi. Mutta sitte eräänä aamuna oli kumpikin sänky tyhjä, makuuvaatteet lattialla ja aviopari vieretyksin. Ensimmäinen oli toinen omia aikojaan lattialle tullut ja heti oli toinen seurannut perästä. Ja niin sitte rupesi olemaan hyvin usein.

Mies oli ammatiltaan muurari ja nainen ompelija.

Sovittiin ensin, että ensimmäisen kolmen kuukauden aikana on naisen työvuoro. Mutta sitte alkoi mies puhua, että ehkä pidettäisiin ne kuukaudet vapaata ja elettäisiin yhteisellä kassalla. Vaimo suostui olemaan jouten, mutta eletävä oli hänen kassallaan, kun kerran hänen vuoronsa on toimeentulosta huolehtia.

Elettiin.

Tuli miehen työvuoro. Muurarin työtä ei silloin ollut saatavissa, täytyi olla jouten. Vaimo tahoi mennä työhön, mutta siihen ei mies voinut mitenkään suostua, kun kerran oli hänen vuoronsa toimeentulosta huolehtia.

Elettiin miehen kassalla.

Työvuoronsa tultua huomasi vaimo itsensä työhön kykenemättömäksi. Mies halusi mennä työhön,

mutta siihen suostuminen vaimon puolelta ei voinut tulla kysymykseenkään, sillä olihan tienausvuoro hänen.

Elettiin vaimon kassalla.

Seuraavana miehen työvuorona loukkaantui hänen kätensä ja sitä parannellessa kului koko työvuoro ja viimeinen jäännös kassasta.

Yhdentoista kuukauden yhdyselämän perästä tuli heille lapsi. Se oli mitä parasta lajia — rääkyi päivät ja yöt perään, ja näytti jaksavan rääkyä vaikka läpi vuodet.

Lapsen tuloa pitivät he molemmat onnettomuutena: olihan se vastoin “järkisopimusta”.

Kuukausi jälkeen synnytyksen alkoi vaimon työvuoro. Miehen ammatissa oli silloin “kiire aika” ja mies olisi halunnut mennä työhön, mutta se olisi alentanut vaimon arvoa miehen kanssa tasarvoisena naisena, ja siksi hän ei voinut sitä sallia.

Vaimo lähti työhön, mies jäi kotiaskareille.

Illalla vaimo palasi työstä, mukanaan joukko ystävättäriä, jotka tulivat pienokaista katsomaan.

Lapsi oli ollut koko päivän kipeä. Sitä puhtaana pitäessä oli mies käyttänyt ensin kaikki lapsen rievut, sitte lakanat, pöytä- ja pyyheliinat ja viimein ikkunaverhot. Miehen oli ollut määrä pestä pyykkiä, mutta lapsen hoidolta ei ollut ehtinyt. Koko perheen pyykkivaatteet oli hän asettanut pöydälle, odottamaan pesua.

Vaimon mukana tulleet naiset pysähtyivät ovelle, katselivat vähän aikaa ympäri huonetta ja keskenänsä tirskuen pujahtivat ulos.

Vaimo antoi miehelle ankarat nuhteet, muistutuksen, että sellainen kotitaloudenhoito oli vastoin “järkisopimusta”. Ei suinkaan hän ole sitä varten ottanut elantöhuolia tasaisesti jakaakseen, että mies laiskottelee ja tekee tyhmyyksiä kotona ollessaan. — Sitäpaitsi lasta ei ole pesty eikä ruokaa laitettu.

Vaimo käski valmistaa illallista, söi ja lähti puistoon musiikkia kuulemaan.

Seuraavana aamuna vaimo uhkasi, että ellei ruoka ole valmista illalla hänen työstä palattuaan, menee hän ravintolaan illalliselle.

Iltapäivällä mies pesi lasta lattiaharjalla ja pyykkilipeällä. Useasta paikasta lapsi tuli vereslihalle. Pesun perästä sitä ei saanut millään rauhoittumaan, se parkui tavallista enemmän. Mies satoi sen päähän tutin ja maitopullon, mutta kun ei sittekään rauhoittunut, pisti hän lapsen piirongin laatikkoon, saadakseen sen parkumiselta rauhassa ruokaa laittaa.

Vaimo palasi työstä. Illallinen ei vielä ollut aivan valmis ja lapsi saatiin vasta lääkärin avulla virkoamaan, se kun oli ollut tukehtumaisillaan piirongin laatikossa.

Vaimo ei puhunut mitään, puhkui vain ja heitelti mitä eteen sattui.

Mies pyysi päästä työhön ja lupasi pitää työvuoron aina itsellään, jos vain pääsee vapaaksi kotiaskareista. Mutta vaimo ei tahtonut kuulla siitä puhuttavankaan, nauroi ivallisesti sellaiselle raukka- maisuudelle, joka tahtoi niin pian “järkisopimuksia” rikkomaan ruveta — käski miehen tuomaan hänen vaatteensa, pukeutui ja lähti teatteriin.

Seuraavana iltana oli jo ruoka pöydällä kun vaimo palasi työstä. Vaimo kävi syömään, mies hysytteli lasta. Yhtäkkiä kuului läjähdys. Lapsi parkasi ja mies kiljahti säikähdyksestä. Vaimo oli saanut soppavadista kauhaan lapsen rievun. — Se oli pudonnut pataan nuoralta, jossa se oli ollut kuivamassa. — Sillä oli vaimo heittänyt miestä vasten kasvoja.

Mies yritti jotain sanomaan, mutta vaimo tiuskasi: “suus kiinni, senkin lunttu, taikka saat niin että muistat minulle riepūsoppaa syöttäneesi.”

Vaimo lähti ravintolaan illalliselle ja palasi vasta jälkeen puolen yön juovuksissa ja rähisten kotia. Siitä lähtien meni hän joka ilta ravintolaan ja palasi sieltä myöhällä. Usein oli häntä kotiin saattamassa joku mies. Sen kanssa istui hän tunnin ja pari rapulla ja puheli siksi kovalla äänellä, että sisällä lasta hoitelevan miehen piti sen hyvin kuulla.

Tilistään toi vaimo kotia pienemmän osan, ja joka viikko ei joutanut penniäkään.

Kerran mies pyysi vaimoa jäämään kotiin ilaksi, että hän, mies, pääsee vaalikokoukseen. Vaimo selitti varmallalla äänellä, että hänelle, miehelle, kuuluu kotiaskareista huolehtiminen eikä kylänjuoksu ja lähti itse ulos.

Tuli miehen työvuoro.

Mies söi useimmiten ravintolassa, tuli myöhään ja juovuksissa kotia, antoi jonkun naisen saattaa itseään, istui sen kanssa rapulla ja puheli siksi kovalla äänellä, että sisällä lasta hoitelevan vaimon

piti sen hyvin kuulla. Tilistään ei hän juuri nimeksikään kotia tuonut.

Eräänä iltana kun mies palasi työstä, oli vaimo pukeutuneena, sanoi: “minun täytyy tänä iltana mennä pakanalähetyksen ompeluseuraan, ole kotona”, ja livahti ulos ennenkuin mies ehti selittämään, että “hänelle, vaimolle, kuuluu kotiaskareet eikä kylänjuoksu.”

Mies ei ollut tietääkseenkään — pukeutui ja lähti ulos.

Kun aviopuolisot palasivat myöhään yöllä kotia, oli lapsi tainnuksissa lattialla. Se oli pudonnut vaunuista ja taittanut niskansa. Vuorokauden kuluttua se kuoli.

Hautajaispäivän illalla oli kumpikin aviopuoliso omassa ravintolassaan. Yksiin aikoihin saapui kumpikin oman saattajansa kanssa kodin rappusille.

Mies rupesi syyttämään vaimoa epärehellisyydestä, uskottomuudesta ja “järkisopimuksen” rikkomisesta. Vaimo syytti miestä lapsen kuolemasta ja uhkasi ruveta julkisesti syyttämään lapsen murhasta ellei hän, mies, älyä pitää suutansa kiinni. Siitä syntyi karvassanainen riita ja viimein käiskähmä aviopuolisoiden kesken.

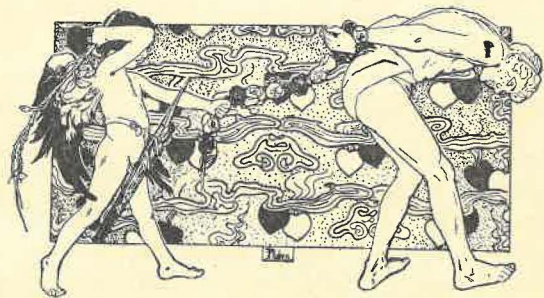
Miestä saattamaan tullut nainen tuli väliin, riippui miehen käsipuolella hokien: “tule pois, mitä tuon lutkan kanssa rupeat tappelemaan.”

Vaimoa saattamaan tullut mies koetti vetää vaimoa pois, pyytäen: “lähdetään pois, älä rupea tuon ihmispedon kanssa itseäsi häpäsemään.”

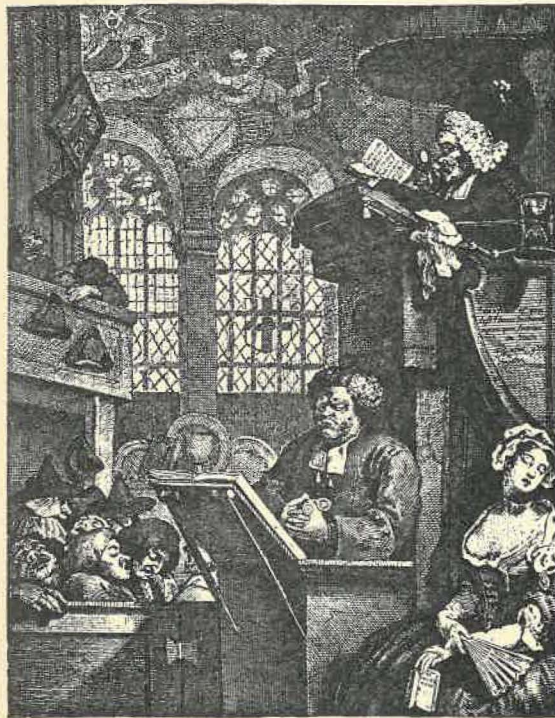
Viimein hellittivät aviopuolisot toisistaan. Mies ja vaimo lähtivät eri haaroille, kumpikin oman saatajansa käsikynkässä.

Kasvot verissä ja vaatteet repaleina särkyi "järjellisen sopimuksen malliavioliitto".

Hijoppi Rotilainen.

Vanha ja uusi maailma.

Kohtaus kirkossa, V. Hogarthin piirtämä.

Ihmiskunnan elämä on jatkuvaa pyrkimystä vanhasta uuteen. Atteet, jotka aikoinaan ovat ol-

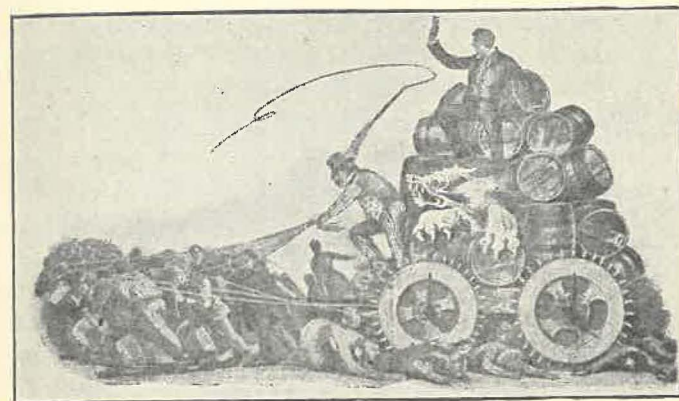
leet ihmisten johtotähtenä, näyttävät uusissa oloissa vakaantuneilta valheilta.

Kristinusko on kerran maailmassa kantanut sivistynyttä ihmiskuntaa johtaavaa henkisen elämän lippua. Mutta sen aatteet eivät enää siihen tehtävään sovellu. Sen henkinen olemus rappeutuu, menettää viehätöksensä, sen vaikutuspiirissä elävät joukot eivät tunne mitään innostusta asiaansa — nukkuvat.

Uusi maailma raivaa tieltään vanhaa; se tunkee uusien olojen nostamana innostuksen voimalla vanhan maailman käsitykset tieltään.

Sosialistiagitaattori, J. L. Farain piirtämä.

Kieltolakikysymys ja sosialismi.

Onko perää väitteessä, että alkoholin nautintovaisto olisi välttämätön paha niin kauan kuin nykyinen taloudellinen järjestelmä vallitsee?

Onko perää väitteessä, että voittojärjestelmä vallitessaan tekee mahdottomaksi kaikki yritykset hävittää alkoholiliikettä?

Mitä kieltolaki tässä järjestelmässä vaikuttaisi kansan taloudelliseen elämään?

Tarkoitukseni on etsiä vastauksia näille kysymyksille tässä kirjoituksessa. Niistä on tuontuostakin meikäläisten piireissä sekä puhuttu että kirjoitettu. Aihe on siis mielenkiintoista.

Ensimmäistä kysymystä tutkiessa syntyy halu ensiksikin tietää miten väkijuomain nautinto on muissa taloudellisissa olosuhteissa aikaisemmin esiintynyt ja miten se on ilmennyt erityisissä yhteiskuntaryhmissä ja luokissa. Historia antaa epämättömän vastauksen: Niin pitkästi taaksepäin kuin ihmisen historian historia kertoo ovat väkijuomat olleet vaikuttavan tekijänä ihmiselämässä. Vaikeata on löytää mitään luokkanäkökohtaa, joka erityisemmin viittaisi sinne tai tänne. Niin rikkaat kuin köyhätkin ovat juopotelleet menneinä aikoina, niin maalla asuva väestö kuin kaupunkien kurjalistokerroksetkin ovat nauttineet väkijuomia.

Mainitkaamme juopotteliona vanhat, Indian Aarilaiset kansat, vanhat persialaiset, vanhat egyptiläiset ja kiinalaiset, samoin vanhat heprealaiset. — Kreikassa ja Roomassa, niiden kukoistusaikoina, oli juoppous muodostunut kaikissa kansankerroksissa todella hävittäväksi paheeksi, ja niin eteenpäin, Euroopassa ja uusissa maanosissa menneen, lähes 2000 vuotisen ajanjakson lävitse Amerikan indiaani, yhtä hyvin kuin teollisuusväestö ja herrasluokan miehet, taipuvat väkijuomain nautintoon ja juopotteluun. Kaikella varmuudella on oikeutta väittää, ettei väkijuomain nautinto ole erityisemmin ominaista tälle, porvarilliselle aikakaudelle, eikä se tällä aikakaudellakaan ole toiselle tai toiselle yhteiskuntaluokalle erikoisesti ominaista. Herrat juovat kalliita, hyvin valmistettuja juomia ja juopuvat sikahumalaan, yhtä hyvin, kuin työläiset, jotka särpivät halpoja ja huonoja juovutusjuomia. Her-

rat, jotka ovat hyvässä taloudellisessa asemassa, juovat enemmän ja juopuvat useammin kuin työmiehet, joiden taloudellinen asema on huono.

Porvarillinen talousjärjestelmä synnyttää kyllä monenmoisia siveettömyyselämän muotoja, joista prostitutiooni on erityisemmin sille ominaista selaisena kuin se nykyään ilmenee, mutta sille onkin tavattoman helppo löytää taloudelliset vaikuttimet. — Juoppouspaheelle sitävastoin ei löydy mahdollisuutta etsiä nauttia in kannalta mitään taloudellisia etu- tai välttämättömyys vaikutelmia. Tavallisesti esitetään järjestelmän synnyttämiä tunteita syitä. Kurjuus, joka synnyttää sitä kärsivässä sielussa halun nauttia väkijuomia, tullakseen humalaan ja siten päästäkseen hetkeksi vapautumaan raskaan elämän taakan tuntemuksesta. — Minä annan tälle väitteelle arvoa kyllä määrätyissä rajoissa, mutta tahtoessani ilmaista juoppouden koko syyn, lisään tämän syyn rinnalle muita painavampia syitä, etsin sen syyn, joka johdattaa taloudellisesti täysin huolettomat ja onnellisetkin ihmiset etsimään väkijuomain nautintoja.

Minä en pyydä todistuksena esittää poikkeustapauksia. Voisinhan kyllä osottaa jotakin, lähellä toivottoman kurjuuden kynnystä olevaa miestä, joka viettää aivan raitista elämää ja taas toiselta puolelta hyvinvoipaa keskiluokkalaista, mies pahasta, joka on viinaan uppoamassa. Yksityisseikoissa enimmäkseen erehtyy. Mutta asettakaamme, vertaillessamme, rinnakkain molemmat puolet ihmiskuntaa, mies- ja naispuoli. Sitte ei enää liikuta poikkeustapausten piirissä.

Miksi eivät naiset ole yleensä juoppoja? Onko heidän taloudellinen ja muu yhteiskunnallinen asemansa parempi kuin miesten. Epäilemättä ei. Se on todistettavasti paljoa huonompi työväenluokan naisten keskuudessa. Me olemme tottuneet puhumaan ja kuulemaan puhetta, että vaimot, jotka eivät osaa tai eivät muista syistä voi hoitaa taloutta kunnollisesti, johdattavat päivätöissään rasittuneita miehiään etsimään huvitusta, nautintoa ja virkistystä kapakoista. Vaimon ärteys, huono ruoka, siivottomat lapset ja ruokoton koti, sanotaan usein olevan juoppouden syynä. — En tarkoita ehdottomasti inttää tätä vastaan. — Mutta vaimot puutteellisissa kodeissa, kirkuvien lapsiensa kanssa, jotka säästävät niistäkin huonoista ruoka-annoksista miehelleen parhaita, jotka saavat hermostua ja yhä hermostua, puutteen ja paljon epämiellyttävän työn vuoksi päivästä päivään, viikosta viikkoon, vuodesta vuoteen, olla koko elämänsä mittaisessa kuritus-huoneessa, jota nykyään sanotaan kodiksi. Miksi eivät vaimot jätä koteja huuthiiteen, mene kapakkaan ja juo itseään sikapöhnään? — Niin miksi eivät? Jos kurjuus olisi ainoa ja pääsyy juoppouteen, olisi se hyvin luonnollista, mutta siitä huolimatta on pöhnäjuoppoja naisia suhteellisesti vähä työväenluokassa, vaikka he kantavatkin aikamme kurjuuden säälimätöntä taakkaa.

Miksi taas yläluokan naiset, joilla ei ole mitään taloudellisia kärsimyksiä, joille onnen kirkas päivä hymyilee kehdestä hautaan, ovat taipuvaisia runsaassa määrässä juoppouteen. Ja miksi keskiluok-

ka, jolla nykyisessä yhteiskunnassa on lähin asema luonnollisesta hyvinvoinnista, on enemmän juoppouden orjuudessa kuin työväestö, saa hakemalla hakea raitista miespuolista ihmistä tästä luokasta.

Ihmiselle, joka ottaa huomioon kaikki nämät seikat ja muitakin, johdonmukaisesti samaan suuntaan todistavia seikkoja, on mahdoton todistaa, että juoppouden pääsyy on nykyisessä järjestelmässä.

Belgialainen puoluetoveri prof. E. Vandervelde lausui pohjoismaiden raittiuskonferenssissa Tukholmassa pari vuotta sitte mm. seuraavaa:

“Raittiusliikkeen ja sosialismin välillä on ollut kauan syvä juopa. Porvarilliset raittiusmiehet sanoivat, että alkoholismi on syynä kaikkiin yhteiskunnallisiin onnettomuuksiin; sosialistit väittävät, sosiaalinen hätä synnyttää alkoholismin. Molemmat nämät väitteet ovat väärät. Jos raittius yksin voi luoda yhteiskunnallisen hyvinvoinnin, miksi sitte olisi niin paljon raittiita miehiä mitä suurimmassa hädässä? Ja naiset sitte, työmarkkinoilla, he eivät ole alkoholisteja, mutta löytyykö ketään jotka olisivat huonommassa asemassa?”

Stuttgartissa pidetyssä kansainvälisessä sosialistikongressissa tuli hyväksytyksi alkoholismikysymyksestä seuraava ponsi:

“Kansainvälinen kokous julistaa, että se, teellisen tutkimuksen nykyiseen kantaan nojaten pitää jokaisen puoluetoverin kieltämättömänä ja ehdottomana velvollisuutena tarkastaa alkoholikysymystä ja sen merkitystä, jonka yhteydessä ei voida sivuuttaa, että uusimmat taloustilastot osottavat

kuinka paikkansa pitämätön on väite, että alkoholismi olisi vain seuraus alhaisesta talousasemasta, on nimittäin ilmennyt, että palkkojen lisäys ainoastaan muuttaa alkoholinkäytön muotoa, joka itse asiassa palkannousujen kanssa lisääntyy, tai pysyy entisellään, ellei voimakasta, vapaaehtoista, alkoholinvas- taista, laajalle ulottuvaa toimintaa ole raittiusyhdistysten ja valtion kannattaman valistustyön kautta”.

Olosuhteiden vaikutukset alkoholismissa minun nähdäkseni ilmenevät seuraavalla tavalla. — Hyvä taloudellinen asema tekee väkijuomain nautinnon siivommaksi tavoiltaan ja seurauksiltaan lievemmäksi, mutta ei lopeta sitä; huono taloudellinen asema synnyttää ns. rapajuopottelua. — Jos siitä on kysymys — luonnollisesti minä valitsen kahdesta pahasta vähemmän pahan. — Näen mieluummin siivoa ja seurauksiltaan lievempää juopottelua kuin rivoa ja seurauksiltaan julmaa. — Mutta todellisesti minä vastustan juopottelua kaikissa muodoissaan, enkä ollenkaan usko taloudellisten ja yhteiskunnallisten olojen vaihdoksen, porvarillisesta sosialistiseksi, vaikuttavan automaattisesti alkoholismia häviöön. Vastoin tätä uskoa, minä väitän: Juoppous loppuu vitkallisen taistelun kautta juoppouden eri syitä vastaan.

Syyt siis esille!

Nimittäkäämme niistä huomatuimpia: Nautintovaisto, luonnollisesti on yksi syy; perintönä kulkeva alkoholismi; yhteiskunnallinen ja taloudellinen kurjuus — ja miks’ei — hekumallinen onni ja ylellisyys toisella puolen; kevytmielisten ystäväysten

hauskat seurustelut; ja totuttu tapa. Mutta nämäkin syyt ovat ainoastaan sillä ehdolla, että löytyy vieläkin yksi syy juoppoudelle, jota minä pidän nautintovaiston kera pääsyynä, se on, itse väkijuomajärjestelmän historiallinen ja nykypäiväinen olemus. Mutta täytyy kai tällekin olla vuorostaan joku syy. Luonnollisesti sen järjestelmän nykyisen muodon syynä on sama vaikutin, joka muodon antaa kaikelle tarve- ja nautintoesineiden tuotannolle: liiketoiminta, tavarantuotantojärjestelmä, liikevoitto tarkoitusperällä.

Väkijuomajärjestelmän historiallinen ja nykypäiväinen olemus, ja väkijuomain nautintovaisto ihmisessä, kiertää toinen toistansa, on toinen toisensa syynä. Ei voi puhua väkijuomajärjestelmästä juoppouden syynä, ellei ota lukuun nautintovaistoa, eikä taas väkijuoma-aineiden nautintovaistosta, ellei olisi milloinkaan ollut johonkin muotoon pukeutunutta, näiden aineiden valmistusjärjestelmää. Yhteiskunnallinen muutos, porvarillisesta sosialistiseksi, kykenisi korkeintaan muuttamaan sitä järjestelmää, jonka alaisena väkijuomia tuotetaan ja muuttaisi luonnollisesti juopottelun muodon siivommaksi, mutta ellei sen enempää tähän kysymykseen huomiota kiinnitetä, jatkuu epäilemättä väkijuomain nautinto edelleenkin.

Se, mitä minä tähän asti olen sanonut, voinee ehkä osoittaa, ettei väkijuomain nautintohimo tai vaisto ole erityisemmin porvarillisessa yhteiskuntajärjestelmässä eläville ihmisille ominaista, joten minun täytyy suositella ajatusta, että jos kerran löytyy

mahdollisuuksia milloinkaan väkijuomajärjestelmän hävittämiseen, on siihen nykyäänkin kohdistettava huomiota. Mutta vaikeuksia raittiustyön onnistumiseen kyllä kohtaa, joita vaikeuksia, varsinkin raittiusmiesten taholla pienennetään, ja sen vuoksi ek-syessä, sitäkin enemmän epäonnistutaan.

Meikäläisten sosialistien keskuudessa on usein mainittu "liikevoitto" ehdottomana esteenä alkoholi-liikkeen lopettamiselle. Se on amerikkalaisten sosialistien valtti raittiustyön mahdollisuutta kieltääkseen. Se on kuitenkin varmaa, että tuo väite lepää sängen kevyen tutkimuksen perusteilla. Jos muista juoppouden syistä kunnialla selvittää, ei "liikevoitolla" ole asian kanssa mitään tekemistä. Asia on nimittäin siten, ettei liikevoittojärjestelmä määrää mitä ihmiset syövät tai juovat, mutta se, että joku aine kelpaa ihmisille syötäväksi, juotavaksi tai muutoin käytettäväksi, tekee mahdolliseksi liikevoiton nylkemisen niistä. Näin ollen, jos tahdotaan liikevoittokysymystä ottaa huomioon tässä asiassa, esiintyy se ainoastaan joltisenakin haittana sellaisen lain, kuin väkijuomain kieltolain, toimeenpanossa. Mutta jos kerran juoppouden syitä vastaan on onnistuttu taistella siihen asti, että jonkun kansakunnan suuri enemmistö suostuu tekemään joukkoväkivaltaa väkijuomain nautintovaistoaan vastaan, säätämällä ehdottoman kieltolain, on se mahdollinen panna käytäntöön liikevoittoesteestä

huolimatta, jos kerran mitään yhteiskunnallista reformia on mahdollinen toteuttaa tätä tietä. — Todellisesti ei väkijuomain kieltolaki loukkaa liikevoittojärjestelmän lakeja niinkään syvältä kuin esimerkiksi työväen suojelulainsäädäntö. — Onhan selvää, jos väkijuomain kieltolaki — otaksukaamme nyt niin — astuisi voimaan, käyttäisivät samat ihmiset, jotka ennen juopotteluun varansa tuhlaillivat, ne j o h o n k i n m u u h u n nautinto- tai tarvetavaran oston. Porvarimaailmalle ei ole väliä, saako se liikevoittoa myymällä viinaa tai vaatteita. Voimme otaksua, että väkijuomain kieltolain vallitessa, tulisivat ennen viinoihin käytetyt varat käytettyä vaatteisiin. Se merkitsisi vain sitä, että viinatehtaat muuttuisivat vaatetehtaiksi — porvareille virtaisi voittoa vaateteollisuudesta, sen sijaan että se ennen tulvi väkijuomateollisuudesta.

Jos säädetään, esimerkiksi, lasten työtä estävä tai kieltävä laki, loukkaa se paljoa kipeämmin liikevoittojärjestelmän lakeja. Se on selvää tappiota porvaristolle, jota ei voi millään tavalla korvata. Lapsi, joka tekisi työtä \$2.00 viikkopalkalla, täytyy tulla korvatuksi täysikasvuisella ihmisellä, jolle maksetaan ainakin puolta enemmän — ja kuitenkin lapsi, heille sopivilla työaloilla, useasti suorittaa tehtävän yhtä sukkelasti kuin täysi-ikäinen työläinen. Mutta siitä huolimatta, ei voida sanoa, että lapsityön kieltolait olisivat s u u r e m m a k s i o s a k s i epäonnistuneet siellä, missä niitä on säädetty.

Minä uskon väkijuomain kieltolain onnistumiseen, jos joku kansakunta sen kerran vapaasta tahdostaan säättää. Luonnollisesti sitä rikkottaisiinkin — varsinkin aluksi. Monen nautintovaisto käskisi sitä rikkomaan. — Täytyisi tehdä kasvatustyötä, pitäen pohjana mahdollisemman onnellisten taloudellisten olojen luontia kansalle, poistettaisiin viheliäisyyttä, koulujen opetusohjelmaan pantaisiin raittiusopetus, sanalla sanoen: taisteltaisiin kaikkia juoppouden syitä vastaan toisella puolella ja toisella puolella valottaisiin kieltolain pyhyyttä. Miespolven tai kahden kuluessa ehtisi kieltolaki vakaantua; väkijuomajärjestelmä ja juoppoushirmu jäisi historiaan kuin paha uni varottamassa sen pariin antautumasta enää.

*

Olen liikkunut edellä kahden kysymyksen piirissä ja kolmas sietää hieman tarkastelua myöskin juuri sen vuoksi, että monet uskovat väkijuomakieltolain tässä järjestelmässä toimeenpantuna synnyttävän työttömyyttä, että ne ihmiset, jotka nykyään työskentelevät väkijuomaliikkeen palveluksessa, luonnollisesti suistuisivat työttömäin armeijaan. Minkätähden? Sentähden, että väkijuomia ei saisi valmistaa eikä myydä, sehän olisi luonnollista.

Mutta katsokaamme kuitenkin. Tämä asia riippuu paljon kysymyksestä, juovatko ihmiset nykyään olosuhteiden vallitessa, joissa ei löytyisi mitään mahdollisuutta käyttää niitä varoja, joita he väkijuomiin käyttävät siten, että ne virtaisivat edelleen liike-elämän piireissä, vaikkeivät väkijuomaliikkeen

kautta. — Epäilemättä löytyy juopottelijoita korkeamman yläluokan piireissä, jotka eivät juopottele leipärahojensa kustannuksella, jotka käyttävät kaikki kulutusmuodot hyväkseen mitä maailmassa voi olla heille kelpaavaa. Jos joku kulutuskeino temmataan pois, tuskinpa saattaa ajatella mitään, jota nämät valitsisivat hävitetyn tilalle, ellei sellaista keksittäisi. Muussa tapauksessa se raha määrä, jonka edestä yläluokka juo nykyään, ei kieltolain tultua, virtaisi kulutusportista liike-elämän mereen — ei tarvita siis tuottajiakaan sitä rahaerää vastavalle kulutukselle. — Työttömyys siis!

Mutta tämä laki pitää paikkansa ainoastaan yläluokassa. Muut luokat, varsinkin työväenluokka, juo leipärahojensa kustannuksella. Vaikkapa muut, paitsi yläluokka, esiintyy väkijuomamarkkinoilla pienemmillä summilla ostajana, merkitsee näiden äärettömien joukkojen, vaikka suhteellisesti miestä kohti pienemmät rahaerät, niistä miljoonista, jotka väkijuomateollisuuden piireissä liikkuu, ainakin 90 prosenttia.

Väitän, että jos varsinaisella kansalla, johon saa lukea myöskin tärkeämmän osan keskiluokkaa, ei ole tilaisuutta käyttää rahojaan väkijuomiin, tulevat ne käytettyä joidenkin muiden tarpeiden oston, se tahtoo sanoa, että lähimaille se 1,500 miljoonaa, jonka Yhdysvaltain hallitus tänä vuonna tuhlaa väkijuomiin, tulevana vuonna, jos se ei olisi tilaisuudessa tuhlaamaan niitä siihen, käyttäisi se saman summan, sanokaamme nyt ruuan, vaatteiden, koristetavarain jne. ostamiseen. Enentyneen liikkeen

vuoksi näillä aloilla, kaupassa ja teollisuudessa, tulisi se joukko ihmisiä käytetyksi, jotka väkijuomaliikkeen hävittyä jäivät vapaiksi. Joku sanonee vielä säälitellen: väkijuomaliikeammattilaisten täytyisi kuitenkin perehtyä ja tottua uuteen tehtävään, joka ei ole hyvin helppoa. — Vastaan jo etukäteen siihen: meillä on tilaisuuksia uhrata säälivää sisuamme hyödyllisemmin, olosuhteissa ja tapahtumissa, jossa säälille on aiheellista syytä.

Vielä valaistukseksi mainittakoon muutamia numerotietoja tässä asiassa. \$10,000 pääoma Yhdysvalloissa antaa työtä kaikissa teollisuuksissa keskimäärin 7,22 henkilölle; väkijuomateollisuudessa 1,50 henkilölle ainoastaan.

Päivän selvää on siis sekin, että jos se pääoma, joka nyt on väkijuomaliikkeessä, siirrettäisiin muuhun liikkeeseen, saisi niiden henkilöjen luvun, jotka nyt työskentelevät väkijuomaliikkeen palveluksessa kertoa numerolla: 7,22 ja se summa merkitsisi, ottamalla siitä kerrottavan luvun pois, sitä summaa, kuinka paljon enemmän aukeaisi uusia työpaikkoja työttömille tässä tapauksessa.

Se mitä tähän asti olen tuonut esiin todistuksia oletetuista, väkijuomainkieltolain tuottamista seurauksista kansantaloudellisessa elämässä, uskoakseni painavat minun ajatukseni puolustuksena enemmän kuin ne aivan perusteettomat väitteet, kieltoain tuottamasta työttömyydestä.

Kirjoitukseni loppuukin tähän, jossa olen koettanut vastata lyhyvin, asiallisin piirtein alussa tehtyihin kysymyksiin.

F. J. S—ä.

Ovatko taloudelliset järjestöt välttämättömiä

Kirj. Jussi Välimäki.

Sosialistisessa liikkeessä on tuo kysymys aina ollut esillä ja siihen on annettu kaikellaisia vastauksia. Uudenaikaisen sosialistisen liikkeen alkuaikoina, jolloin sosialismi eli filosofisten väittelijäin kirjoissa, — etupäässä, tuomittiin taloudelliset järjestöt kelvottomiksi. — Amerikassa, sosialistien riveissä olevat unionismin kiivaimmat vastustajat ovat itse vanhoja väsyneitä unionisteja — väsyneitä epäonnistuneiden lakkojen ja toivottomien “boikotteerausten” vuoksi. — Henkilöitä, jotka ovat pakattuneina väsymyksestä ja toivottomuudesta, löytäneet sosialismissa uutta toivoa, hyljäämällä kokonaan taloudellisen toiminnan tai vaihtamalla sen poliittiseen taisteluun.

Mutta epätoivoiset lakot, surulliset oikeusjutut ja kiusalliset “boikotteeraukset” jatkuvat yhä ja juniojärjestöt elävät ja kasvavat nopeasti.

Vuotena 1907, kesällä oli Yhdysvalloissa ylitse

150 huomatuimpaa lakkoa ja lähes kaksi sen vertaa "boikottauksia" käynnissä. — Taloudellisilla järjestöillä näyttää olevan nykyisissä oloissa vankka perustus. — Me olemme saaneet nähdä suurien junioiden särkyvän epätoivoisissa lakkotaisteluissa sirpaleiksi, olemme nähneet niiden jäsenien kuleksivan ympäri maata, olemme kuulleet usean sosialistiagitaattorin viittaavan tähän, todistaakseen ta olemme myöskin nähneet, kun aikaa on kulunut, olemme myöskin nähneet, kuin aikaa on kulunut, on tuo pirstoutunut junio seisonut entistä eheämpänä.

Monet, taloudellisten järjestöjen mahdottomuudesta filosofeeranneet sosialistiset sosiaalipolitiikot, nähtyään unionismin elinvoimaisuuden, ovat lyöneet nurkkaan kamarifilosofiset väitelmänsä, etsien todellisesta elämästä filosofialleen sisältöä.

Taloudellisten järjestöjen sitkeät taistelut viimeisten vuosien ajalla ovat taittaneet nk. impossibilistiselta suunnalta kärjen, joka Amerikan sosialistipuolueessa aikaisemmin oli vallalla.

Mahdotonta on otaksua, niin kauan kuin on työnostajia ja myöjiä, taloudellisten taistelujen lakkaavan. Lakkoja syntyy niin kauan kuin työnostajien ja myöjien edut ovat toisilleen vastakkaiset. Ja niin kauan kuin lakkotaistelut näyttävät tärkeintä osaa työväenluokan toiminnan piirissä, on sosialistipuolueen suhtaannuttava mahdollisemman käytännöllisesti tähän ja tästä johtuviin muihin kysymyksiin.

Ehkäpä joku politiikkaan kiintynyt sosialisti ajattelee, että minä tarkoitan syytää summakaupalla tunnustusta sellaiselle liikkeelle, joka uskoo työn ja pääoman sopusointuoppiin, joka on koetellut sekoitella tulta ja vettä toisiinsa siten, että ne molemmat säilyisivät. — Sitä minä kaikkein vähemmän tarkoitan — tarkoitan ainoastaan huomauttaa taloudellisten järjestöjen välttämättömyydestä juuri sen vuoksi, että työ ja pääoma, eri ihmisluokkien, toisilleen vastaisten, hallitsemina eivät niiden suhteiden vallitessa ikänä voi sopia yhteen.

Uskon, että taloudelliset järjestöt ovat välttämättömiä, ei yksinoman sen vuoksi, että niiden avulla tyväestä voi saavuttaa työpalkkain korotuksia, päivän lyhennyksiä jne., mutta sentähden, että tyväestöllä on taloudellinen organisatiooni, joka kykenee hallitsemaan tarpeen tullen, yhteiskunnallisen vallankumouksen eteen asettamia taloudellisia voimia, joka kykenee järjestelmällisesti johtamaan ja hallitsemaan tuotantoa, silloin kuin siitä tulee kysymys. — Uskon että työväenluokan täytyy vallata trustien konttoorit aikanaan yhtähyvin kuin kongressihuoneen ja presidentin istuimenkin — silloin kuin niistä toisen valtaaminen toteutuu, täytyy toisenkin toteutua. Poliittisen vallan valtaaminen saattaa koitua ikäväksi sekamelskaksi jos tyväestä samalla hetkellä ei ole kykenevä käyttämään kaivoksia, tehtaita ja rautateitä.

"Ne, joilla ovat tuotantovälikappaleet käsissään, määrävät ihmisten

elämän,” sanoo puolueohjelmamme. Ja sentähden, uskomalla tähän, uskon:

Industriaaliseen unionismiin.

Tuolla nimityksellä eroitetaan ne unionistit muista, jotka pitävät kiini periaatteesta, että ammattiyhdistysjärjestömuoto olisi kehitettävä tai vaihdettava taloudelliseen järjestömuotoon tai tarkemmin sanoen, muotoon, jossa unionismi edustaa täysin selvästi ja johdonmukaisesti työväestöä luokkana eikä luokan kermana. Tämän unionismi suunnan luonteeseen kuuluukumouksellisuus; setähätä tuotannon ottamiseen yksityisiltä kansalle; se nojaa sosialismin filosofian perustuksiin, tehden sen filosofian käytäntöön saattamiseksi käytännöllistä työtä — opettaa taloudellisen ja poliittisen järjestäytymisen välttämättömyyttä, ehtona, kapitalistisen yhteiskunnan sosialiseeraamisessa.

Industriaalisen unionismin mahdollisuudet.

Löytyy niitä, jotka ovat väittäneet industriaalisen unionismin olevan liian haaveellisen, tulevaisuuden kuvia luovan ja siten kadottavan merkitystään käytännöllisessä elämässä. Tämän unionismissuunnan mahdollisuuksia täytyy arvostella eräiden toisten mahdollisuuksien valossa — etenkin sen: onko mahdollista työväestölle vallata haltuunsa ne tuotannon välineet joita se nyt käyttää, mutta ei omista, joilla se tuottaa, mutta ei saa tuloksia. —

Täydymme vastata kysymykseen: voiko työväestö tulla toimeen ilman riistäjiään? Jos me vastaamme: se on mahdollista, silloin industriaalinen unionismi on käytännöllistä, mutta jos vastaus tulee päinvastainen, silloin industriaalinen unionismi ei kelpaa. — Eikä silloin työväenluokan toiminnan piirissä ole enää varaa valita. — Jällellä on hyväksyä työn ja pääoman sopusointuoppi tai ei mitään.

Jos me tahdomme saada täyden tuloksen työstämme, täydymme sen eduksi uhrata suhteemme kapitalisteihin — täydymme vapautua heistä. Tuon suhteen uhraaminen voi vuorostaan vaikuttaa kahdella tavalla. Jos kapitalisti on hyödyllinen, tai peräti välttämätön tekiä tuotannossa, siinä tapauksessa ei sovi onnitella niitä, joiden tarkoituksena on lopettaa työn ja pääoman nykyiset suhteet, mutta jos kapitalisti on loiseläjä tuotannossa — niinkuin mato tai hyönteinen kukassa, joka kalvaa sen hienoimpia ja herkimpiä elinmahdollisuuksia, siinä tapauksessa, työn, tuotantovoimien edustajain, tulee jouduttaa vointinsa mukaan nykyisten työn ja pääoman suhteiden rikkomista ja siinä tapauksessa on industriaalinen unionismikin käytännöllistä.

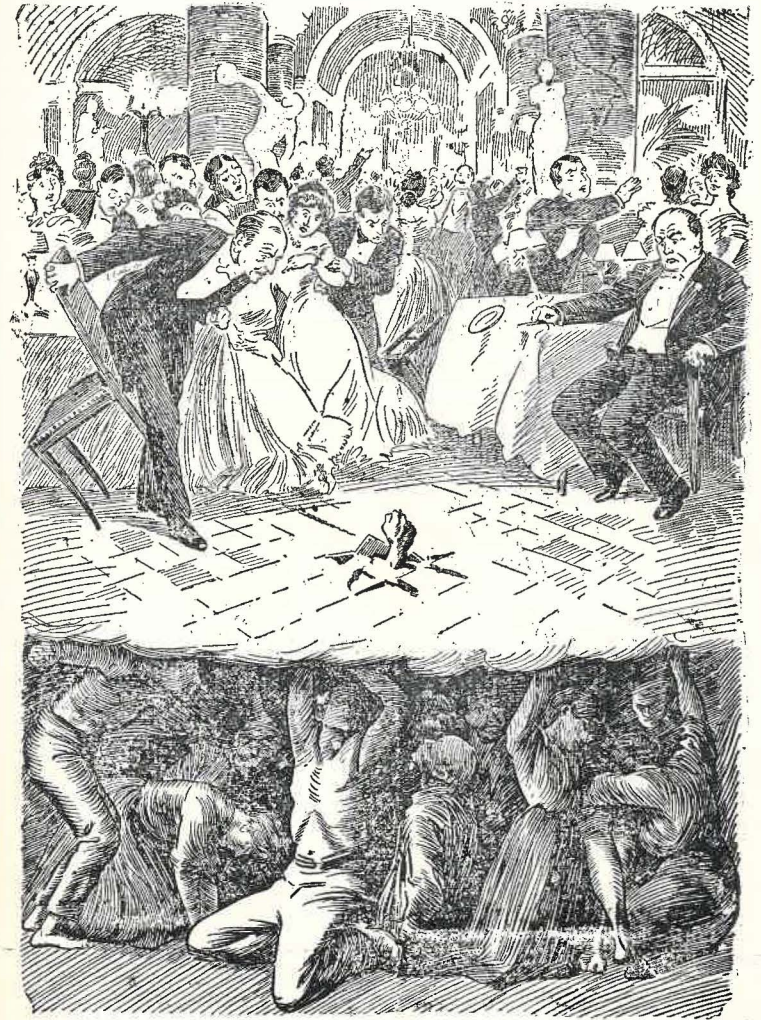
Olisi johdonmukaista käsitellä suuremmaksi varmuudeksi tässä sitä tehtävää mitä kapitalistilla on tuotannossa. Kävisi pitkäksi, jos sen perusteellisesti tekisi. Täydyn rajoittaa käsittelyäni tässä asiassa. Mainitsen ainoastaan: Kapitalisti on se, joka ottaa tulonsa tai osuutensa tuottamatta, se joka ottaa sen voittona, korkona tai vuokrana.

Voittona ottaminen käy päinsä palkkatyöläisiä pitämällä tehtaissa, kaivoksissa tai maanviljelyksessä, sille joka on saanut näitä välineitä käsiinsä — niinkuin tavallista — suoralla lähimmäisen ryöstämisellä, petkutuksilla, anastuksilla, perintönä jne. Pääoma synnyttää pääomaa työn kautta. Ei tarvitse sen olla neron jolla on tuotantovälineet käsissään, jakaessaan työntuotteita työn ja pääoman kesken, siten, että itselle voitoksi jääpi hyvä osuus. Kuka sanoo että se on tärkeitä itse tuotannon syntyiseen nähden? Sellaisen jakajan voipi poistaa, tuotannon kärsimättä hitustakaan.

Kuinka on koronkiskurin laita? Mitä tärkeitä osaa hän suorittaa. — Korkeintaan vie rahansa pankkiin tai kiinnittää korkoa kantaviin arvopapereihin, loikoilee palatseissaan, tekee ulkomaamatkoja ja passauttaa tseen palvelijalaumalla. Kuka sanoo, että tuotanto kärsii tämäläpaisen tuotantovaihtajan poistamisesta?

Ja vuokran kantaja. Hänellä on oikeus kantaa vuokraa kaupungeissa taloista ja maalla viljeltävää maasta. Hyvät ystävät, mitä häviämme silloin, jos nämät hävitämme. Luuletteko että talot eivät tulisi asutuksi ilman vuokran kantajaa ja maa viljelyksi ilman tämän oikeutta ottaa, tikkua ristiin panematta sadon eteen, sadosta toisen puolen tai enemmän?

Järkevästi ajatellen ymmärtää jokainen, ettei sen tekijän tuotannon piireistä poistamisella, jota sanotaan kapitalistiksi, ole mitään hävitty, mutta ää-

Peljättävä nyrkki

rettömästi voitettu sen kansakunnan onneksi, joka sellaisen edistystyön tekee.

Mutta tarvitaan järjestelmää kuitenkin, joka tekee kansan eduksi sen, mitä kapitalisti nyt vallitsevan tuotannon jakamistavan vallitessa tekee omaksi hyväkseen ja joka tekee enemmänkin: poistaa tuotannon piiristä siinä vallitsevan anarkian, tuottamisen summamutikassa, järjestää tuotannon kulutuksen lakien määräyksestä riippuvaksi.

Tätä ei voida tehdä yksin sillä, että sosialistit ottavat haltuunsa nykyisen kapitalistisen tuotantolaitoksen yleisen agenttiviraston — sen jota sanotaan valtioksi — täytyy kyllä ottaa se, jonka luonne ja tehtävä silloin muuttuu, mutta täytyy myöskin ottaa se laitos, joka on kaiken elämän pohjana — tuotantokoneisto. Ennen kuin se voipi käydä päinsä, täytyy tietää miten sen kanssa menetellään, jotta kansan oikeudet ja toiveet eivät tule vieläkin kerran petetyiksi, jotta eivät työläiset joudu kapitalistien palkkaorjuudesta valtiolaitoksen palkkaorjuuteen. — Taloudelliset järjestöt, jotka oikein ymmärtävät asemaa ja jotka pitkäaikaisemman valmistautumisen kautta tietävät tehtävänsä tulevaisuutta varten, ovat mahdolliset muodostamaan tuotantoyhteiskunnan, jonka täydennykseksi yleistä oikeudenhoitoa varten valtion tulee sulautua.

Kuka sanoo: on vielä turhaa vaivaa uneksia siitä — niin kaukaisista asioista, hän lukekoon meille tulevaisuuden historian. Se, joka puhuu kaukaisista asioista tässä suhteessa, on paremmin haaveksiva

uneksia kuin se, joka nykyisten päivien elämässä näkee tarpeelliseksi järjestää työväenluokkaa kaikkien mahdollisuuksien varalle. — Yhdysvalloissa toimivain sosialistien on aina pidettävä mielessään tämän maan taloudellisen kehityksen kanta. Pääomat keskittyvät hurjaa vauhtia. Virallisen tilaston mukaan omisti Yhdysvalloissa v. 1900 250,000 ihmistä \$67,000,000,000 kansallisesta omaisuudesta, joka silloin teki \$94,000,000,000. Sen jälkeen on kehitys jatkunut suunnatomasti samaan suuntaan — siten, että jo nykyään on jotenkin sisällyksetöntä puhua itsenäisistä pikkuomistajista.

On totta, että kansa luottaa vielä tasottamispolitiikkaan jotenkin vahvasti — uskoo republikaanien tai demokraattien, tai jonkun muun puolueen voivan ja tahtovan valtioin hallinnon kautta asettaa esteitä omaisuuksien luisumiselle trustityranneille. — Mutta se on varma asia, että he tulevat pian huomaamaan erehdyksensä. Jos porvaripuolueiden hallitusmiehet tahtoisivat estää omaisuuksien kasaantumisen, eivät he voisi sitä tehdä — sitä paitsi he eivät tosisteossa tahdokaan tehdä sitä.

Kuka sanoo, eikö kansa, nähtyään joutuneensa juoksemaan harhanäkyjen perässä, tule sosialismin ilmapiiriin — antaudu joukottain siihen. Ennustajana esiintyen, ei mikään ole sen luonnollisempaa väittää — se kehitysjakso ei otaksuttavasti ole pitkä, saattaa sanoa sen tapahtuvan muutamina seuraavina vuosina. — Petetty kansa on silloin kypsytynyt vallankumoukselliseksi, nähtyään kaikkien toiveittensa tyhjiksi raukeavan vanhan vallan turvissa. Enti-

sistä tapahtumista me tiedämme vallankumouksen koituvan sille voitoksi, joka voi antaa sekä leipää, että oikeutta niille, joilta sitä puuttuu ja jonka syyn vuoksi vanha — siinä suhteessa kykenemätön valta on kumottu. Vallankumouksen pyörteissä, ellei sen eteen ole jotain selväsuuntaista toimintaperiaatetta olemassa, voidaan joutua ikävään välikäteen.

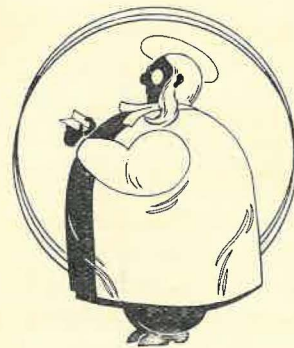
Industriallinen unionismi ei luo mitään haaveellista tulevaisuuden yhteiskuntakuvaakaan, mutta se tahtoo järjestää joukkonsa järjestelmälliseen toimintaan vallankumoustopaustenkin sattuessa, tuotantolojen järjestämisestä ja johtamista varten. — Se pitää kunnollisten työnjohtajain vaalia tässä tapauksessa yhtä tärkeänä kuin presidentin, kongressin ja lainlaatijakuntain jäsentenkin valitsemista, joiden yhteistyö on välttämätön leivän ja oikeuden hankkimista varten niille, jotka heidät tähän järjestävään tehtävään valitsevat. — Jos joku pitää tätä tehtävää suurisuuntaisuutensa vuoksi haaveiluna, hän tuskin tietää mitään siitä tavasta, jolla nykyään tuotantoa johdetaan ja sen tuloksia jaetaan. Nykyään johdetaan tuotantoa kapitalistiluokan yhteistoiminnan pohjalla, osakeyhtiöiden johtokuntien kautta — ja se käy mainiosti. — Eikö se ole yhtä hyvin mahdollista koko kansan asettaman hoitokunnan johdossa josta tulokset lankeavat kansalle, sen sijaan, että ne nyt lankeavat kapitalistiluokalle.

Tämä on päämäärä, johon industriaaliset juniot loppupäämääränään pyrkivät ja unionismi yleensä on kehittymässä tähän suuntaan — koko ammattialoja käsittäviksi liitoiksi; siitä on Yhdysvalloissa

selvänä todisteena, etupäässä hiilituotantoalalla työläisiä järjestävä "United Mine Workers"-liitto ja metallituotantoalalla toimiva "Western Federation of Miners", samoin ne monet eri ammattiliitot, jotka kuuluvat American Federation of the Labor-liittoon. Huolimatta siitä, että, varsinkin tässä viimeksi mainitussa vielä johtoa pitää vanhat sopusointuopin miehet, täytyy näiden järjestöjen omata industriaalisia periaatteita yhä laajenevassa määrässä nykyaikaisten taistelujen johdossa. Epäonnistuneet lakot ja oikeusistuimien, toinen toisensa jälkeen antamat toimintakieltopäätökset opettavat näille, että taistelu tuo voittoja nykyään silloin ainoastaan jos taisteluja käydään luokan voimalla ja sen eduksi; — muutoin seuraa masentava häviö toinen toisensa; toinen työläisryhmä työskentelee toisen ryhmän häviöksi; toisella kädellä taistellaan vihollista vastaan, toisella annetaan sille aseita. Industriaalinen unionismi on meidän aikamme unionismia; ammattikuntaliike on menneitten aikojen hämärään uppoamassa.

Industriaalisen unionismisuunnan toimintaperiaatteena nykypäivien taisteluja varten on vaatia 8 tunnin työpäivä mieluummin kuin tehdä lakkoja muutaman sentin työpalkan korottamiseksi, joka jos voitetaankin, vedetään takasin heti elintarpeita kohottamalla; vaatia urakkatyön poistamista, joka vähentää työläisen osaa tuottamaansa arvoon ja riuduttaa sen ennen pitkää hautaan, kuin riidellä siitä, saako se tai tuo syöpäläinen olla enemmän tai vähemmän kiduttava. — Joka suhteessa pyrkii indust-

riaalinen unionismi sitä voittamaan jota voittoa ei toista tietä heti viedä käsistä, siten taistelemaan, että se vaikuttaa kumoavasti eikä lujittavasti tähän järjestelmään.

Ryöväri

Opetti emo oikeaa, —
Ma muistan häntä, hyvää,
Muistan kyyneleitänsä
Ja katsettansa pyhää.

Isäni kuoli kurjuuteen,
Niin — viheliäisyyteen.
Hänestä muuta muista en
Kuin — unhotuksen pyyteen.

Opetti emo oikeaa,
Mut toista kohtaloni,
Se puristi ja piinasi,
Vei toivon elohoni.

Se kylvi, kylvi myrkkyä
Ja murhas sieluani,
Pyhintäni saastutti
Ja särki maailmani.

Se tyrkytteli turmiaan
Ja tyyten otti onnen,
Elämän tositoimintaan
Se ryösti halun, ponna.

Mierolla kiersin kiroten
Ja kärsin päiviäni,
Ja vertaelin elämää —
Mit oli elämäni?...

Muill' oli yllin kylliksi,
Min' olin kurja, köyhä,
Mahdollisuudet vietyinä
Ja... minä olin löyhä!

Ma otin ensin mistä sain
Salaa ja kammoksuen,
Ja kiersin, kiersin maailmaa,
Sen sekaan piiloutuen.

Mut kiro kasvoi sielussain
Ja himo toisten himoon:
Ryöstävät toiset hienommin,
Ma tartun suoraan keinoon.

Tartuin ma kerran tikariin
Ja tiellä vaanin, vartoin,
Köyhiä mä pelkäsin
Ja heikkoja ma kartoin.

Tullessa vihdoin toivotun —
Mies röyhkä rehtirinta, —
"Kädet ylös!" huudahtin
"Raha on hengen hinta!"

Siitä alkoi tieni se
Ja "onni oli myöty", —
Jumala nääs suojelevi
Myöskin tätä työtä!...

Jo saivat vihdoon saaliikseen
Mun roistot suurempani,
Muureissaan nyt muistelen
Ma elonaikojani.

Ma, ryövär, olen vanki nyt,
Toisilla röhkeytensä.
En tiedä, munko mustempi
Vai heidän sydämensä.

Maanluovutuksen kukkasia

Kirj. Franklin H. Wentworth.
Vapaasti suom. J. G—s.

Kelle milloinkin maa kuulunee,
sille kuuluvat sen hedelmät. Lois-
tossaan komeilevat valkoiset päi-
vänvarjot ja elefantit ovat maa-
lahjoituksen kukkasia.

William Jones'in käännös van-
hasta maanluovutuskirjasta.

Indian maa Etelä-Asiassa on mahtava ja suuri
maa, jossa asuu yli 300 miljoonaa ihmistä. Ainoas-
taan osa maasta, johon kuuluvat valtiot Indore,
Gvalior, Hyderabad, Travancor ja Mysore hallitse-
vat itse itseään helpon brittiläisen hallituksen pe-

räänkatsonnan alla. Näissä valtioissa asuu ainoastaan 50 miljoonaa ihmistä, loppuosaa maasta, johon kuuluu 250 miljoonaa sielua hallitsee yksinomaan Englannin kapitalistit.

Edellä mainituita itse hallitsevia maita ympäröi joka suunnalta kapitalistien alle kuuluvat valtiot. Huolimatta tästä voidaan niitä kumminkin kutsua kukoistaviksi ja onnellisiksi, kuin sitävastoin kapitalistien vallan alla olevissa valtioissa kuolee ihmisiä kuin rottia nääntyen köyhyyteen ja puutteeseen.

Ennenmuinoin tahi niinkauvan kuin India kuului Indian kansalle oli heillä oma kirjallisuutensa, taiteensa ja arkkitehtuurinsa (rakennustaide) vaikka kansa silloin vielä oli puolivillää, puolialastonta raakaa lihaa syöviä ihmisiä. Nyt on kumminkin toisin, heidän oma maansa ei enää ole heidän. Itse he nytkin muokkaavat maansa, kylvävät ja korjaavat elonsa ja kumminkin tulee toinen, joka ryöstää heidän työnsä ja vainioinsa hedelmät.

Englannin kapitalistit, jotka kutsuvat itseään brittiläiseksi hallitukseksi, ryöstävät säännöllisesti joka vuosi Indian kansalta heidän työnsä tuloksia 150 miljoonan dollarin arvosta.

Mitä saa Indian kansa sitä vastaan?

Loistossaan komeilevia valkoisia päivänvarjoja ja elefantteja, ravita englantilaista sotaväkeä, sihteereitä ja varakunninkaita kultakaluunoinen ja jalokivillä koristettuine miekkoineen, ruttotautia ja nälkävuosia.

Joka viikko, sillä aikaa kun Indian talonpoika on kuolemaisillaan pelkämästä kurjuudesta ja nälästä purjehtii upeita vehnällä lastattuja laivoja Kalkutan ja Bombayn satamasta Englantiin leipäaineeksi englantilaisille, vieden täten ruuan Indian talonpojan suusta.

Englantia sanotaan sivistyneeksi maaksi, tätä ei Indian talonpoika ymmärrä, hän ei ymmärrä, mikä sivistys on, hän ymmärtää ainoastaan, että ellei hän höystä ja muokkaa maatansa ja saa siitä elämisensä tarpeita, niin hän kuolee. Tästä näemme, että vaikka hän itse lannoittaa ja viljelee maansa, työnsä hedelmät ja voitot menevät toiselle, tässä tapauksessa englantilaisille, jotka kanuuniensa avulla ovat aina sitä vaatimassa.

Indiassa on tapahtunut, että yhtenä ainoana vuotena on 5 tahi 6 miljoonaa ihmistä kuollut kurjuuteen ja nälkään ja silloin kutsutaan vuotta yksinkertaisesti nälkävuodeksi. Kun aioastaan yksi tahi pari miljoonaa ihmistä kuolee kutsutaan sitä "säännölliseksi", eikä kukaan anna sille mitään erikoisempaa huomiota.

Nälkävuosina yhdistyy englantilainen väestö kurjuutta kärsiviin ja silloin nimitetään yhdistystä joksikin "hätäapuyhdistykseksi". Tällaisen yhdistyksen kautta tulee Indian talonpoika saamaan joidakin pennejä ruuan ostoon muun muassa Amerikan pyhäkoululapsilta. Jos Amerikan pyhäkoululasten lahjat näyttäytyvät kovin mitättömiksi niin silloin englantilaiset antavat yhden tahi pari vehnälaiivaa jäädä maahan ja niin muodoin antavat Indian ta-

lonpojalle tilaisuuden syödä hiukan omaa kasvattamaansa ruokaa.

Tätäköän muka avun antoa ei voida selittää siten, että se olisi aiottu pelastamaan talonpojan henkeä.

Selittäkäämme lähemmin. Jos talonpoikia kuolee enemmän kuin niiden ruumiita ehditään polttaa, puhkeaa ruttotauteja, joista englantilaiset tietenkään eivät voi pitää, sillä kuten tiedämme on ruttotauti hyvin tappavaa.

Niin kutsutun "hätäapuyhdistyksen" terveydenhoitotoimenpiteet ovat heikot. Koleera ja muut kulkutaudit puhkeaa raivoamaan. Suuri osa talonpojista pitää silloin parempana kuolla kurjuuteensa omaan hökkeliinsä. Se on parempi, arvelevat kai että korpit mitä pikemmin syövät heidän ruumiinsa ja "siinä kaikki", eivätkä he odota keltään mitään hellempää taipumuksia ja osanottoa. Ei kukaan kuule nääntyvän lapsiraukkain valituksia, ei kukaan lohduta Indian äitiä, kun pienokaiset puhaltavat viimeisen hengähdyksensä ja kuolevat äitinsä syliin.

Indiassa kyllä löytyy tarpeeksi ruokaa Indian kansalle, sen todistaa selvästi se seikka, että valtioissa, joissa on oma hallituksensa, ihmiset syövät itse, mitä kasvattavat, valtioissa taasen, missä Englannin kapitalistit hallitsevat, englantilaiset ottavat kaiken ruuan ja työn hedelmät tahi toisin sanoen, panevat hallituksensa alla olevalle valtiolle liian raskaan verotuksen. Vuosina, jolloin kuivuus ja poudat ovat turmelleet sadon, on verotaakka yhtä

raskas kuin hyvinäkin. Hyvinä vuosina voivat talonpojat juuri vaivoin suorittaa veronsa ja elää seuraavaan vuoteen, mutta jos seuraava vuosi on myöskin nälkävuosi, niin ei heillä ole millä elää ja kuolevat niin muodoin suorastaan nälkään, sillä eihän heillä ollut mitään edellisen vuoden säästöjä. Englannin hallitus vaatii jokatapauksessa veronsa. Mysoressa, sekä muissa valtioissa, joissa on oma hallituksensa, talonpojat täyttävät jyvääittansa jyvillä, eikä heitä nälkä hätyytä, jos nälkävuosi tulee.

Mitä taasen tulee Englannin kapitalistivallan alaisiin valtioihin, ottavat kapitalistit tietysti kaikki. Kun vuosi tulee, ovat asukkaat brittiläisissä valtioissa avuttomia ja kuolevat kuin karpäset. Näinä tällaisina vuosina lähetyslehdet kehottavat auttamaan, esittäen kuvia nälkäkuolemasta. Hyvät ihmiset kulkevat kirkoissa puhuen kauniita sanoja, sanoen muka kaikki kuivuuden syyksi, puhumatta vähääkään mikä osa Englannin kapitalistien hallituksella kurjuudessa on. Itse he kumminkin saavat tämän kautta elatuksensa. Jos hyvyys on sama kun sokeus, ovat he jaloja ihmisiä, hyvin jaloja tietysti. He eivät ymmärrä verotus taakkaa. Ehkä yksi kymmenestä tuhannesta ymmärtää sen. Verotus on yksi kapitalismin voimakkaampia aseita, samalla kun se myös on viekkaimpia. Se lamauttaa varmasti. Mutta Indiassa on maata kylliksi. Pellolla syö Indian talonpoika leipäänsä, ennenkun on maksanut Englannin koronkiskureille heidän määräämänsä ylenmääräiset korot puhtaana rahana jo ennenkun sato vielä on kasvanutkaan.

Tämä pakottaa maataviljelevän talonpojan kääntymään paikallisten kapitalistien puoleen saadakseen rahaa. Ne antavatkin kyllä rahaa, mutta ainoastaan 60% korolla, samalla ottaen kiinnityksen tulevaan satoon. Talonpojan täytyy suostua. Se on mahtava järjestelmä. Ilman tätä olisi brittiläinen India maksukyvytön jo huomenna. Se ei voisi muuten kestää englantilaisten nytkijäin rasitusta, joka on siihen imeytynyt.

Omistamalla Indian, voivat he säälimättä imeä ytimen ja mehun siitä. Kelle hyvänsä, ja milloin hyvänsä maa kuuluneekaankin, sille kuuluu myös sato siitä. Indiassa samoin kuin muuallakin ihmiset ja eläimet tarvitsevat suoloja. Jos miehet ja vaimot eivät käytä niin paljon suoloja kuin heidän pitäisi, käyttää, tuottavat he itselleen tauteja. Jos eläimet eivät saa suoloja tarpeekseen, kuolevat ne myös, ja tämän kautta loppuu maanviljelys, sillä härillähän kynnetään.

Englantilaiset verottavat suolan hallituksen monopoolilla (yksinoikeudella) 1,000% sen arvosta.

1,000%, sehän on jo melkoisen korkea vero, eikö ole? Tästä johtuu tietysti, että talonpojat käyttävät niin vähän suoloja kuin mahdollista, mutta näin ollen eivät he koskaan voi olla varmoja terveydestään. Nälkävuosina on ihmisen arvo suurempi kuin eläimen. Näin ollen talonpojat ostavat ravintoa lapsilleen, sen sijaan että ostaisivat suoloja eläimilleen.

Kyntöhärät kuolevat, eikä seuraavana vuonna ole jällellä kuin ainoastaan muutamia, joilla kyntä-

mistä voitaisiin toimittaa. Täten tulevat talonpojat olemaan pirun ja syvän veden välillä.

Englannin kirkon papisto rukoilee silloin jumalalta hyvinvointia hänen majesteettinsa alamaisille Indiassa. Suolaveron avulla voidaan pitää Englannin papisto ja kirkko voimassa. Luulen, että Indian talonpojalle on enemmän hyötyä suoloista kuin rukouksista. Varmastikaan papit eivät ajattele niin. Englannin välinpitämättömyyttä kristinuskoon kääntynyttä Indiaa kohtaan osoittavat seuraavat viralliset tiedot juuri päättyneeltä vuosisadalta.

Vuodesta 1825 vuoteen 1850 oli Indiassa 2 nälkävuotta, joina kumpanakin kuoli 500,000 ihmistä.

Vuodesta 1850 vuoteen 1875 oli nälkävuosia 6, joina kuoli yhteensä 5,000,000 ihmistä.

Vuodesta 1875 vuoteen 1900 oli kokonaista 18 nälkävuotta ja kuolleitten luku 26,000,000.

Mikä mieltä kiinnittävä tilasto.

Kymmenenä vuotena vuodesta 1891 vuoteen 1900 yhdeksäntoista miljoonaa ihmistä kuoli nälkään, melkein neljä kertaa niin paljon kun sotaan päättyneenä vuosisatana.

William Digby julkaisemassaan kirjassa "Onnellinen Brittiläinen India" sanoo mm., että nälkävuosina on Indiassa noin 70,000,000 nälkäistä ihmistä, suunnilleen yhtä paljon kuin koko Amerikan Yhdysvaltain väestö.

Englannin hallitus on vuosi vuodelta viime vuosisadan kuluessa asteettain ottanut haltuunsa valan Indian yli, asettaen sinne yhä enemmän ja enem-

män hyödyttömiä virkamiehiä ja vielä sen lisäksi ottanut joka vuosi yhä enemmän ja enemmän sen tuotteista Englantiin. Samalla aikaa ovat he verottamalla suolat tavattoman korkeasti, hävittäneet eläimet sukupuuttoon, sekä kaikenlaisilla määräyksillä ryöstäneet Indian maataviljelevältä talonpojalta tuottamismahdollisuudet, niin että nyt ovat nälkävuodet tulleet säännölliseksi tilaksi, niin että niin kauan kuin englantilaiset ovat Indian herroina, ei ainoatakaan hyvää vuotta tule olemaan.

On muistettava, että saman vuosisadan kuluessa, Indian valtioita, joilla on oma hallinto, kahdesti ainoastaan on nälkävuodet perättäin kohdanneet, vaikka heillä on sama ilmanlaatu ja maaperä.

26,000,000 henkeä 25 vuotena, se on Englannin hallituksen rekordi yhdeksäntoista vuosisadan lopulla, siitä mitä se kutsuu 'kristillisyydeksi'.

Indiassa on ihmisen keski-ikä 23 vuotta, Englannissa taasen 40 vuotta.

Indiassa pitää vuodattaa verta, sanoi kerta leikkisästi lordi Salisbury. India on kaukana, eikä siellä vuodatettu veri tahri edes teekuppiakaan Englannissa.

Moista hävytöntä rikosta tuskin tunnetaan sivistyneitten kansain historiassa, kuin juuri tätä mitenkä Englanti menettelee Indiassa. Tuhansia kertoja uudistuneet englantilaisten ilkityöt ja konnamaisuudet Etelä-Afrikassa eivät vielä vedä vertoja niille, millä Englanti kohtelee Indiaa.

Lordi Curgon, Kiceroy ja lordi George Hamilton väittävät, että India on onnellinen maa, niin, se

Kuokkamies

on onnellinen mutta ainoastaan englantilaisille verenimijöille.

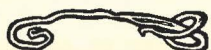
Viimeisten virallisten tiedonantojen mukaan maksoi brittiläinen India veroina vuotena 1898—1899 hallituksen virkamiehille palkkoja 52,440,000 dollaria. Tämän mukaan joutui jokainen kaupunki 5,244 asukkaalla maksamaan 1,000 dollaria vuodessa. Tolstoi sanoo, "siellä missä on yksikin toimeton ihminen, on aina toinen joka on nälkäkuoleman partaalla. Tavallisesti kun Englannin hallituksen virkamiehet ovat palvelleet muutamia vuosia Indiasa, menevät he omaan maahansa levähtääkseen loput ikäänsä eläkkeellä, jonka myös India maksaa. Ainoastaan 45 tahi 50 vuotta on se ikäraja, jolloin yksityiselämään vetäytyminen tapahtuu.

Puutteessa olevat talonpojat maksavat nykyään yhdelletoista sadalle kotiin palanneelle hallituksen virkamiehelle 5,000,000 dollaria eläkkeenä vuodessa. Suuri osa näistä virkamiehistä on ollut mukana virkaa hoitamassa Indiassa, se tahtoo sanoa, ollut apuna tappamassa niitä Indian miehiä, jotka ovat koettaneet taistella saadakseen pitää maansa omaan.

Kun lordi George Hamilton sanoo Brittiläistä Indiaa hyvin voivaksi ja onnelliseksi tarkoittaa hän siinä ainoastaan englantilaista väestöä.

Tavallinen matkustaja, joka kulkee Indian läpi ei voi huomata sitä saastaisuutta ja kurjuutta sillä sitä ei ole läheisessäkään näköpiirissä. Englantilainen väestö on hyvinvoipaa. Sen on paisuttanut suuren keisarikunnan verenimeminen, jota vastoin Hin-

dulainen rotu muutamien mailien päässä rautatiestä puutteessa ja kurjuudessa laahustaa laihoja sääriään ja kuivaa nahkaansa. Toisella puolen valkeita päivänvarjoja ja elefanteja hulluina pöyhkeydestä ja toisella puolella niiden kuoleman henkäykset, jotka tämän kaikki maksavat.

Mikä se? --

Kuoleman lähteestä kauvan
hän kärsien juo, —
mutta siihenpä yhtyy
elämän lähteen vuo.

Siipirikkona lentää
hän elämänjumalan luo,
rampana raukkana lähtee,
kauneuden kotihin tuo.

Rikkautta harteillansa,
nuoruutta katseessaan,
ja askelistansa kohoo
kodit ja konnut maan.

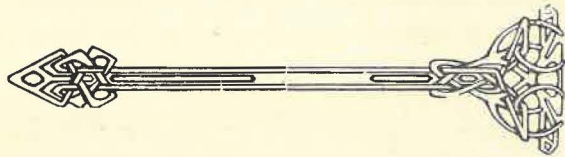
Itkujen teille hän kylvää
ilojen siementä, —
niin, huomenna et sinä tapaa
eilistä ihmistä — — —

Vaalitaistelu v. 1908 Yhdysvalloissa.

Yhdysvalloissa sosialispuolueen vaalitaistelun lipunkantajat v. 1908 ja jo v. 1904, Eugene V. Debs ja Ben. Handfort ansaitsevat sydämellisen kiitoksen, puolueensa jakamattoman tunnustuksen. He ovat tehneet sen mitä ihmisyksilölle on mahdollista viimeisessä vaali taistelussa.

Vaikka sosialistipuolueen vaalitaistelua v. 1908 voi pitää onnistuneena, ei se tuloksiinsa, saavutettuun äänimäärään nähden yleisesti ole juuri kehitetty. Ei voida kieltää sen synnyttäneen pettymystä. Ennen vaaleja saadut hurraat ja hyvähuudot suurissa kaupungeissa näyttäytyivät viimeingassa olleen, joko tuulihattujen taholta annettuja, joukon, joka hurraa yhtä innokaasti Taftille kuin Debsillekin ja myy äänensä sille joka siitä jotakin maksaa, tai joukolta jotka, vaikka omaavatkin sosialistiset mielipiteet, ovat syystä tai toisesta vailla äänioikeutta. Epäilemättä oli hurraajain joukossa run-

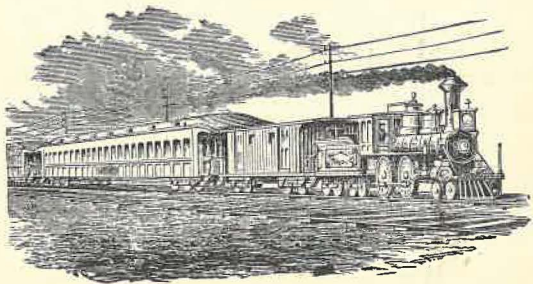
saasti kumpaisestakin ryhmästä väkeä. Sosialistipuolue ei osta äänestäjiä — sen vuoksi, että se on siveetöntä, sen vuoksi että sosialistipuolueella ei ole rahoja ja sen vuoksi että se olisi sosialismille enemmän häviöksi kuin hyödyksi. Sosialistipuolue ei voi pysyä vallassa ostetuilla äänillä, sen täytyy valtaan pyrkiessään ja kerran sen saatuaan pysyäksensä vallassa, saada vakaantunut selkänöitä äänestäjistä — joita ei joku kapitalistikliki voi ostaa puolelleen ja siten tehdä mahdottomaksi saavutetun vallan käyttämisen.

Pienissä paikoissa voi sosialistipuolueen äänimäärän kohoamista pitää verrattain hyvänä, mutta suurissa paikoissa sitä vastoin huononakin, katsoen niihin olosuhteisiin mitkä niissä vallitsevat, joiden luulisi selventävän sosialistista luokkakäsitettä väkasti. Mutta jos syytä on sysissä, on sitä sepissäkin. Amerikalalaisten keskuudessa on tehty työtä sosialismin levittämiseksi liian ylimalkaisesti. Yhdysvaltain sosialistijärjestössä on ollut vikaa, ei ole käytetty oikeita menettelytapoja. Jos ei Yhdysvalloissa presidentin vaaleihin olisi totuttu panemaan niin paljoa huomiota, jota se itse asiassa ei ansaitse, tulisi sosialistipuolueen pysyä poissa koko presidentinvaaleista vielä pitkän aikaa ja kiinnittää sen sijaan huolellista huomiota kunnallisen aseman valtaamiseen, lainlaatijakuntien jäsensijojen voittamiseen j. n. e. — Sellaisen vallan kohottamiseen, joka takaa mahdollisuuden sosialistisen hallituksen onnistumiselle tulevaisuudessa. Wisconsinin sosialistit ovat näyttäneet esimerkkiä, jota tulisi kaikkialla

seurata; heillä on jo lainlaatiakunnassa ja valtion senaatissa jäseniä, sekä kunnallishallituksissa edustajia että yleisissä virkapaikoissa miehiä. He ovat työskennelleet käytännöllisesti ja he voivat näyttää käytännöllisiä tuloksia työnsä tuloksina. — Aseman voittaminen vaikkapa kunnallishallituksessa, joka ei ole kovin vaikea, innostaa enemmän paikallisia sosialisteja kuin se pieni murto-osa saavutus yleisestä äänimäärästä, joka eri paikoissa heitetään sosialistiselle presidenttiehdokkaalle — vaikka se vuosivuodelta kasvaakin, näyttää tie päämäärään tuiki pitkältä.

Tärkeäksi voitoksi v. 1908 vaalitaistelussa saa merkitä kaksi seikkaa: Ensiksi se yleinen huomio, jonka puolue kiinnitti itseensä vaalitaistelussa; toiseksi se, että sosialismi saavutti suhteellisesti laajaa kannatusta kaikkialla pienilläkin paikkakunnilla ja juuri etupäässä niillä.

Toivotaan, kun "punanen juna" toisen kerran porhaltaa yli maan, että se löytäisi vastasaan, vaikka vähemmän hurraa huutoja niin enemmän sosialistisen maailmankatsomuksen valaisemia työmiehiä.

Canadan sosialistiliikkeen suunta.

Sosialismi leviää nykyään kulovalkean tavoin kaikkialle. Joka paikassa soivat vallankumouksen kellot, valtuuksia peloittavaa soittoaan. Sosialistiagitatorin ääni kaikuu kaikkialla, jyrisevänä kuin viimeinen tuomio, porvariston korvissa. Sosialistinen sanomalehdistö raivaa terhakkaasti tietä, saaden laajojen kansajoukkojen kannatuksen puolelleen — sosialismin puolelle. Porvariston kiukku on rajaton, se yhä yltyy vain, mutta turhaan. Kiu-kuttelullaan soittaa porvaristo vain omia kuolinkellojaan — hautansa partaalla.

Canadankin korpiin on sosialismi raivannut itselleen tien. Canadan porvaristo osoittanut itsensä mahdottomuuden, kauemmin määräilemään Canadan kansan kohtaloita. Canadassa on maaperä kypsytetty sosialismille yhtä kypsäksi, ehkä kypsemmäksikin kuin monessa muussa maassa.

Canadan sosialistipuolueella on jo merkityksensä Canadan historiassa. Kaikkialla paljastetaan porvariston puliveivauksia, sosialistein toimesta. Vaaleihin ottavat sosialistit osaa omana itsenäisenä puolueena, asettamalla omat ehdokkaansa. British Columbiassa ovat sosialistit vieneet lävitse omia miehään lainlaatijakuntaan.

Canadassa olisi maaperä hyvinkin suotuisa sosialismille, mutta Canadan sosialistipuolue ei ole vielä tähän asti käyttänyt hyväkseen niitä kaikkia mahdollisuuksia, joita sille olisi ollut tarjolla. Canadan sosialistipuolue on vielä nuori, sen toimihenkilöt ovat sellaista väkeä, joka on alkanut käsittämään sosialismia filosofisena kysymyksenä, ja siten tehnyt siitä keskusteluaineen kamarifilosoifeille. Canadan sosialistit eivät ole vielä päässeet selville siitä tosiasiasta, että sosialismi on kansaa varten ja on asetettava ja ajettava sopusointuisesti, kansan nykypäivien itsekkäiden etuvaistojen kanssa. Canadan sosialistipuolue ajaa ainoastaan lopullista päämäärää, tavotellen puolueen asioita eteenpäin, ollenkaan ottamatta huomioon, että päämäärää kohti pyrittäissä on käytettävä keinoja, jotka samalla kuin jouduttavat kulkua, huojentavat kärsiväin kärsimyksiä ja siten vaikuttavat joukkojen kasvamiseen, yhä taajemmiksi. Canadan sosialistipuolue on vielä senimoisella kannalla, että mitään ei ole tehtävä nyt, edes olojen ennallaan pysymisen hyväksi, vaan on niiden annettava kurjistua yhä enemmän ja sitten, yhdellä rysäyksellä muutettava ne ja perustettava yhtäkkiä sosialistinen yhteiskunta kukistetun

raunioille. Canadan sosialistipuolue on täten nk. kurjuusteorian kannalla, joka on kaikkialla muualta hylätty mahdottomana ja epäkäytännöllisenä.

Tässä ei kuulu aineeseen selittelyt siitä, mitä olisi tehtävä tällaisen asiain tilan korjaamiseksi. Olen tässä vain kertonut lyhyesti siitä suunnasta, joka on nykyään määräävänä Canadan sosialistipuolueessa. Toivottavasti ei tällainen suunta tule kovin pitkälle jatkumaan!

Suomalaiset sosialistit Canadassa ovat melkein yleensä kansainvälisen sosialidemokratian kannalla. Yleensä on sosialismi saavuttanut suomalaisten keskuudessa voimakkaasti jalan sijaa. Suuri maailma tuskin aavistaakaan, että Canadassa on juuri itsetietoisuuteen kehittymässä sankkoja joukkoja suomalaista kansanainesta. Hyvin suurena tekijana ovat ne Canadan sosialistiliikkeen tulevaan suuntaan nähden, ja heidän tehtävänään onkin ohjata tämä liike sellaiselle ladulle, jossa se kulkee sopusuhtaisesti työläisjoukkojen joko vaistomaisen, tai selviökseen kehittyneen etuvaiston kanssa.

Suomalaisilla sosialisteilla Candassa on jo useilla paikkakunnilla omat sievät talonsa ja niissä riipeä toiminta. Suomalaisen haaran asioita hoitaa toimeenpaneva komitea. Agitatsionia harjoitetaan, mikäli se on mahdollista; sitä kuitenkin haittaa pitkät välimatkan eri osastojen välillä. Puolueella on oma sanomalehti äänenkannattajanaan, ilmestyen

kerran viikossa, pääasiallisesti Canadian oloja käsittelevänä.

Olen tässä liikuttanut vähäsen kynää, selitellen Candan sosialistista liikettä. Toivon ensi vuonna voitavan esittää paljoa toiverikkaimmilla väreillä tämä sama asia — vaikka mitään toivottomuutta ei Candan sosialistiliikkeen suhteen nytkään ole ole-massa.

J. V. K—to.

Kristinuskon synty ja leveneminen.

Kun kysyy kristityltä, mikä aiheutti kristinuskon synnyn ja levenemisen, niin on hänellä ainoastaan yksi vastaus valmiina. Hän sanoo, että sen sai aikaan jumala. Hänestä kaikki riippui. Mutta jos se kerran kokonaan riippui jumalan tahdosta, niin miksi hän sitten salli kristinuskon syntyä vasta niin myöhään. Hänhän on ollut paha ja armoton, salliesaan niin tavattoman ihmisjoukon vaeltaa maailman polkuja tarjoomatta heille pelastusta. Ei, sanovat kristityt, jumalan täytyi valmistaa maailma Kristusta vastaanottamaan. Jos nyt noinkin oletamme, niin kristitynkin täytyy kysyä itseltään, minkälais-ta tuo valmistustyö oli. He vastaavat, että se ilmeni entisten uskontojen turmeltumisessa ja Rooman tulemisessa maailman valtioksi helpottamaan kielellisesti kristinuskon levittämistä. Tuo vastaus tuntuu jo heti riittämättömältä.

Kun tarkastelee kristinuskon historiaa, niin huomaa jo ensi silmäyksellä, että luja roomalainen

valtiomahti vainoillaan teki kaikkensa ehkäistäkseen kristinuskon levenemistä. Sen ehkäisytyö oli ainakin yhtä suuri, jollei suurempikin, kuin yhteisen kielen tuottama helpotus. Mutta Rooman valtakunnan olemassaolo vaikutti kristinuskon levenemiseen. Miten? Siten, että se muodosteli ihmisten taloudellista tilaa. Mutta sen jättivät kristityt ottamatta huomioon. Miksi?

Aivan selvästi siitä syystä, että jos he myöntäisivät, että kristinuskko syntyi ja leveni liikkeenä, joka pyrki parantamaan ihmisten taloudellista asemaa, niin täytyisi heidän nykyään tehdä myös jotain ihmisten taloudellisen tilan parantamiseksi. Sitä he eivät tahdo, sillä kristittyjen eturivi, papit, ovat vallitsevan luokan puolustajia, koska tämä luokka antaa heille aineellista kannatusta.

Meidän sosialistien velvollisuus on tässäkin asiassa tuoda totuus ilmi. Me kykenemmekin sen tekemään, sillä meidän materialistinen historiנקäsityksemme selittää historian juoksun järkipärisesti.

Meidän täytyy siis tarkastella missä olosuhteissa ihmiset elivät Kristuksen syntymän aikaan ja olisiko näissä oloissa mitään sellaista, joka parannusta kaipasi. Kun me tätä latua kuljemme, niin meille selviää minkälainen on kristinuskko syntyessään ollut vallatakseen ihmiset ja miksi sen täytyi syntyä ja levetä.

Me tulemme Palestiinaan. Siellä elää kansa, joka on joutunut Rooman raskaan verotuksen sekä lisäksi oman maansa ylimystön taloudellisen sorron

alaiseksi. Se kaipasi pelastusta tästä. Herää kysymys, onko tuo jumalan tahdosta. Onko jumala heille niin ankara. Esiintyy Kristus. Sanoo, että jumala on rakkaus, kaikkien isä. Hänen tahtonsa on, että he eivät toisiaan ryöstä ja pidä orjuudessa. Tuo oppi pystyy kansaan. Se on valmis kapinaan syöstäkseen molemmat sortajansa hartioiltaan.

Mutta kansa ei jaksakaan käsittää, että tähän työhön täytyy saada koko maailman sorretut mukaan. Ei kyennyt käsittämään sitä sunnatonta mahtia, jonka Rooma ja hallitseva luokka omasi. Se käsitti vain soralaisuutensa. Kristus sitä vastoin oli kansainvälinen. Hän tunsi aseman. Hän ratsastaa Jerusalemiin ja kansa odottaa häneltä kapinan merkkiä. Mutta hän näkee, että kapina päättyisi ehdottomaan tappioon. Ei anna siihen merkkiä. Kansa raivostuu ja luulee, että johtajansa heidät petti. Ylimystö käyttää tilaisuutta hyväkseen ja ottaa hänet kiinni. Hänestä, jota kansa muutama päivä sitten oli riemuiten saattanut Jerusalemiin tervehtäen kuninkaanansa, huutaa sama kansa: ristiin nautitse. Ja hän tapettiin.

Mutta hänen opetuslapsistaan, jotka viimeiseen saakka olivat uskoneet kapinan nostoon, sanotaan, että hänen kuolemansa jälkeen heidän silmänsä avantuivat. Heille myöskin selvesi, että Juudan kansan keskuudessa ei voi ihmisten veljeys toteutua, jollei se samalla toteudu koko maailmassa. He perustivat kommunistisia seurakuntia ja alkoivat levittää oppiaan ihmisten veljeydestä. Maaperä oli Rooman valtakunnassa valmiina. Tuotanto lepäsi

orjatyöllä. Orjien lukumäärä oli suunnaton. Italian talonpoika oli pakotettu siirtymään Roomaan loiseläjäksi jo toisen puunilaissodan jälkeen. Vapaat roomalaisetkin elivät siten köyhyydessä ylimystön armopaloilla. Sen elättämiseksi täytyi maakunnista kiskoa veroja. Maakunnat köyhtyivät köyhtymistään. Talonpoika sidottiin turpeeseen, kun hän uhkasi suunnattoman verotaakan vuoksi jättää maansa viljelemisen. Taistelut keisarirunnusta aika-ajoin raatelivat valtakuntaa ja yhä köydyttivät sen asujamia. Rooman valtakunnan asujamistosta oli suunnaton enemmistö joko orjuudessa tai äärimmäisessä kurjuudessa.

On sängen helppoa käsittää, miksi tähän väkeen kristinusko levisi. Se levisi siksi, että se saarnasi kommunismiin perustuvaa ihmisten veljeyttä. Se tahtoi vapauttaa ihmiset taloudellisesta ja valtiollisesta sorrosta. Siksi sitä vallanpitäjät vastusti. Jos kristinusko olisi ollut vain jumaluusoppia, niin eihän sitä olisi niin ankarasti vallassaolijain puolelta vainottu. Roomalaisethan olivat uskonnollisissa suhteissa hyvin vapaamielisiä. Mutta kristinusko uhkasi vallassa olijain taloudellista etuoikeutta ja siksi sitä vainottiin, mutta siksi se juuri myös kansan keskuudessa yhä levisi. Ihaillaan sitä kärsivällisyyttä, millä kristityt vainot sietivät. Siinä ei ole mitään ihmettelemistä. Rooma kaikesta kurjuudestaan huolimatta oli mahtava. Ei sen toimille tainut mitään. Siksi täytyi tyynesti kärsiä. Mutta kostonhalu ei kristityiltä tietysti ole puuttunut. He kysyivät itseltään, miksi jumala, joka on

rakkaus ja vanhurskaus, sallii meitä vainottavan. Eiköhän jumala kosta joskus. Kun ei tässä elämässä kosta kuulunut, siirrettiin kosto tulevaan elämään. Kansa rakensi helvetin. Minun käsittääkseni eivät siis helvettioppia ole keksineet papit kansaa pimittääkseen, vaan on sen synnyn syy löydettävissä juuri noista vainoista johtuneesta kansan oikeudentunnon vaatimasta vainoojien kostamistarpeesta. Mikään keksittykään käsite ei voi elää, jollei sillä ole maaperää. Helvetillä samoin kuin taivaallakin on ollut ja on yhä edelleenkin maaperänsä kansan kärsimyksissä.

Kuta laajemmalle kristinusko levisi, sitä vaikeampi sen oli pitää kiinni tässä elämässä toteutettavaa veljeydestä, joka voi ainoastaan toteutua kommunismissa. Meidän täytyy muistaa, että tuotanto lepäsi orjatyöllä. Vapaa oli tottunut halveksimaan työtä, ja jos hän olisi työskennellytkin, ei siitä hänen asemansa olisi parantunut, sillä valtiohan nylki kaikki työntulokset. Varsinaisten tuottajien orjatkin olivat tulleet valtion veronkiskonnan kautta hyödyttömiksi ja saivat mennä menojaan, mutta heidän asemansa ei siitä parantunut. Kurjuudessa he olivat, sekä vapaat että orjat, veljiä, mutta ei löytynyt mitään keinoa veljeyden avulla päästä kurjuudesta. Kaikki tiet olivat tukossa. Ei voitu ajatellaakaan voitollista kapinaa, sillä siksi mahtava oli Rooman rautainen käsi. Kun ei maan päällä voitu mitenkään veljeyttä toteuttaa, täytyi se siirtää tulevaan elämään. Kristinuskon täytyi taloudellisten ja valtiollisten olojen pakosta lieventää ja lopulta

luopua vallankumouksellisesta kommunistisesta luonteestaan. Mutta nyt se kelpasi hallitsevillekin. Se ei riistänyt heiltä mitään tässä maailmassa. Päinvastoin yhteinen uskonto lievensi heidän ja köyhien välistä ristiriitaa. Syntyi kirkko, joka teki liiton valtiiovallan kanssa. Yksinomaan jumaluusopilliseksi muodostui kristinuskko. Se tarvitsi tällöin lujan oppijärjestelmän voidakseen pitää kansan vallassaan. Nicaean kirkolliskokouksessa jo äänestettiin Kristus jumalaksi, tosin pienellä enemmistöllä. Konstantinopelin kokouksessa rakennettiin kolmiyhteinen jumala. Lunastusoppi jäi enää vain jällelle jumalan rakkaudesta. Vallitsevan luokan käsissä ollen järjesteli kirkko vain ihmisten haudantakaisia asioita ja maallisen onnen hankinta ihmisille siltä unohtui peräti. Kommunismista tuli ehtoollinen. Eikäpä kirkko muuta voinutkaan.

Mutta kansa ei lakannut toivomasta maallisen asemansa parantamista. Kun se itse ei sitä voinnut, odotti se jumalan apua. Uskottiin, että jumala piakkoin tulee maailmaan, murskaa pedon, valtiovalan ja perustaa tuhatvuotisen onnen ja autuuden valtakunnan. Toivottiin ja odotettiin. Mutta se ei tullut. Tulivat vain germaanit, jotka murskasivat ryöstävän Rooman valtakunnan ja perustivat sen raunioille valtakuntiaan ja taannuttivat tuotannon samalle asteelle, jossa se oli ollut Rooman syntyessä. Syntyi uudelleen vapaa talonpoikaisluokka, joka tosin myöhemmin vajosi maaorjuteen mutta sen syntyminen oli kyennyt parantamaan ihmisten taloudellisen aseman. Osaksi uskonnollisella eteväm-

myydellään osaksi valtiollisista syistä kykeni kirkko valloittamaan germaanit kristinuskolle. Valtiovallan tukemana kykeni se voittonsa täydentämään ja säilyttämään. Helvetti oli muuttunut pelotusaseeksi jolla kirkko piti laumansa koossa ja verotti sitä.

Uskonopillisena järjestelmänä hallitsi kristinuskko Eurooppaa vastaansanomattomasti aina myöhälle uuteen aikaan. Vasta luonnonlakien tunnetuiksi tulemisen kautta sai se ensimmäisen iskunsa. Lyhyesti sanoen: kristinuskko syntyi ja voitti puolelleen kansan uskonnollistaloudellisena ja valtiollisena vapautusliikkeenä, pääsi hallitsevaksi luopumalla taloudellisesta puolestaan, mutta hallitsi uskonnollisena järjestelmänä edelleen kansaa, lakkaa ole-masta uskonnollisena järjestelmänä sikäli kuin tieto maailman kaikkeudesta varmenee ja leviää kansaan.

A. R.

Siruja sosialismin merkki- miesten ajatuksista.

Tämän kirjoituksen tarkoituksena on johdattaa tämän teoksen lukia in mieliin niiden miesten työtä, jotka ovat uurastaneet sosialismin työvainion sankareina, joilla on niin laajat ansiot sosialismin taistelutantereella ja maailman historian näyttämöllä kuin yksilöillä konsaan voi olla. Vaikka sosialistit eivät jumaloi yksilöitä, täytyy niiden elämäntyön, jotka ovat sosialismille järjestäneet selvän ja johdonmukaisen taisteluperusteen, olla köyhälistölle rakkaan. Nämät miehet juuri ovat opettaneet köyhälistölle kuinka väärä on yksilöiden jumaloiminen ja miten tärkeätä sille on oman merkityksensä ja voimansa tunteminen luokkana. He ovat olleet köyhälistöluokan tieteilijöitä, järjestäjiä ja heidän kans-

sataistelijoitaa, jotka ovat esimerkkinä toisille, näyttäneet, kuinka rohkeasti ja urhoollisesti pitää taistella, mutta aina harkitulla tavalla ja selvänä tarkoituksiperästään.

Toverukset Kaarlo Marx ja Fred. Engels

Kaarlo Marx ja Fred. Engels ovat kirjoittaneet ensimmäisen yhtäjaksoisen, koko sosialismin ydinkoh-tia käsittelevän tunnetun kirjusen, Kommunistisen manifestin, "socialismin peruskirjan", jonka he julkaisivat v. 1848. Vastustajammekin sanovat sitä viime vuosisadan "tärkeimmäksi asiakirjaksi". Ja se ei suinkaan ole liioitellen sanottu kuin ottaa huomioon, että siinä esitettyjen aatteiden puolustukseksi ja kumoamiseksi viimeisten vuosikymmenien kuluessa on kasvanut koko maailmaa käsittävä kirjallisuus, josta muodostuu mahtavia kirjastoja, ja se,

että siinä esitettyjen aatteiden ympärille on kokoon-
tunut järjestetty köyhälistöarmeija kaikilta maail-
man kulmilta, jonka yksilö luku käsittää monia mil-
joonia ja joka edelleenkin kasvaa suunnattomasti.

Mutta antakaamme Marxin ja Engelsin puhua
tässä Kommunistisen manifestinsa muutamilla ydin-
lauseilla:

“Koko ihmiskunnan tähän astinen historia on
luokkataistelujen historiaa.

Vapaa ihminen ja orja, patriisio ja plebejo, pa-
rooni ja maorja, käsityöläismestari ja kisälli, ly-
hyesti sanoen sortaja ja sorretti ovat olleet alitui-
sessa vastakohtaisuuden suhteessa toisiinsa ja kävi-
vät lakkaamatonta, välistä salaista, välistä julkista
taistelua, joka aina päättyi koko yhteiskuntaa mul-
listavaan uudistukseen tahi taistelevien luokkien yh-
teiseen perikatoon.

Meidän aikakautemme on porvariston aikakausi

Porvaristo on historiassaan näytellyt sängen
mullistavaa osaa.

Missä ikänä porvaristo on päässyt valtaan, on
se hävittänyt kaikki vanhat suhteet. Se ei ole jät-
tänyt mitään muuta suhdetta ihmisen ja ihmisen vä-
lille kuin pelkän kauppasuhteen. Se on hukuttanut
hurskaat haaveilut, pyhän värähdyksen ja ritarilli-
sen innostuksen itsekästen laskujen jääkylmään ve-
teen. Se on muuttanut persoonallisen arvon tava-
rain vaihtoarvoon ja lukemattomien vakuutettujen
ja hyvin ansaittujen vapauksien sijalle se on aset-
tanut tunnettoman kauppavapauden. Se on, lyhy-
esti sanoen, uskonnollisilla ja valtiollisilla harha-

kuvilla verhotun nylkemisen asemasta pannut käy-
töntöön julkisen hävyttömän, suoran ja kuivan
riistojärjestelmän.

Se on muuttanut entisen kunniatyön: lääkärin,
juristin, papin, runoilijan tiedemiehen tehtävät
palkkatyöksi.

Porvaristo on perhesuhteilta temmannut pois
sen liikuttavan tunteellisuuden ja muuttanut sen pel-
käksi rahayhteisyydeksi.

Tuotannon jatkuva mullistus muuttelee oloja
ja käsityksiä, kaikki pysyväisyys haihtuu ja sen py-
hyys halpenee. Ihmisten täytyy oppia katselemaan
oloja ja suhteita toisiinsa kylmän järkevällä silmällä

Porvaristo, tavarainsa menekkialueita laajen-
taakseen pyrkii valtaamaan koko maapallon; suuria
kaupunkeja syntyy, maaseutu tulee kaupunkikun-
tien alaisuuteen ja niistä riippuvaksi.

OmaisuuDET kasaantuvat muutamain harvojen
käsiin. Ne, jotka tekevät kaiken työn, eivät omis-
ta mitään ja ne, jotka eivät mitään tee, omistavat
kaiken.

Mutta porvariston edistys loihii myöskin esiin
manalan voimat sitä itseä varten. Liikatuotanto
synnyttää yhteiskunnallisen kulkutaudin teollisuus
ja kauppa lamaautuu, yleinen häviöntila ja nälänhä-
tä seuraa sitä.

Aseet, joilla porvaristo hävitti feodalismia,
kääntyvät nyt porvaristoa vastaan.

Mutta porvaristo ei ainoastaan ole takonut nii-
tä aseita, jotka sille tuottavat kuoleman; se on

synnyttänyt myöskin ne miehet, jotka nämä aseet kantavat: prolettaarit, palkkaköyhälistön.

Kommunistien (sosialistien) lähin tarkoitus kaikissa maissa on sama: köyhälistön muodostaminen luokaksi, porvarihallituksen hävittäminen ja valtiollisen vallan saavuttaminen köyhälistön kautta.

Sosialistit eivät tahdo yleensä omaisuuden poistamista, vaan ainoastaan porvarillisen omaisuuden poistamista, jolloin omaisuus kadottaa luokkaleimansa ja muuttuu yhteiskunnalliseksi omaisuudeksi.

Porvaristo kutsuu tätä persoonallisen vapauden hävittämiseksi. Aivan oikein! Mutta se on ainoastaan porvarillisen persoonallisuuden, itsenäisyyden ja vapauden hävittämistä.

Porvarit väittävät edelleen että silloin häviää myöskin kaikki toiminta ja yleinen laiskus pääsee valtaan. Tämän mukaan olisi porvarillisen yhteiskunnan pitänyt jo aikoja sitte hävitä omaan laiskuuteensa sillä ne, jotka siinä ankarammin ahertavat, eivät saa mitään omaksensa ja ne, jotka laiskottelevat, saavat kaiken.

Mutta te tahdotte naisyyttä! Porvaristo näkee vaimoissaan pelkän tuotantovälikappaleen. — Kun he kuulevat puhuttavan tuotannon välikappaleiden yhteisestä käyttämisestä — tietysti eivät he voi muuta ajatella kuin että yhteisyyden kohtalo odottaa myöskin naisia. He eivät osaa aavistaa, että kysymyksessä onkin naisen kohottaminen tuotantovälikappaleesta ihmiseksi,

Sosialisteja sanotaan isänmaan hävittäjiksi. — Työmiehellä ei ole mitään isänmaata. Sitä mitä ei ole, ei voi hävittää.

Sosialistit eivät salaa tarkoituksensa; he julistavat avoimesti, että heidän tarkoituksensa on saavutettavissa tähänastisen yhteiskuntajärjestyksen täydellisellä mullistuksella. Vaviskoot hallitsevat luokat tällaisen mullistuksen edessä. Köyhälistöllä siinä ei ole menetettävää paitsi kahleensa, mutta maailma voitettavana!

Ferd. Lasalle.

Sanotaan että yhdessä Marx, Engels ja Lasalle muodostavat sosialismin "kohninaisuuden". Kuulkaamme joku siru siitä mitä Lasalle jalossa sydämessään ja mahavassassa ajatusmaailmassaan on maailmaa valloittamaan lähteneelle köyhälistölle valmistanut. Hän sanoo työväenluokalle:

"Te olette siinä onnellisessa tilassa, että te itse persoonallisen etunne nojalla olette määrätty edistämään korkeaa aatetta. Se mikä tuottaa teille todellista persoonallista etua, lyö yhteen historian sykkivän sydämen kanssa. Te olette se kallio johon ny-

kyajan kirkko on rakennettava. Tämän ajatuksen siveellinen merkitys on seisova jättämättä teitä milloinkaan, seisova teidän edessänne työpajassa työtä tehdeksänne, teidän joutoaikananne, kävelymatkoillanne ja kokouksissanne; ja silloinkin kuin te venytte kovalla vuoteellanne, tulee tämän ajatuksen täyttää mielenne siksi, kunnes vaivutte unen-jumalan helmaan. Mitä enemmän te syvennytte tämän aatteen siveelliseen vakavuuteen, mitä palavamalla innolla te antaudutte sen palvelukseen, sitä enemmän — olkaa siitä varmat — te kiiruhdatte sen ajan loppuun, jolloin nykyinen historiallinen aikakausi on suorittanut tehtävänsä, sitä nopeammin te pääsette onnelliseen päämäärään.

Oletteko milloinkaan korkealta vuorelta nähneet auringonnousua.

Purpurahohde punertaa äärimmäistä taivaanrantaan veriseksi, ilmoittaen uuden valon tuloa. Sumut ja pilvet lähtevät nopeasti liikkeelle, kasaantuvat kokoon ja heittäytyvät aamuruskoa vastaan, peittäen hetkiseksi sen säteitä — mutta ei mikään maallinen voima voi estää auringon vitkasta, majesteetillista nousua, joka tuntia myöhemmin avaralla taivaan kannella heleästi loistaa ja lämmittää.

Mitä tunti on jokaisen päivän luonnon kuvauksessa, se on yksi tai kaksi vuosikymmentä tuossa maailman historiallisen auringonnousun, vielä paljon suuremmoisemmassa näytelmässä.

W. Liebknecht.

Hän, yksi tulisten taistelujen mies, joka on taistellut kansainvälisen sosialismin tien raivaajana, ei ainoastaan voimakkaalla kynällään ja puheillaan mutta myöskin asekedessä. Hän ei ole sanonut sellaista, joka olisi mennyt ohi kuulian korvan jättämättä tarkoitettua vaikutusta. Kätkeköön lukia seuraavat, hänen sanansa mieleensä.

“Näin, vähäisemmänkin työväenyhdistyksen perustaminen on tärkeämpi sivistushistoriallinen tapahtuma kuin kaikki ne “urotyöt” joita kuningas valtainen Europa on tehnyt ja vast’edes tulee tekemään niinkutsutulla “kunnian tantereella”. Vähäisimmässäkkin työväenyhdistyksessä elävät ja vaikuttavat nykyajan aatteet, valmistetaan niiden suurten kysymysten ratkaisua, jotka aikaamme koskevat, kuin sitävastoin sotilaan täytyy käyttää murha-asetta puolustaakseen menneisyyden vielä eläviä jätteitä. Jokainen työväenyhdistys on uudenaikaisen sivistyksen taimi, istutettuna ihmisyyden viinitarhaan, jota loistavat armeijat ainoastaan hävittävät; se on koulu todelliseen, ihmissukua vapauttavaan sivistykseen, jota taistelutannerten voitot häpäisevät ja uhkaavat; se on osa uudesta maailmasta, joka kiilan

tavoin tunkeutu vanhaan ja pirstoo sen ennemmin tai myöhemmin.”

Vastustajille sanoo Liebknecht:

“Koittakoot meitä syrjäyttää tahi työntää takaisin. Sosialidemokraatit ovat osoittaneet, että he voivat kuolla jos tarve vaatii, periaatteidensa puolesta. Vastustajamme päättäkööt, jos päämäärämme saavutetaan rauhallisen edistyksen tai verisen taistelun tietä. Langetkoon heidän päätöksensä miten tahansa me siihen suostumme. Vihollisissammekin kunnioitamme ihmistä ja taistelemme sekä itsepuolestamme että vihollistemmekin edestä; sillä heitä myöskin koskee vapautus työ; hekin tarvitsevat vapahdusta!”

W. Morris.

W. Morris on korkealle kantavilla ihanteilla herättänyt köyhälistössä sekä taisteluintoa että inhoa nykyaikaisia nurjia oloja kohtaan. Morrisen ihanteellisuus on monessa suhteessa sangen käytännöllistä, vaikka hänen päämääränsä onkin etempänä sitä, mitä varsinaiset sosialistit tulevan historian kulkumääräksi asettavat. Morris pyrkii ihanteelliseen

kommunismiin; siellä hänen mielikuvansa leijailevat; sanoo sinne päästävän sosialidemokraattisen

päämäärän kautta. Siksi hän laulaakin teräviä taistelunlauluja nykyaikaisille palkkaorjille, eikä, niinkuin tavalliset sokeat ihannemiehet, valmistele köyhälistöä ihanteittensa taakan alla vastaanottamaan nälkäkuolemaa, taistelua kieltävän ihanteen nimessä.

Näinkin hän laulaa:

He lausuvat: antaa toivoa heidän
ja nurkua, maailma silleen jää!
Tämä päivä ja huomina huolia tuovat
ja vaivoja, tuskia synnyttää!

He lausuvat: antaa toivoa heidän
ja nurkua, — miekka ei armoa suo!
Oi! emmekö vankilamuureja voita
kun tietoisuus unen rinnoista luo?

Oi, yhtykäämme me! Haihtuvi hetket —
sato myrskyn lentävi, kas, yli maan!
Vapisee maailma se pylväillänsä
ja riemua tuottavi kaikille vaan!

Ne miehet, joiden ajatusmaailmasta poimittuja muruja edellä on esitetty, ovat kauan sitte maanneet haudoissaan. — Tehkäämme myöskin tuttuvuutta vielä parin nykyään elävän merkkimiehem-

me kanssa, esimerkiksi sellaisen terävän filosofin ja taistelumiehen kuin

Enrico Ferri.

“Jospa vaan porvaristo, kuin se kerran jättää taloudellisen ja valtiollisen vallan, joka sen jälkeen tulee kaikkien hyväksi, niin voittajain kuin voitettujen, jotka ihmisarvoisen elannon yhteinen varmuus on tekevä veljiksi — jospa vaan porvaristo silloin säilyttäisi yhtä arvokkaan ryhdin kuin mitä Ranskan aatelisto osotti kun se menetti oikeutensa, porvaris-

ton voittaessa suuressa vallankumouksessa. — Historia osoittaa sen jonakin päivänä, sosialismin täydellinen yhteensopivaisuus positiivisen tieteen varmempain tulosten kanssa, ei vain selitä sen levemisen äärettömiä edistysaskeleita vaan selittää myös yhteisen tietoisien solitaariteetin, jolla niin suuremoinen siveellinen ilmiö esiintyy, ettei semmoista ole maailman historia vielä koskaan nähnyt, poikkeuksena ensi kristityt, joiden vaikutuspiiri kuitenkin oli paljoa ahtaampi usuaikaisen sosialismin piiriä.

Minä näen ainoan pelastuksen siveellisestä ja aineellisesta ahdingosta — sosialismissa, joka kuten kristinusko roomalaisvallan lopussa, antaa nyt vanhenneelle sivistykselle jälleen paremman tulevaisuu-

den toivon, uskossa, joka ei nojaudu epäselvään tunteeseen, vaan joka on vankka ja varmasti perustettu usuaikaiseen tieteelliseen tietoon.

Karl Kautsky.

On nykyään elävistä, puhtaasti marxilaisista, sosialismin tieteenä edustajista, etevin. Kautsky kirjoittaa eräässä suomalaisille puolue-tovereille omistamassaan kirjoituksessa seuraavasti:

Päämääräämme johtava tie on pitempi ja vaikeampi kuin kuvittelin nuoruuden rohkeassa luottamuksessa tulevaisuuteen. Mutta jos mitään sitä, mitä me sosialistit

jo olemme saavuttaneet, hurskaitten toivetteni enkä ihmiselämän lyhyen mittapun mukaan, jos en katsele sitä taistelevana yksilönä, vaan historioitsijana, niin silloin täyttää silmäys kuluneeseen neljännes-vosisataan minut ylpeällä varmuudella siitä, että me olemme sen ajan kuluessa päässeet paljon lähemmäksi päämääräämme. Kun yhdyin puolueeseen oli se vielä pieni joukko haaveilijoita. Nyt se on kohonnut kaikkialla ensi luokan valtiolliseksi mahdiksi. Jos ei yleinen valtiollinen ja yhteiskunnallinen kehitys ole kulkenut yhtä nopeasti kuin puolueemme kasvaa, vaan päinvastoin joutunut viime vuosisata-

neljänneksellä seisahduksiin, niin ei tämä ole seurauksena sosialidemokratian puutteellisesta edistyksestä, vaan porvarillisen demokratian taantumuksesta. Tämä on jättänyt kaikkien vanhoillisten voimain voittamisen yksistään meidän hartioillemme, kun se ei itse ole jaksanut niitä kukistaa. Juuri sentähden ei nykyinen aika olekaan jatkuvan rauhallisen kehityksen aika, vaan valtaavain yhteiskunnallisten ja valtiollisten taistelujen valmistusaika.

Nähdä vielä tämä suuri, ratkaiseva taistelu ja nähdä se taistelukykyisenä ja haluisena miehenä, siinä hartain toiveeni!

Sosialismin kasvaminen

Eugene V. Debs.

Ei ole monellakaan vanhojen puolueiden politiikassa kouluutetulla edes kohtuullistakaan käsitystä työväenliikkeen todellisesta luonteesta. He lukevat siitä sanomalehdistä, keskustelevat klupeissaan, arvostelevat työväen ammattiyhdistyksiä, kiroovat kiertäviä luottamusmiehiä ja lopuksi tulevat siihen johtopäätökseen, että järjestetty työ on asia, jota on siedettävä niin kauan ainoastaan, kuin se pysyy "sovelijaiden rajojen" sisäpuolella, mutta on kukistettava muutta mutkitta heti, kun sen jäsenet, kuten indianiheimojen jäännökset lännen aavikoilla, astuvat heille varattujen alueiden yli. He ollenkaan eivät huoli tai tahdo nähdä sitä yhteenkuuluvaisuutta, mikä on politiikan ja työn välillä ja ovat siksi surkean tietämättömiä nykyajan työväenliikkeen valtiollisesta merkityksestä.

On totta, että kaikkina viimeisinä vuosisatoina työ on kukistettu, kun se on vaatinut jotakin vä-

häistä osaa omastaan, tai kun se on ainoastaan halannut jotain vähäistä parannusta tukalaan tilaansa.

On varmaa, että nykyään Yhdysvalloissa kaikki hallituksen voimat ovat valmiina kukistamaan työväenluokan, kun luullaan sen olevan välttämätöntä teollisuusherrojen eduille.

Kaikki suuret lakot osottavat, että hallitus on yhdistyneen pääoman määräysvallan alainen ja että virkamiesjoukot ovat kapitalistien käskyläisiä samoin kuin on palkkaorjajoukko, joka on riippuvainen heistä työnsaannin vuoksi.

Mutta vaikka nämä asiat ovat tosia, ei ole totta, että työ on niistä tietämätön, eikä ole totta, että sellaiset olosuhteet jatkuvat ainiaan.

Työväenliike on edistynyt reippain askelin muutamana viimeisen vuoden aikana ja on tänään peljättävin tekijä yhteiskunnallisen tietoisuuden elvyttämisessä ja ihmiskunnan uudistamisessa. Eivät ne miljoonat, jotka ovat kirjoitetut ammattiyhdistysten jäseniksi, ole niitä, jotka antavat voiman ja taakan tälle maailman liikkeelle, mutta pikemmin ne tuhannet, jotka eivät ole ammattiyhdistykseläisiä yksinomaan, vaan sitä paitsi työväenluokan unionisteja; se on, työläisiä, jotka tuntevat koko työväenluokan teollisten ja valtiollisten etujen yhteenkuuluvaisuuden, tai toisin sanoen ovat tietoiset luokkaeduistaan ja suuntaavat kaikki aivojen ja lihastensa voimat sen innon kannustamina, joka pulpuuttaa toveruudesta yhteisessä asiassa, samaan aikaan koko työläisjoukon taloudellisen ja valtiolli-

sen toiminnan yhtymiseen rotuun, uskontoon tai sukupuoleen katsomatta.

Nämä luokkatietoiset työläiset — nämä sosialistit — ovat sitä mieltä, että työväenkysymys kokonaan ja oleellisesti on myös valtiollinen kysymys ja että työväenluokka täytyy opettaa ulottamaan unionismin periaate valtiolliselle alalle ja järjestyä siellä taloudellisten luokkaetujensa perustalla, ja että joskin he ovat sitoutuneet jättiläismäiseen tehtävään, ovat teollisuuden kehityksen ja yhteiskunnallisen edistyksen vaatimukset heidän tukena, eivätkä mitkään taantumuksen mahdit voi heitä voittaa.

Työväenluokan on täytynyt taistella tiensä tuuma tuumalta alusta nykyiseen asemaansa saakka ja tähän on ollut tarpeen se vallankumouksellinen henki, lannistamaton tahto ja voittamaton into, jota se on osoittanut ja joka yksin saattaa sen sen mahdavaan historialliseen päämäärään.

Alussa työläiset järjestyivät kukin omassa ammatissaan parantaakseen työehtojaan. Heille ei ollut opetettu yhteistä politista toimintaa. Työnantajaluokka heti yhtyi tuhotakseen jokaisen työtekijänsä järjestymisyrittäjänsä, mutta tästä vastustuksesta huolimatta ammattiyhdistys, joka oli tullut taloudelliseksi välttämättömyydeksi, kasvoi yhä, kunnes vihdoinkin työnantajien oli pakko tunnustaa se ja ryhtyä sen kanssa keskusteluihin. Ollen kykenemättömiä sitä hävittämään, he sen jälkeen pitivät edullisempaan määrätä sen toiminta rajoittelemalla sen lähimpien mahdollisten rajojen sisään, siten saat-

taen sen voimattomuuteen — uhkaavasta mukautuvaiseksi.

Uusi ammattiyhdistysliike on taistellut itsensä elämään. Vanhat muodot estävät ja kahlehtivat uusia vaatimuksia. Näiden täytyy kadota.

Vanha ammattiyhdistysliike huutaa riemuiten: “Työn ja pääoman edut ovat samat! Hallelujaa!”

Uusi unionismi sanoo: “Me tiedämme paremmin. Kapitalistien ja palkkatyöläisten edut ovat vastakkaiset. Kapitalistit ostavat ja työläiset myyvät työvoimaa, edellinen niin halvalla kuin mahdollista, jälkimäinen niin kalliilla kuin mahdollista; he ovat pakotetut luokkataisteluun elämästä ja kuolemasta. Ei voi olla etujen yhtäläisyyttä herrojen ja orjien — riistäjien ja riistettävien välillä, eikä voi tulla olemaan rauhaa, kunnes työväenluokka tässä taistelussa voittaa ja palkkajärjestelmä on ikipäiviksi poistettu maanpallolta.

Viimeisissä vaaleissa oli työväenluokan käsi ensi kertaa näkyvissä. Tämä oli vasta alkua. Tästä alkaen on “uusi Richmond taistelutantereella”.

On ainoastaan yksi lähtökohta työväenluokan kannalta katsottuna: työ pääomaa vastaan. Tälle perustalle työväenluokan tulevaisuussuunnitelma tulee rakentaa. Siitä ei ole mitään paon mahdollisuutta.

Nykyään on työväen tietämättömyys heidän valtiollisen ja taloudellisen solidariteettinsa esteenä, mutta tämä voidaan ja tullaankin voittamaan. Sillä välin kilpailun mylly on jauhanut pikku kapitalistit ja keskiluokan atoomeiksi. Tuhansia heistä

on ajanut kapitalismi näyttämöltä kokonaan ja he uppoavat palkkaorjuuden mereen; tuhannet heistä taas ovat joutuneet ehtojensa puolesta niin pinnistettyyn asemaan, että he yhtyvät palkkatyöläisiin kukistaakseen kapitalistisen järjestelmän ja rakentaakseen yhteiskunnan uusille perusteille, joihin ovat kooperatiivinen teollisuus ja elämän välineiden yhteiskunnallinen omistus.

Huolimatta kaikista vakuutuksista, ettei Yhdysvalloissa ole luokkia, sanotaan kuitenkin usein rikkaiden klupeissa toimeenpannuissa juhlissa, joissa presidentti ja muut isänmaan ystävät ovat vieraina, että “on kavallusta nostattaa Yhdysvalloissa luokka luokka vastaan”.

Jollei ole luokkia täällä, miten voidaan niitä nostattaa toinen toistaan vastaan.

Tosiasiassa on, että aivan samat luokat ja olosuhteet, jotka ovat olemassa vanhan maailman monarkioissa, ovat myöskin kehittyneet meidän kapitalistisessa tasavallassamme. Työväenluokan kaupungin osat, New Yorkin ja Lontoon vuokratasarit ja syrjäkadut ovat aivan yhtäläiset. Rikkauksia omistava luokka Yhdysvalloissa vastaa selvästi ylimystöä, josta Englanti voi kerskailla, samalla kuin työtätekevät ainekset molemmissa maissa ovat selvästi alemmassa luokassa samalla alemmalla tasanteella.

Vaikkakin sen kieltää, kuten rikkaiden puoltajat tekevät, ovat luokat siitä huolimatta olemassa; ne ovat, eikä viisastelu voi niitä poistaa eikä sitä aukkoa, joka ne eroittaa. Ne harvat työmiehet, joiden onnistuu päästä palkkaorjuudesta ovat todis-

tuksena säännölle ja vahvistuksena siitä tilasta, mihin heidän luokkansa on tuomittu.

Olevat luokat ja niiden välillä käynnissä oleva taistelut eivät ole häijyjen agitaattorien aikaansaa-
mia, kuten muutamat polikoitsijat ja papit sitä väit-
tävät.

Vain pitkä aalto panee pohjaveden liikkeeseen.

Agitaattori on levottomuuden tuote, — hänen äänensä on yhteiskunnan pohjaveden ääni, ja vaika häntä kuinka solvaistaan kansan kiihoittajaksi, joka elää lähimmäisensä tietämättömyydestä, levotomuus jatkuu ja kiihoitus kasvaa, kunnes sen syy on poistettu ja oikeutta tehty.

Luokat ja luokkahallinto ja niitä seuraava edistys ja köyhyys, varallisuus ja kurjuus, melske ja eripuraisuus, ovat kapitalistisesta järjestelmästä riippuvaisia. Miksi? Yksinkertaisesti siksi, että yksi osa ihmisistä omistaa ne välineet, joilla rikkautta tuotetaan, samalla kun toinen osa niitä pitää käynnissä ja siinä on mahdoton ristiriita tuotteiden jaossa. Kapitalisti omistaa välineet, joilla hän ei työskentele; työläinen työskentelee välineillä, joita hän ei omista.

Tärkeimmät tuotanto- ja jakovälineet Yhdysvalloissa — jättiläiskoneet, toisiinsa nivoutuneet yhteiskunnalliset työvälineet, jotka miljoonat työläiset ovat ko-operatiivisesti valmistaneet ja joilla he ko-operatiivisesti työskentelevät heidän elämänsä, vaimojensa ja lastensa ollen niistä riippuvaisia, ovat muutaman sadan kapitalistin yksityisomaisuutta, ja ovat ne käynnissä vain siksi, jotta ne tuot-

tavat voittoa näille kapitalisteille, jotka ovat välinpitämättömiä siitä köyhyydestä ja viheliäisyydestä, joka siitä kansanjoukoille on seurauksena.

Sen nojalla että yhteiskunnalliset tuotantovälineet ovat yksityisomaisuutta, saattaa yksi kapitalisti riistää miljoonia työläisiä ja tulla biljoneeriksi, samalla kun nuo miljoonat työläiset taistelevat elämänsä läpi puutteessa ja köyhyydessä, ilotonta ja mehutonta vanhuutta kohden, saaden viimein levon köyhäinhuoneessa.

Tämän laajan ja rikkaan maan täytyy tulla vapaaksi köyhyyden ruoskasta ja tietämättömyyden homeesta; mutta se ei voi koskaan vapautua, ennen kuin elämän ylläpidon välineiden yksityisomistus on poistettu ja yhteiskunta järjestetty sille perustalle, että yhteiskunnalliset tuotantovälineet, joilla rikkautta tuotetaan, omistetaan yhteiskunnallisesti ja että jokaisella on eittämätön oikeus työhön, tuottamaan kylläksi tyydyttämään heidän henkisiä ja aineellisia tarpeitaan. Tätä perinpohjaista muutosta, tätä koko maailman käsittävää yhteiskunnallista vallankumousta varten kaikkien maiden sosialistit järjestyvät, jotta se älykkäästi viettäisiin perille ja tulisi, jos mahdollista rauhallisesti ja järjestyksessä, kun kansa ja olosuhteet ovat sitä varten valmiit. Nykyinen yhteiskuntajärjestelmä tuo esiin kaikki huonontumisen ja turmeltumisen tunnusmerkit. Ainoastaan individualistit, oman edun etsijät ja heidän palkkalaisensa, jotka haluavat tehdä elämellisen olemassa olon taistelun pysyväiseksi, ovat tvvtyväisiä tai ovat sitä olevinaan ja

puhuvat leveästi meidän ihmeteltävästä hyvinvoinnistamme ja "vapaiden laitostemme" verrattomasta maineesta.

Mies, joka voi silmätä New Yorkia ja Chicagoa tänään, näkee, että tuhannet miehet, vaimot ja lapset kärsivät ravinnon puutetta ja värisevät vilusta, samalla kun lihatrusti on syötetty mahapakolle ja etelän puuvillakuninkaat polttavat puuvillaa korrtaakseen sen hintaa.

Onko maailma koskaan ennen kuullut moisesta hirvittävästä vääryydestä — moisesta sanoin kuvaamattomasta rikoksesta. Kaikkien niiden nimesä, joiden sydän ei ole vielä kivettynyt, eikä ihmiselämällä ole mitään arvoa, halvimmankaan kauppatavaran hintaa. Eikö ole jo aika pysäyttää kapitalismin hävitykset ja ajatella ja miettiä hieman inhimillisyyttä.

Mainitkaamme lyhyesti muutamista huutavista vääryyksistä, jotka nykyään vaivaavat luokkahallinnon alaista yhteiskuntaa. Ennen kaikkea ovat miljoonat köyhyydessä, joka on etupäässä johtunut työttömyydestä ja alhaisista palkoista. New Yorkin ja Chicagon kaupungeissa on kummassakin 50,000 lasta, jotka koulua käydessään eivät saa tarpeeksi ravintoa.

New York ja Chicago ovat täynnä työttömiä ja putteenalaisia, ja maassa kaikkiaan on 10 miljoonaa hädässä. Kenkäteollisuudessa saa enemmän kuin 51 pros. työläisistä vähemmän kuin 300 dollaria vuodessa. Puuvillateollisuudessa vaihtelee tuhansien ihmisten palkka 250 dollarista 460 dollariin

vuodessa. Viime ja tänä vuonna ovat tuhannet hiihkeivaosmiehet saaneet työskennellä noin 1—3 päivään viikossa. Fall River'in kapitalistit joku aika sitten alensivat palkkoja kolmasti ja sulkiivat työläisensä pois työstä kuudeksi kuukaudeksi, selittäen, että he eivät voi maksaa korkeaa hintaa puuvillasta, samaan aikaan kun etelän puuvillankasvattajat polttivat puuvillansa, pitääkseen sen hinnan ennemmin korkeana kuin vaatettaakseen niitä alastomia, joiden työ sen oli tuottanut.

Näitä vääryyksiä ei voida poistaa muuten kuin poistamalla se yhteiskuntajärjestelmä, joka ne synnyttää ja sitä varten on sosialistipuolue järjestetty. Se on vallankumouspuolue tietäen, että kapitalistinen järjestelmä on aikansa elänyt ja että uuden yhteiskuntajärjestelmän, joka on rakennettu uudelle teollisuusjärjestelmälle, täytyy pian syrjäyttää sen mädänneen, joka meillä nyt on.

Jokainen yhteiskunnallinen järjestys muuttuu lakkaamatta ja lopulta täytettyään tehtävänsä siirtäen pois.

Kapitalismi on yhdistävä rengas feudalismiin ja sosialismiin välillä.

Teollisuuden asettamat vaatimukset työskentelevät sosialismiin hyväksi, valmistavat sen tietä ja ennenmin tai myöhemmin on se varmasti tuleva.

Toisella puolen kapitalistiluokka yhdistää omaisuuttaan, keskittää pääomaa, toimii yhdessä eikä kilpaile, järjestää teollisuuden ja poistaa kilpailun. Tämä on uusi ja parempi tie. Se on hyvä niin kauan kuin sitä kuljetaan. Se on sosialismiin

taloudellisten periaatteiden osittaista hyväksymistä.

Toisella puolen järjestyy työläisluokka. He alkavat tavalla solidarisuutta ja julistaa sosialismia. He haluavat vapautusta palkkaorjuuden suuttavasta ikeestä ja koko henkensä ja ruumiinsa voimalla ja sielunsa innostuksella he käyvät ristiretkeä työläistoveriensä tietämättömyyttä ja kansan ennakkoluuloa vastaan.

Alati kasvaa luokkatietoisten raatajien lukumäärä ja yhä korkeammalle paisuu se vuoksi, joka lakaisee pois esteet edistyksen ja sivistyksen tieltä.

Puhukoot muut tullitariffista ja rahalaitoksen uudistamisesta — valistuneet työläiset vaativat teollisuuden välineiden omistamista ja he ovat rakentaneet sosialistipuolueen välikappaleeksi sen saamiseen.

Työväenluokka yksin teki työaseet, työväenluokka yksin voi käyttää niitä ja työväenluokan täytyy sen vuoksi ne omistaa.

Tämä on sosialistisen liikkeen vallankumouksellinen vaatimus. Työläiset täytyy opettaa yhtymään ja äänestämään luokkana kannattaen sosialistipuoluetta, joka edustaa heitä luokkana, ja kun he sen tekevät, hallitus joutuu heidän käsiinsä ja kapitalismi kukistuu eikä koskaan nouse; yksityisomistus väistyy yhteiskunnallisen omistuksen tieltä ja tuotanto voiton saantia varten väistyy tuotannon tieltä käyttöä varten; palkkajärjestelmä lakkaa ja sen mukana tietämättömyys ja köyhyys, kurjuus

ja rikokset, joita palkkaorjuus levittää. Työväenluokka esiintyy voitokkaana ja vapaana, ja uusi aika koittaa inhimillisessä kehityksessä ja ihmiskunnan sivistyksessä.

Lyhyt katsaus suomalaisen työväenliikkeen ja sosialismin historiaan Yhdysvalloissa

Suomalainen työväenliike ja sosialismi on kehittynyt joka suhteessa samantapaisesti täällä kuin työväenliike ja sosialismi Suomessa, mitä yleiseen suuntaan ja henkeen tulee.

Työväenliikkeen ja sosialismin käytännöllinen kehitys Suomessa on jyrkästi päinvastainen, jos sitä verrataan esimerkiksi Yhdysvaltain ja muidenkin suurien maiden sosialismin käytännölliseen kehitykseen.

Suomessa sosialismi on kehittynyt hiljalleen yhtäjaksoisesti kansalliporvarillisesta liikkeestä luokkataistelun pohjalla toimivaan selväsuuntaiseen sosialismiin. Yhdysvalloissa ja monessa muussa maassa on sosialismin lähtökohta toinen. On asetettu sosialismin filosofian äärimäisempien johtopäätelmien perustukselle ja siitä kehitytty käytännöllisen, valtiollisten toiminnan asteelle.

Ensimmäinen suomalainen työväenyhdistys Yhdysvalloissa tietääkseni on "Imatra" Brooklynsissa; se oli Suomen wrightiläishengen luoma. Luonnollisesti ei sillä ollut mitään käytännöllistä merkitystä täällä ellei ota lukuun sitä heikkoa palvelusta mitä se teki yleisen sivistyksen hyväksi.

En voi tarkalleen sanoa kuinka vanha Imatrayhdistys on, mutta kuitenkin en tee suurta erehdystä jos sanon, että se on perustettu noin 14—15 vuotta sitte. Saima-seura, saman henkinen työväenyhdistys alkujaan kuin Imatra, on toiminut Fitchburgissa 12 vuotta.

Näiden yhdistysten toiminnasta ei ole paljoa sanottavaa niiden elämän alkuvaiheilta.

Teoksessaan "Amerikan suomalaiset", joka on ilmestynyt 9 vuotta sitte, kertoo Akseli Järnefelt työväenkysymyksestä, että suomalaiset — varsinkin käsityöläiset kuuluvat ammattiyhdistyksiin (junioihin) ja että jotkut suomalaiset sanomalehdet koettavat yllä pitää puoluejakoa herrain ja työmiesten välillä, huomauttaen myöskin itsenäisistä suomalaisista työväenyhdistyksistä Imatrasta, Saimasta ja Calumetin Suomiseurasta, joita vaivaa ohjelman puute. Ne eivät ole ammattiyhdistyksiä eikä niiden toiminnalla siis voi olla sitä käytännöllistä merkitystä kuin työväenyhdistyksillä yleensä on. Akseli Järnefelt mainitsee, että keskinäinen avustus (sairaus- ja hautausapu) seuraelämä, valistustoimi jne. muodostaa pääasiassa työväenseurojen toimintapiirin. Muuta hänellä ei ole sanottavaa.

Vasta siitä alkain kuin työväenliike Suomessa-kin rikkoi täydellisesti vanhan suuntansa, huomataan pari tai kolme vuotta jälkeenpäin täälläkin sen vaikutuksia. — Työväenasia saa virikettä täälläkin.

Tohtori F. Tanner, tul-
tuaan Suomesta tähän
maahan, toi mukanaan
Suomen työväenliikkeen
silloista tulta. Hän ker-
too itse toiminnasta tulon-
sa jälkeen Amerikkaan
Työväen Kalenterissa I,
viehättävästi. Tri Tanner
toimi etupäässä idässä, ja
kaikkialla näytti "perke-
leen apostolin villiopeil-
la" olevan sekä kauheaa
kammoa, että myötätun-
toa vastassa. Sopii mai-
nita tässä, että tri Tanne-

rin silloinen työ ei joka suhteessa suinkaan ollut ai-
van itsetietoista sosialismia. Se oli paremmin kal-
listuvaa silloisen Suomen työväenliikkeen kurikka-
laiseen suuntaan. Hän selitteli vapaan luonnontie-
teen ilmiöitä, joka oli repivää vastamyrkyä piinty-
neelle uskonnollisuudelle ja toisena asiana hän opet-
ti sosialismia Blatfortin "Iloinen Englanti"-nimisen
teoksen johdolla. Lausuttakoon kuitenkin täysi tun-
nustus tri Tannerin työlle silloisissa oloissa.

Tri Tannerin toimesta perustettiin ensimmäinen
suomalainen työväenlehti, "Amerikan Työmies"

New Yorkissa. Se ilmestyi jonkunaikaa — ja kuo-
li. — Tanner sanoo, että hän nieli katkerin mielin
toverien haukkumisen ja siirtyi omiin toimiinsa.

Tannerin virittämät soihdut paloivat kituen sen
jälkeen kuin hänen niihin kaatama öljy loppui. —
Sitä voi ymmärtää. Silloisella toiminnalla oli perus-
tuksensa etupäässä joissakuissa innokkaissa miehis-
sä. — Sosialismi elää hetken paljanaa aatteenakin,
mutta ellei aate löydä itselleen käytännöllistä tar-
koitusperää, lamautuu se ennen pitkää. Tannerin
aikaiset miehet eivät nähneet tarpeeksi syvälle. Ei
osattu kohdistaa pääasiassa ajatusta siihen, että täs-
sä maassa eläville sosialisteille on tämän maan val-
tiollinen ja yhteiskunnallinen elämä se lähde, joka
pitää soihdut tulella.

Lamaustilan jatkuessa saapui Matti Kurikka
Amerikkaan. Hän kertoi tämän kirjoittajalle: Sii-
hen aikaan suomalaiset täällä olivat keväisessä in-
nostuksessa, niinkuin linnut, jotka haluavat ryh-
tyä pesän rakennuspuuhiin, mutta olivat epätietoisia
miten alkaa. — Kurikka ryhtyi pesämestariksi. Se
oli jotain uutta, tosin jotenkin sopivaa jatkoa tri
Tannerin työlle.

Kysymystäkään ei tullut siitä, että olisi etsitty
yhteistä pesää, eli että olisi kiinnitetty huomiota tä-
män maan sosialismiin. Ei. Kurikka ei ole niitä
miehiä, joka hevillä kulkee toisten tallaamaa latua.
Hän johti suomalaisia Canadian korpeen laittamaan
pesää, ei ainoastaan täällä asuville suomalaisille siir-
tolaisille, mutta esimerkiksi koko maailmalle — esi-
merkiksi kuinka työväki voi vapauttaa itsensä "ka-

pitalistisesta nylkemisestä”, “ilman luokkataistelua” ja yleensä “ilman Marx-juutalaisen oppeja.”

Minun ei sovi tässä kuvata Malkosaaren historiaa. Mainittakoon ainoastaan, että tämä korpivaellus päättyi onnettomasti:

“Miksi toit meitä tänne korpeen kuolemaan” nappi kansa, niinkuin kerran ennenkin kerrotaan kansan napsisseen korpivaelluksen aikana johtajaansa vastaan. Kansa ei päässyt luvattuun maahan, ei silloin eikä nytkään. Malkosaaresta muodostui tavallinen suomalainen maanviljelyssiirtola. Kurikan sytyttämät soihdut sammuiivat samoista syistä kuin Tanne-

rinkin. Toverit haukkuivat Kurikan, ja hän sanoi kerran juttellessamme Malkosaaren asioista, että hänkin katkerin mielin muistelee tähän yritykseen liittämäänsä toiveita, ja syytteli “pettureita”.

Vieläkin tässä katsauksessa täytyy uuden käänteen alussa mennä persoonaan. Se persoona on Viktori Kosonen. Siihen aikaan kuin Kosonen saapui tähän maahan, virtasi siirtolaisia Suomesta sadotain joka viikko tänne. Kotimaassamme sosialismi oli voittanut täydellisesti vanhan työväenasian ja kurikkalaisuuden. Nämät uudet tulokkaat olivat

etupäässä kuuluvia sosialisteihin — ainakin suurin osa niistä oli ollut sen vaikutuksen alainen.

Kosonen sytytellessään soihtujaan puhui “kansainvälisestä sosialismista”. — Mutta se on “harhaoppia”, sanottiin toiselta puolen ja toiselta puolen huudettiin, se on sitä, johon tähän asti on koitettu pyrkiä.

Fitchburgissa ilmestynyt “Pohjan Tähti” oli ollut sen jälkeen kuin Tannerin perustama Työmies kuoli, jotenkin vapaamielisellä kannalla, julaisten kirjoituksia, jotka käsitelivät sosialismia silloisten käsityskantojen valossa.

Kesällä vuonna 1903 pidettiin Gardnerissä, Mass., kokous, johon oli kokoontunut etupäässä Massan valtiosta sen aikuisia työväenasian harrastajia, mutta kokonaisten silloisten yhdistystenkin edustajia siellä oli, mm. Brooklynistä Imatrasta. Tässä kokouksessa päätettiin muodostaa työväenliitto ja sen pohjaksi asetettiin juuri mainittu Imatra-yhdistys; asetettiin keskushallinto sen keskuuteen. Päätettiin myöskin työväenlehden tarpeellisuudesta, jonka perustaminen toteutettiin Fitchburgissa heti jälkeen päin. Sen ilmestymispaikaksi tuli Worcester, Mass., sieltä kun saatiin ostaa kirjapaino. Ko-

sonen tuli toimittajaksi ja lehden nimeksi pantiin "Amerikan Työmies". — Työmiehen varsinainen ilmestyminen alkoi elokuussa 1903. Näihin aikoihin Imatra-Liitto kasvoi ripeästi. Haaraosastoja sille perustettiin kaikkialla idässä. Itse pääyhdistyksen Imatra I:n Brooklynissä uudisti sääntönsä joissa puhutaan yhteistoiminnasta Yhdysvaltain sosialistipuolueen kanssa. Mutta kansainvälisen sosialismin opetukset tähtäsivät etäämmälle. Pian kuului ääniä: yhdytään Yhdysvaltain sosialistipuolueeseen.

Työväen harrastuksissa, joissa tähän asti ei ollut olemassa mitään eri suuntia — se oli vaan vuorottain innostunut ja lamaantunut — huomattiin nyt ilmenevän kaksi suuntaa. Sitä suuntaa, joka vastusti "kansainvälisen sosialismin oppeja", sopisi ehkä nimittää kansallis-teosofiseksi suunnaksi. Mutta siitä ei kannata sen enempää puhua, se hävisi hyvin nopeasti, eikä sillä ollut mitään käytännöllistä vaikutusta. Viimeistä näytöstä tosin siitä vielä suorittaa Imatra I:n Brooklynissä.

Työväenliikkeen ja sosialismin alueena alkuaan on ollut idän valtiot, mutta samoihin aikoihin kun Imatra laajeni, siis vuosien 1902—1904 vaiheilla, idässä, heräsi keskivaltioissakin toimintaan samoja harrastuksia nimellä "Amerikan suomalainen Työväenliitto". Sen liiton historiasta on tuskin muuta sanottavaa kuin, että se oli varsinaisen sosialismin edelläkävijä keskivaltioissa. Syksy 1903 ja seuraava talvi oli idässä kiihkeätä toimintaa — riideltiin aika vahvasti "kansainvälis-

tä" ja "kansallisista" asioista. Kosonen erosi Työmiehestä aseman vaatimuksesta, niinkuin hän ilmoitti (oli hermostunut liijaksi) mutta liittyi uudestaan hetken kuluttua.

Sosialismi oli ehtinyt siihen asteeseen, että se jo meni eteenpäin omalla painollaan. Kososen persoonana ei ollut enää se, johon asia keskeytyi. Kysymys sosialismista sen syvemässä merkityksessä ja liittyminen Yhdysvaltain sosialistipuolueeseen olivat ne asiat, jotka hallitsivat asemaa.

Keväällä v. 1904 nukkui Työmies Worcesterissa ja vietiin nukkuneessa tilassa Hancockiin, jossa se sai elon uudelleen.

Asiat olivat kehittyneet siihen mittaankin, että 3, 4, 5 ja 6 p:nä lokakuuta 1904 kokoontui Clevelandissa yleinen edustajakokous, jossa yksimielisesti päätettiin antaa seuraava julistus suomalaيسille työväenyhdistyksille Amerikassa.

Selitys ja kehoitus työväenyhdistyksille.

Siihen nähden, etteivät suomalaiset työväenyhdistykset voi liittyä The Socialist Partyyn koko maata käsittävänä liittona, eikä edes useampiin valtioihin ulottuvina ryhminäkään, kuten mainitun puolueen kokoukseen lähettämä edustaja, toveri Bandlow, on selittänyt, päättää työväenyhdistysten edustajakokous julaista seuraavan selityksen ja kehoituksen.

Yhdysvalloissa toimiva The Socialist Party muodostuu eri valtioissa toimivista puolueosastoista,

kuten Yhdysvallatkin useammasta eri valtiosta. Sellaiseen järjestelmään olevat olot ja eri valtioitten itsenäinen toisistaan riippumaton paikallinen lainsäädäntö pakottavat jokaisen valtiollisen liikkeen tässä maassa. Sen ovat toiskieliset sosialistiset kansallisiitot oivaltaneetkin. Ne ovat järjestyneet valtioittain ja valtiojärjestöinä kuuluvat valtiossaan toimivaan puolueeseen.

Siinä on ohje meille suomalaisillekin sosialisteille. The Socialist Partyyn voisi kyllä yhtyä yksityisinä paikallisosastoina, kuten jo eräät suomalaisetkin työväenyhdistykset ovat tehneet, mutta käytännöllisistä syistä ja säilyttääksemme kansallista yhteistoimintaa, olisi hartaasti suotava, että kussakin valtiossa toimivat yhdistykset liittyisivät yhteen ja siten yhdistettyinä valtioliittoina liittyisivät puolueeseen valtiosihteeriviraston välityksellä.

The Socialist Partyyn liittyminen aiheuttaa tuntuvan jäsenmaksujen korotuksen eräissä yhdistyksissä, mutta se ei saa olla minään esteenä, silloin kun aatteen velvoituksia suoritetaan.

Kustannukset liittymisestä ovat seuraavat:

Yhdistyneelle koko maata käsittävälle puolueelle 5c. kuukaudessa kultakin jäseneltä, oman valtion sihteerinvirastolle 10c. (eräissä ainoastaan 5c.). Jos jäsenmaksu olisi 25c. kuukaudessa, niin oman yhdistyksen toiminnalle jäisi 10c. kultakin jäseneltä.

Liittymisen kautta saavutettavista eduista mainittakoon: jokainen paikallisosasto on oikeutettu lähettämään kolme edustajaa niin valtio- kuin yleisiinkin puoluekonventsiioineihin. Agitatsioniapua

myönnetään puolueen varain mukaan, varsinkin vaaliaikoina kiinnittää puolue tarkkaa huomiota agitatsioniin. Ainoastaan liittymällä sosialistipuolueeseen voi meikäläinen työväenliike saada merkitystä ja vaikutusvaltaa sosialismin kehityksessä tässä maassa.

Näin ollen tulisivat nykyiset liitot hajoamaan ja uudet perustettavaksi kuhunkin eri valtioon. Mitään erimielisyyttä ja hajaannusta se ei kuitenkaan tulisi tuottamaan, kun kaikilla on sama ohjelma ja kaikki kuuluvat samaan puolueeseen.

Vielä kerran ja lopuksi:

Jäsenmaksujen kohotus ei saa estää puolueeseen liittymistä. Me laulamme kokouksissamme: "Käy päin vaikka tykkein jyrinä." Sen mukaan olisimme siis valmiit uhraamaan henkemme ja veremme asiamme puolesta, niin ollen ei kukaan voine vastustaa muutaman sentin uhrausta kuukaudessa. Vasta sitten kun edellä suunniteltu toimenpide on kaikissa työväenyhdistyksissä toteutettu, voimme pitää Amerikan suomalaisen sosialistisen liikkeen olevan oikealla tolalla.

Allekirjoitukset:

Työväenyhdistys Saima, Fitchburg, Mass. puolesta T. Tainio.

Minneapolin Työväenyhdistyksen puolesta Arvo Närhi.

Chicagon Suomalaisen T. Y. Imatra 25 puolesta
E. Heino.

Työväenyhdistys Imatra No 12 Glassport, Pa.
puolesta A. Pekkola.

Työväenseura "Taisto" Imatra (22) Maynard,
Mass. puolesta A. Savola.

M. Hahl Imatra 30:nen.

A. Ihaksi Imatra 30:nen.

Victor Hall A. S. T. L. Imatra keskuskomitean
ja Imatra No 15:sta puolesta.

A. S. T. Liiton puolesta A. Nieminen. Vihtor
Kosonen.

Bostonin T. Yhd. V. Kosonen.

M. S. T. Y. Imatra No 19:sta puolesta Vilho
Boman.

Imatra I. John G. Lehtinen.

Imatra 33. John G. Lehtinen.

Imatra I. Naisosaston puolesta Hanna Lehtinen.

Tätä kehoitusta noudattivat kaikki muut yh-
distykset, paitsi Imatra I Brooklynessä.

Yksi seikka, suomalaisen sosialismin yhtenäisyyteen pyrkimyksistä ansaitsee mainita, Massan Liittohallinto, joka perustettiin Clevelandin edustajakokouksen jälkeen, tarkoituksella johtaa käytännöllistä puoluetoimintaa Massan sosialistipuolueen valtioviraston rinnalla, suomalaisten keskuudessa. Massan Liittohallinto lakkasi toiminnasta sen jälkeen, kuin kokomaata käsittävä socialisti-

järjestö perustettiin Hibbingin edustajakokouksessa.

Tässä on sopiva mainita, senjälkeen kuin Työmies muutettiin Hancockiin, toimitti T. Tainio Pohjan Tähteä Fitchburgissa, joka vastasi täydellisesti sosialidemokratisen lehden vaatimuksia. Mutta Pohjan Tähtien kustantajat huomasivat pian ettei sosialismi ollut sopiva keino-
teluvälikäppäle ja Tainio sai eron lehdestä ja "Pohjan Tähti" lukijakunnastaan; se siirtyi

Raivaajalle, joka heti sen jälkeen perustettiin, siten, että se alkoi ilmestymään vuoden 1905 alusta.

Aika tästä eteenpäin on ollut loistavaa eteenpäin menoa, sellaista juoksumarssia jonkamoista ei yksikään toinen suomalais-amerikalainen liike ole voinut uneksiakaan. — Jotkut väittävät, että eteenpäinmeno on ollut luonnottoman nopeaa, jonka seurauksena voipi olla hetken taantumus.

Talvella vuonna 1906 kokosi allekirjoittanut tilastollisia tietoja sosialistiyhdistyksistämme Yhdysvalloissa ja Canadassa jonka tulokset ovat seuraavat:

Yhdistyksiä	50
Jäseniä	2,697
Tulot v. 1905	\$14,502.00
Omaisuu den arvo	\$11,845.00
Kirjastoissa niteitä	852

Tämä tilasto ei käsittänyt kaikkia yhdistyksiämme. Se edustaa noin $\frac{2}{3}$ osaa. Tulokset eivät suinkaan ole huonot kuin ottaa huomioon, että tämän tuloksen saavuttamiseksi oli tehty työtä pari vuotta. — Suomen äänioikeusrahastoon lähetettiin täältä sosialistiemme toimesta v. 1906 noin 25000 markkaa.

Nykyään meillä ei ole käytettävänä tilastoja järjestömmen nykyisistä voimista. Keskusvirastomme, jolle se kuuluisi ei ole mitään sellaista toimittanut. Mutta yleisesti sanoen on vuoden 1906 alusta saatu paikoin ihmeitä aikaan: 4:jä puoluelehteä, joiden yhteenlaskettu puhdas omaisuus tekee ainakin \$25,000.00; suunnittaisten laskujen perusteella uskallan sanoa, sosialistiosastojemme haaleissa olevan puhdasta omaisuutta \$100,000.00.

Agitatsioonikurssit kuuluvat myöskin jotenkin huomattavana tekijänä järjestömmen tähän astiseen historiikkiin. Niitä on pidetty: Hancockissa, Fitchburgissa, New Yorkissa, Maynardissa, Quincyssä, Ashtabulassa, Chicagossa ja lännellä useissa eri paikoissa.

Näillä kurssilla on kasvatettu monta kyvykasta paikallista agitaattoria. Kurssien etevin opettaja

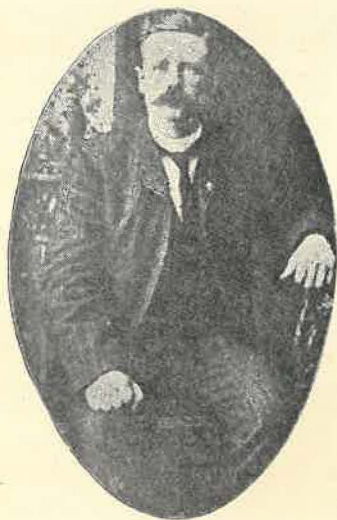
on ollut ehdottomasti Alex Halonen. Opettajina ovat myöskin toimineet M. Hahl (joka ansioihinsa nähden lienee lähinnä Halosta) Alf. Hautamäki, Aku Rissanen ja Martin Hendrickson.

Oli luonnollisesti, sen jälkeen kuin Yhdysvaltain sosialistipuolueeseen liitettiin, toiminta käytännöllisesti hieman hankalaa. Clevelandin kokous ei vielä osannut suunnitella pätevästi vastaisen toiminnan varalle. Mutta yleinen innostus kun vallitsi, voitettiin pikku vaikeudet helposti ja suuri ansio puolue toiminnan tasaiselle juoksulle silloin, täytyy laskea Työmiehen ansioksi. Työmiestä kun hoiti sellainen maanolojen tuntija kuin Kaapo Murros, Alex Halosen avustamana.

Voimien kasvettua sille asteelle, että kaivattiin sisäistä järjestelyä, pidettiin yleinen edustajakokous Hibbingissä elok. v. 1906. Tosin tässä kokouksessa edustettuna oli etupäässä keskivaltioitten sosialistiosastot, mutta siellä tehdyt päätökset, varsinkin mikäli ne koskevat suomalaisen sosialistijärjestön sisäistä toimintaa, keskusviraston asettaminen ja agitatsioonityö, olivat aseman vaatimat ja saivat osakseen yleisen tunnustuksen.

Vanhemmista huomatuimmista agitatoreista on jo mainittu edellä, niistä, jotka samalla ovat toimineet kirjallisella alalla, yksi kaikkein vanhemmista, Martin Hendrickson, joka etupäässä on puheillaan vaikuttanut ja jonka tekemä jälki ei suinkaan ole vähemmän arvoinen, ansaitsee erityisesti mainitsemista.

Hän on saanut myrskyssä kylvää; istunut 10 viikkoa vankilassakin sen vuoksi, että hän toimi Massan South Cowerin marjamaa-lakkolaisten keskuudessa järjestäjänä ja kiihottajana, saaden sen jälkeen kansalaistensa keskuudessa rikkselliselle kuuluvaa kohtelua osakseen, ja vasta pitkien ponnistusten jälkeen sai aatteellista selkänöjaa.

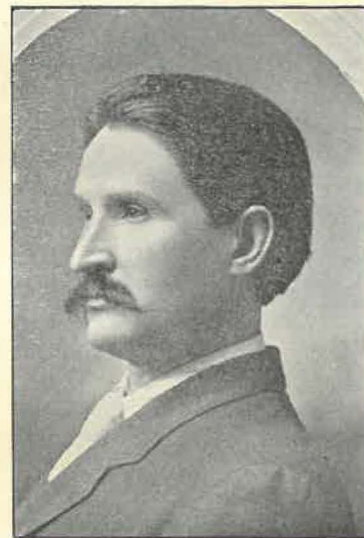
Martin Hendrickson on kulkenut useat kerrat Yhdysvallat laidasta laitaan, joilla matkoilla on pitänyt satoja puheita. Sinne, missä joukkojen herättäminen muille on ollut mahdotonta, sinne on Martti lähetetty ja aina sellaisistakin paikoista Martin käytyä on jotain kuulunut. Martti on puhuja joka heiluttaa ketterästi sana ruoskaa. Monet sa-

novat, ne, joilla osuu olemaan hieman hieno sielu — liijan rusosesti.

Aivan viime päivien historiikkiin on vaikea mitään sanoa, se jää toisen ajan tehtäväksi.

Fitchburg, Mass. 7 pnä Elok. 1908.

F. J. Syrjälä.

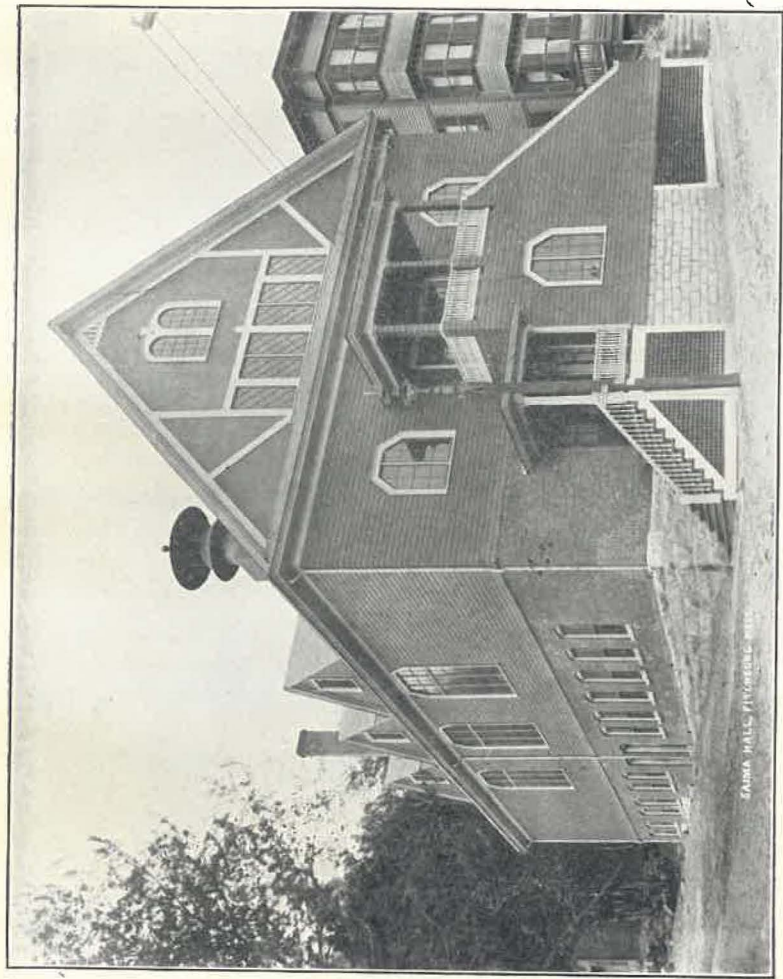
Massan valtion S. S. osastoista

Aluksi oli tarkoitus painattaa osastojen kertomuksia pääasiassa siinä muodossa kuin ne toimitukselle saapuivat, mutta se on kohdannut voittamattomia esteitä. Niistä kertomuksista muodostuisi siksi laaja kirja ettei tämän teoksen kaikki sivut olisi olleet tarpeeksi riittävät.

FITCHBURG

Fitchburgin työväenyhdistys on vanhin Massan työväenyhdistyksistä. Sen perustamis- ja elämäntarina, pääasiassa J. Rajalan kertoma, on seuraava:

Monet yksityiset keskustelut johtivat siihen, että alettiin arvella työväenyhdistyksen perustamista Fitchburgiin. Puuhastaan puhelivat he tuttavilleen ja kehoittivat heitä ja kaikkia kansalaisia saapumaan koekokoukseen tarkemmin asiaa harkitsemaan. Yleinen kokous päätettiin pitää tammikuun 1 päivänä 1904. Kokoukseen otti osaa noin puolet suomalaisesta yleisöstä, mitä silloin olosteli Fitchburgissa. Alku näytti lupaavalta, enemmistö kannatti työväenyhdistystä. Perustava kokous pidettiin tammikuun 4 päivänä 1894. John J. Kosken esittämänä hyväksyttiin seuralle nimeksi SAIMA, joka sittemmin on tullut tunnetuksi viralli-

S. S. O. "Saiman" talo Fitchburgissa

sella nimellä "Fitchburgin Suomalainen Työväenyhdistys Saima".

Vuoroin vallitsi toiminnassa virkeyttä vuoroin velttoutta ensi vuosina.

Sitä mukaa kuin Saimaseuran jäsenluku kasvoi, kasvoi myöskin Aamukoiton johtomiehissä katkera kateellisuus, kun enin osa sen jäsenistöä kuului Saimasenraan myös. Toiminta oli vilkasta ja lupaavaa. Mutta mitään pahaa aavistamatta kohosi myrsky, joka uhkasi pirstoiksi lyödä koko Saiman. Aamukoiton johtavimmat henkilöt koettivat käyttää kukistusaseenaan erästä yksityistä tappelua. Siihen ei ollut ottanut osaa enempi Saimaseuran kuin Aamukoitonkaan jäsenet, mutta kuitenkin Aamukoiton johtavat koettivat tehdä hyökkäyksen Saimaseuraa ja koko suomalaista yleisöä vastaan, pakoittaakseen kaikki yhtynään raittiusseuraan. He sepustivat pyynnön kaupungin päivälehteen (Sentinel), että kaikki tehtailijat ja muut työntekijät sulki-
vat ovensa kaikilta niiltä, joilla ei ole todistusta Aamukoiton jäsenyydestä. Sen johdosta Saimaseura lähetti 3-miehisen lähetystön Aamukoiton kokoukseen julki lausumaan seuran syvimmän paheksumisen semmoisesta menettelystä. Senrauksena oli kirjelmä jossa sanottiin leivättömäksi tekemispyynnön tarkoittaneen niitä, "joilla ei ole todistusta Saimaseuran, Seurakunnan tai Aamukoiton jäsenyydestä" jne.

Saimaseura toimi käsikädessä Aamukoittoseuran ja seurakunnan kanssa, ryhtyen yhteiseen rakennuspuuhaankin, jossa Saiman omaisuutta on vieläkin \$1,827.01. Saima oli kuitenkin pitkin matkaa sekä seurakunnan että Aamukoiton potkittavana, josta koitui paljon rettelöitä, niin paljon, että Saima oli pakotettu poistumaan siitä huoneustosta, jossa se oli yhtähyvin oikeutettu toimimaan kuin toisetkin yhdistykset.

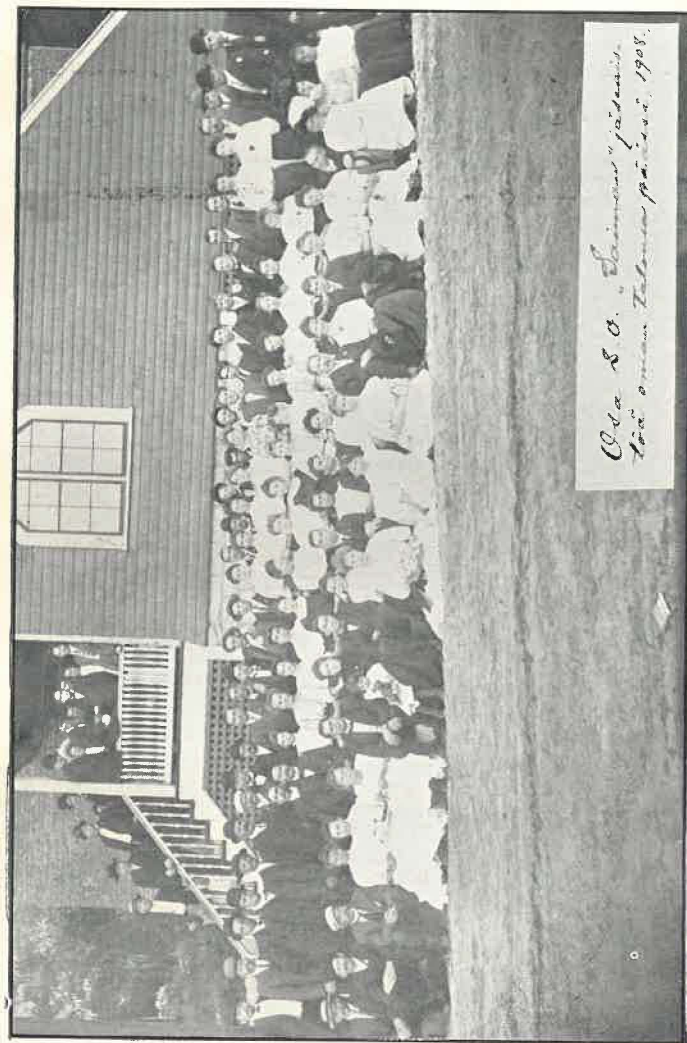
Saimaseuran edistyksen vastuksien joukossa mainittakoon myöskin Matti Kurikan vaikutukset, käytyään luennoimassa Fitchburgissa. Kurikan luentojen jälkeen saapui joukko uusia pyhimyksiä Saiman kokoukseen, sillä mielellä,

että jos Saimaseura eroittaa heidän vaatimansa henkilöt seurasta niin he yhtyvät seuran jäseniksi. Heillä oli useampia Saiman vakavimpia jäseniä listalla, jotka olisi pitänyt pyyhkiä heidän tieltään. Asia oli kuitenkin niin arkaa laatua, että kukaan ei tahtonut julkilausua ketä ne henkilöt olisivat, jotka olisi poistettava. Asia raukesi siihen. Pyhimykset menivät omille teillensä ja perustivat toisen työväenyhdistyksen nimellä "Sarastus". Sillä oli aikomus kukistaa Saimaseura. — — Mutta Sarastus raukka lähes vuoden kiertuaan suuruuden hulluutta vaipui kuolonuneen. Ja kun Kurikka tuli toistamiseen luennoimaan, pisti hän Sarastuksen taskuunsa, ja jätti sen pyhät esi-isät perinnöittä.

Saiman toiminta yhä vilkastui. Jopa nousi seuran kokouksessa kysymys oman talon rakentamisesta. J. Rajalan esityksestä kuulutettiin yleinen kokous, johon kehoitettiin asiaa harrastavia saapumaan. Kokouksessa kannatettiin kansalle kodin rakentamista. Sen johdosta Saima lähetti kiertokirjeen nuorisoseuralle Toivolle, Näytelmäseuralle, Voimisteluseuralle ja raittiusseuralle Aamukoitolle. Raittiusseura Aamukoitto vastasi ylpeästi kuin kirkon kukko: "Minulla on itselläni talo." Toisten seurojen kanssa pidettiin muutamia yhteisiä kokouksia, joista oli seurauksena että 4 seuraa yhdistyivät ja yhdistyneille annettiin nimeksi kansallisseura.

Moni jo riemuitsi, että saatiin tuo Saimaseura viimeinkin kukistetuksi. Mutta kun se ei pukeutunutkaan vanhoillisuuden räätälyihin, alkoivat vanhoilliset huudahtella: "kylä se on se sama Saimaseura kuin ennenkin", ja koettivat tehdä hyökkäyksen, mutta tekivät sen niin epäonnistuneesti että kompastuivat omiin jalkoihinsa.

Ensimmäisen kokouksensa piti Kansallisseura helmikuun 7 päivä 1904 Mechanic kadun haalilla klo 3 jpp. Kaikkiaan piti se 19 virallista kokousta. Lopetti toimintansa Kansallisseurana syyskuun 18 päivä 1904, ottamalla jälleen työväenyhdistys Saiman säännöt ja nimen käytäntöön. Se, se niitä naapureita vasta harmitti. Ensimmäinen tehtävä heillä oli panna vuokraa Saimalle niin paljo, että se sortuisi sen alle,

*Ed. S. O. Saiman jäseniä.
Täällä on Saiman pääsisä, 1908.*

Se kun ei auttanut, ajoivat huoneustosta pois, tai toisin sanoen sulkivat huoneuston. Tammikuun 1 päivänä 1905 oli pakko murtautua sisään — omaan huoneustoon. Vanha taloustoimikunta ei antanut avaimia eikä avannut ovia, vaikka tiesivät, että Saiman 10:n vuosijuhla oli päätetty silloin pitää. Suuri kansajoukko odotti ovien avaajaa tammikuun talvisessa ilmassa, mutta avaajaa ei kuulunut. Yhtäkkiä alkaa kansajoukko painamaan sisälle alas vyöryvän aallon kaltaisena. Ovet oli avannut uusi taloustoimikunta ilman avaimia. Ihmiset olivat hilpeällä tuulella ja alkoivat juhlia.

Tammikuun 7 päivänä 1905 antoi "heissonilainen priikaati" haasteen Saimaseuran johtokunnalle, vaatien ylioi-keudessa vastaamaan, Taavi Tainion kiroilemisesta ja yleensä seurakuntaa vahingoittavasta puheesta, William Markkaisen ja J. Rajalan liian paljosta sosialistisista mielipiteistään ja William Eriksonin haaliin sisälle murtautumisesta.

Kun ylioikeus kuuli kanteen, herätti se naurua sen jäsenissä. Juttu hylättiin. Oikeus ei katsonut olevan aikaa semmosten juttujen selvittämiseen. Sepä taas herätti uutta suuttumusta Saimaseuraa kohtaan, mutta mitä tehdä?

Vastustajat keksivät vielä yhden keinon, ehkäistäkseen edes yhden Saimaseuran näytelmäiltaman, mainita ansaitsee lapsellisuutensa vuoksi, ja se keino oli avata vesijohdot haalissa, heti kun ovet avataan iltamaa varten. Kun yleisöä alkoi haalille kokoontumaan oli koko "heissonilainen kaarti" täydessä touhussa, ja kun vesijohto ei ehtinyt per-
man-
toa tarpeeksi kastelemaan, otti koko kaarti, minkälaisen astian kukin käteensä sai ja ennätti ja kantoiivat vettä lattialle. Tämä pantiin toimeen sillä mielellä, että saada jotain rettelöitä aikaan. Mutta turhaan meni sekin yritys. Järjelliset ihmiset eivät ryhtyneet mihinkään voiman käyttämiseen paitsi lattian kuivaamisessa. Telefoonilla pyydettiin poliisiasemalta järjestyksen valvoja. Mutta ennenkuin se saapuikaan luikkivat pesijät matkoihinsa. Pian oli permanto kuiva ja ihmiset hilpeällä tuulella siitä, ettei "heis-

sonilainen” vedenpaisumus ollut niin pitkällinen kuin muinoin Noan aikana.

Sen oikeusjutun lopputulos oli sellainen, että kantajat joutuivat vastaavalle puolelle, tekemään selvää huoneuston kastelemisesta sekä koko rakennuksen asioista, omistusoikeudesta ynnä muusta. Siinä kävi selville, että Saimaseura on yhtäläinen osakas kirkkorakennukseen kuin S. E. L. seurakunta ja raittiusseura Aamukoittokin, ja on Saima oikeutettu käyttämään osuuttaan kirkkorakennuksessa milloin hyvänsä, maksamalla sen minkä on jäänyt jälkeen toisista seuroista. Siinä oli sen lorun loppu, josta Saimaseuran johtokuntaa oli aikomus linnaan laittaa.

Saimaseuran aatteita alkua ajoilta kuvannee seuraavat palat seuran sääntöjen yhteydessä painetusta käsikirjasta:

Esimiehen puhe kokouksen alussa:

Arvoisat työtoverit! Jo paratiisin päivistä saakka on meille annettu käsky: “Tee työtä!” Työn evankeliumi on yhtä vanhaa kuin rauhan evankeliumikin. Alussa työ oli miehen kunnia. Adam kuokki maata ja Eeva kehräsi. Vanhat patriarkat olivat paimenia. Historia näyttää, että muinaiset roomalaiset valitsivat päällikkönsä auran äärestä.

Mutta sittemmin on tullut ihmiskuntaan turmeleva ylpeys joka kulkee monessa muodossa. Se ilmestyy opissa, se ilmestyy vallanhimossa, viimein lähimäisensä sorrossa. Meidän aikanamme eivät ihmiset enää tahdo antaa työmiehelle arvoansa, vaan rahamiehet alkavat liittyä työmiesten sortajiksi. Vaikka työ on kaiken elämän ehto ja sen vuoksi työn ja pääoman tulisi olla liitossa keskenänsä, ei nyt enää niin ole.

Koska pääoman omaajat ovat liittyneet ja yhä liittyvät muodostamaan ylivaltaa, täytyy meidän työmiesten liittyä myöskin. Me olemme tulleet taas kokoon yhdessä ja yksimielisessä rakkaudessa keskustelemaan työvänekysymyksestä. Siispä tervehdän teidät kaikki tervetulleiksi innolla otamaan osaa tärkeään työhömmme.

Fitchburgin S. S. O. "Saiman" näyttämö

Seremonia uutta jäsentä vastaan ottaessa.

Kun itse jäseneksi ottaminen oli toimitettu, esimies pitänyt puheensa, oli sen lisäksi seuraava seremonia:

Seuran vanhin: "Rukoile ja tee työtä!" oli oppi-isämme Luteeruksen mielilause. Jumalan pelko ja työ, ne ovatkin työmiehen paraat takeet. Kun tähän vielä tulee veljellinen ja sisarellinen yksimielisyys, niin olemme vielä enempi turvatut. Tekin, ystäväni, olette liittynyt riveihimme. Olkaat tervetullut! Tässä on joukko työtoveria, jotka ovat teille uskollisia ja tahtovat seisoa kanssanne turvaavina tukina elämän taisteluissa.

Varapuheenjohtaja: Kaikki olemme työmiehiä elämän suurella työalalla, kaikki olemme tasa-arvoisia, saman Luojan johdannossa. Rakkaus ja yksimielisyys on suurin velvollisuutemme, sitä tahdomme noudattaa. Siveellisinä ja raittiina tahdomme toimia kanssaihmistemme, yhteiskunnan ja itsemme hyväksi, noudattamalla tuota velvollisuutta: "Mitä tahdot, että muut sinulle tekisivät, se tee sinä muille."

Esimies: Ystäväni! Olette nyt saanut viittauksia siitä tärkeästä tehtävästä, jonka tämä seura on ohjelmaksensa ottanut. Samalla myös itse käsitätte mitkä ovat velvollisuutenne tämän seuran jäseninä. Ne eivät ole muuta kuin mitkä jokaisen tulee täyttää ihmisenä ja kunnon kansalaisena. Nyt seuramme muut jäsenet nousevat ylös ja tervehtivät teitä laulamalla.

Kuten näkyy oli Saima alkujaan yhdistys, jonka hengessä oli yhteyttä uskonnollisuudesta ja vanhasta unionismista.

Saimalla on verrattain pitkä historia. — Nyt se on uudemman sosialismin vankka lipunkantaja. — Suurin kaikista suomalaisista sosialistiosastoista jonka jäsenluku vaihtelee 300—350.

Saimalla on komea talo; sen sisus varsinkin tekee taiteellisen vaikutuksen. Talon järjestely seuran toimintaa varten on hyvä. Talon arvo irtaimistöineen tekee noin

\$22,000, josta vielä on velkana hyvä joukko toistakymmentä tuhatta dollaria.

Tuloja Saimalla on ollut viime vuosina noin 500—600 dollariin kuukaudessa.

Saima on toteuttanut Työväen teatterin periaatetta kiitosta ansaitsevalla tavalla. Näytelmien esittäminen Saiman näyttämöllä on yläpuolella tavallisesta seuranäytelmästä.

Mainitsemista ansaitsee Saiman keskuudessa toimiva ompeluseura (naisyhdistys), puhujaklubi, voimisteluseura ja laulukööri.

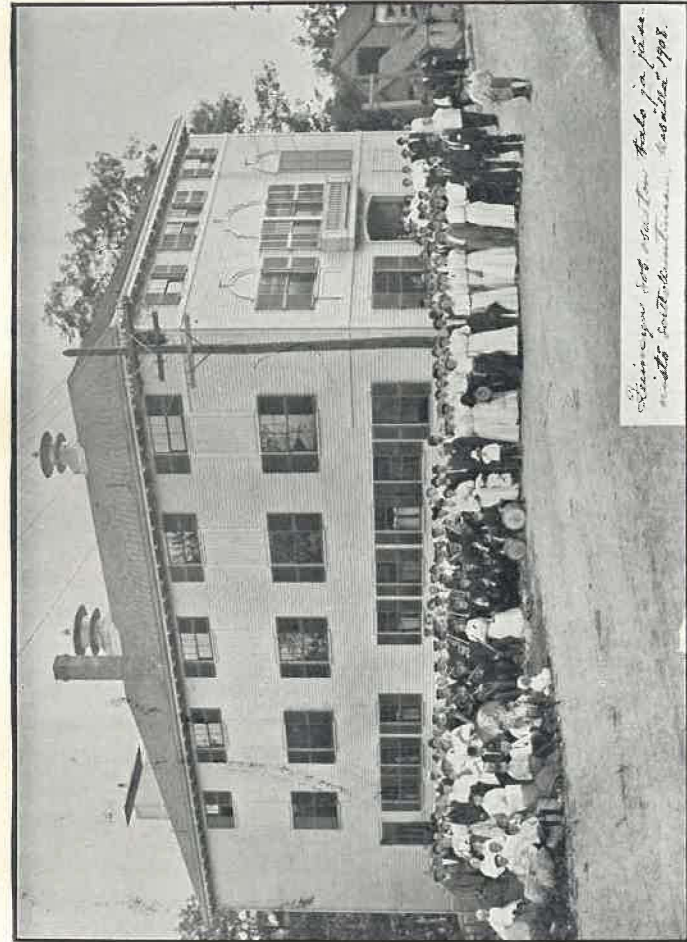
Saiman toimeenpanemissa ohjelmakokouksissa, yleensä, joita pidetään joka toinen sunnuntai, on yleisöä 400—500, samoin työkoukuksetkin ovat vilkkaita.

Saima on raivannut Fitchburgin suomalaisen väestön keskuudessa sosialismille vankan jalansijan. Tulee muistaa, että Raivaajakin on Saiman alkuunpanosta perustettu.

QUINCY

Lokakuun 28 p. 1903 kokoontui Quincyyn suomalaisia vanhoista piintyneistä ennakkoluuloista vapautuneita kansalaisia raittiusseuran talolle yhdistyksen perustamista varten. Jo tätä ennen raittiusseuran puhumaklupissa mieltä valmisteltiin joka sunnuntai. Tuumasta tuli tosi ja sanotuna päivänä kirjottautui jäseniksi 13 henkilöä. Puuhan alkuun panevana voimana mainittakoon Juho Valkeapää joka näihin aikoihin saapui keskuuteemme Fitchburgista. Perustettu yhdistys liitettiin osastona Imatraliittoon Nrolla 21; joka — päähallinto — sijaitsi New Yorkissa. On kyllä tunnustettava se, että sosialismista ei ollut silloin vielä selvillä edes alkavat aakkosetkaan kaikilla niillä henkilöillä, jotka silloin olivat puhassa.

Periaatteellinen puoli oli vielä hämärän usvan peitossa. Kokouksissa käsiteltiin vaan "henkisen elämän" kysymyksiä, sekä muutamia pikkuseikkoja, kuten maanviljelysosuus-

Quincyyn 28 p. 1903 kokoontui Quincyyn suomalaisia vanhoista piintyneistä ennakkoluuloista vapautuneita kansalaisia raittiusseuran talolle yhdistyksen perustamista varten.

kunnan perustamisesta, sairausapurenkaista, jäsenien työttömyydestä jne.

Mutta aika aukasi uusia uria, erehdyksiäkin tehtiin, mutta ne korjattiin ajallaan.

Clevelandin yleisen edustajakokouksen jälkeen yhdyttiin sosialistipuolueeseen. Päätös tosin tehtiin siitä 8:lla äänellä 5:tä vastaan. — Päätös näytti aluksi vaikuttavan masentavasti, jäsenluku aleni hetimiten puolueeseen yhdyttyä 75:stä 30:neen. Mutta jo muutaman kuukauden kuluttua oli jäsenluku 89.

Kuluneiden vuosien aikana on Quincyn osaston edistysvä, reipas toiminta kyennyt saattamaan vastustajat pois suunniltaan.

Kaupungin järjestysmiehiltä on yksityisesti saatu kuulla useista ilmiannoista, joita on tehty yhdistystä vastaan, joita ei kuitenkaan ole edes yritettykään saada mitään virallismalle tielle, niin ovat ne olleet onttoja, ettei ole edes virallista tietoa osastolle annettu. Vasta viime kesänä, elok. 2 pnä, sekaantui poliisi yhdistyksen asioihin ja kielsi punaisen lipun kantamisen mielenosotuskulkuessa, joka oli aijottu kotomaisten toverien toisen vaalivoiton kunniaksi. — Ilmiantoja tai valheita ovat kutoneet tosisuomalaiset.

Jäsenluku osastossa on ollut viime aikoina noin 200.

Oma talo.

Osastomme toimi Uljas-Koitto raittiusseuran huoneustossa, mutta tuli hädetyksi siitä. — Erästä haalista, johon sen jälkeen muutettiin, hääsivät kaupungin viranomaiset koska muka haali oli vaarallinen käytettäväksi yleisenä kokouspaikkana. Koetettiin pitää kokouksia siellä ja täällä, josta oli paljon vaivaa ja hankaluutta. Se kiihoitti yrittämään omaa taloa. 30 p. elok. 1905 valittiin rakennustoimikunta. Muuan bostonilainen rahamies lainasi \$10,000 kiinnitystä vastaan. Kesällä v. 1906 alkoi varsinainen rakennustyö ja lokakuun 1 pnä samana vuonna vietettiin avajaisjuhlaa.

Talo on kaksikerroksinen, lukuunottamatta kellarikerrosta, jossa sijaitsee suuret lämmitysuunit ym. säilytyshuoneet, Alakerta sisältää: pienen salin, jota käyttää soittokunta ja lauluseurat harjoitushuoneena. Avaran luku ja ruokasalin, juttutuvan, pukuhuoneet miehille ja naisille, huoneet erityisiä komiteain kokouksia varten, keittiön, huone taloudenhoitajalle, tilavat käytävät ym. tarpeenmukaiset huoneet. Yläkerta on kokonaan juhlasalina ajanmukaisine näyttämöineen. Salin sisustaa kaunistaa ja samalla tekee sen tilavaksi ja käytännölliseksi avara kaareva parveke. Istumia mahtuu saliin noin 475 tai 500. Koko rakennuksen pituus on 85 jalkaa, leveys 45 jalkaa. Tässä esitämme talon kuvan, otettu ulkopuolelta osan jäsenistöstä ollessa mukana. Talo, tontti ja sisusta maksavat yli \$12,000.

Johtokunta: Taloudellisista asioista ja kaikesta yhdistyksen hyvinvoinnista valvoo vuosittain valittava johtokunta, joka kokoontuu kerran viikossa, sekä tarpeen tullen useamminkin. Johtokunnan kautta kulkee kaikkien komiteoiden ja toimikuntien tilitykset ja ulosmaksut, joten on kerrassaan hylätty se hajanainen ja sotkuinen järjestelmä hoitaa kukin komitea tilinsä. Kestävää loppumatonta uutteruutta kysytään usein niiltä henkilöiltä, jotka ovat täyttämässä johtokunnan tehtävää.

Yhdistyksen tulot olivat viime vuonna \$3,893.67, meno \$3,900.02; tähän tiliin ei sisälly ravintolan tilit.

Agitatorikomitea valvoo paikallista agitatorioonia. Komitean toimesta on mm. pidetty luentokurssit alkupuolella vuotta 1907. Tämän komitean työ ei ole suinkaan vähäinen ja onkin se täyttänyt osaltansa tehtävänsä. Siitä riippuu koko yhdistyksen henkinen puoli ja silloin kuin se puoli on elon voimassa, on myöskin aineellinen puoli taattu.

Naisosasto: Yleisesti on tunnettua useimmissa osastoissa, että naiset eivät seuraa kokouksia ja yleistä asiain käsittelyä sillä tarkkuudella kuin heidän asemaansa nähden voisi odottaa. Turhan aikainen kainous estää usein naisia koskevat kysymyksiä keskustelut yleisiltä kokouksilta. Tä-

män epäkohdan poistamiseksi perustettiin naisosasto 16 p. elok. 1905. Tämä toimenpide osottautuikin tarkoituksen mukaiseksi. Varmaa, tarmokasta työtä on se tehnyt naisten keskuudessa. Siitä on todisteena esim. se, että vuonna 1906 oli yhdistyksen jäsenistä puolet naisia.

Huvitoimikunta määrää iltamat, valmistaa kenttäjuhlat sekä kaikki samanlaatuiset toimet. Kappaleiden esittäminen kuuluu erityiselle näytelmäseuralle, joka harjoittelee ja esittää huvitoimikunnan määräyksiä mukaan. Näyttelijältä, jos keltään, vaaditaan innostusta ja kärsivällisyyttä harjoitellessa pitkät iltapuheet isoja ja työläisille perin vaikeita kappaleita. Innostusta ei ole kuitenkaan puuttunut. Siitä on todisteena esim. se, että oman talon valmistuttua on esitetty talviseen aikaan joka viikko suuria kappaleita.

Musiikkiharrastukset ovat Quincyssä hyvin edustettuna. Osastolla nimittäin on torvisoittokunta, orkesteri, mies- ja sekakööri, jotka sitäpaitsi ovat hyvässä kunnossa.

Ihanneliitto: Lasten opetus paikkakunnalla oli ennen ainoastaan kaavamaisten seurakuntien hallussa, joissa opetettiin vaan enemmän arvotonta oppia lapsen kehitykselle. Tämän epäkohdan poistamiseksi perustettiin lasten Ihanneliitto, joka kokoontuu 2:si tunniksi joka sunnuntai aamupäivällä. Koulussa opetetaan lapsille etupäässä suomenkieltä, Suomen maantiedettä ym. helpotajuisempia aineita, jotka jäävät vähemmälle huomiolle amerikalaisissa kouluissa. Lasten osanotto on ollut koko vilkasta varsinkin viime aikoina. Sulaisen mielialan tekee kuullessa lapsien laulavan, ja lausuvan runoja tästä kierosta järjestelmästä. "Työn orjat sorron yöstä nousee..." "Veljiksi kaikki ihmiset tulkkaa..." "Alas lyökää koko vanha maailma..." jne. Ihanneliiton juhliissa, joulujuhliissa ym. sopivissa tilaisuuksissa esiintyy lapset suurelle yleisölle reippaina ja häikäilemättä. He tekevät jo agitationia pienenä lapsena. Heistä meillä on toivoa varttuneemmilla ikävuosilla.

Urheilu- ja voimisteluseura ansaitsee vielä mainitsemista, joka, vaikka nuori, on edistynyt nopeasti.

Ravintola: Jo rakennuksen piirustuksia tehdessä pidettiin silmällä saada siihen sovitetuksi avara ja ajanmukainen ravintolahuone. Heti kun talo saatiin kuntoon puuhattiin myöskin ravintolatarpeet ja täysi kyökkikalusto. Ruuan ja kaikenlaisen ravinnon tarjoilu sekä nk. "poorti"-liike on täydessä käynnissä. Vakituisten ruokavierasten luku on vaihdellut koko ajan noin 30—50. Keskimäärin on ollut 3 tai 4 palvelijaa, joista yksi on vastaavana liikkeen hoidosta.

GARDNER

Gardner on pienuudestaan huolimatta Amerikan vilkkaampia puuteollisuuskyliä, etenkin tuolien valmistusallalla. Asukasluku vaihtelee noin 12,000 henkilön vaiheilla, jotka etupäässä ovat työläisiä useammasta eri kansallisuudesta tänne siirtyneitä siirtolaisia ja ansaitsevat leipänsä tuoli-tehtaissa työskentelemällä. Näiden monien kansallisuuksien seassa on myöskin suomalaisia, joiden lukumäärä on tuhannen seutuvilla aina sitä myöten minkälaiset työolot milloinkin vallitsevat.

Vuonna 1905, helmikuun 5 p:nä kutsuivat muutamat asianharrastajat kokoon yleisen työväenkokouksen, suomalaisten omistamalle "Millers Opera Hallille". — Kysymyksessä oli työväenyhdistyksen perustaminen, mutta kun ei kukaan tiennyt tarkemmin sanoa mitä sellaisen yhdistyksen joka on omistettu yksinomaan työväelle, tulisi toimia, raukesi asia tällä kerralla.

Toinen kokous pidettiin 26 p. samaa kuuta ja vuotta kuin edellinen, jossa ohjelman selittäjänä oli Taavi Tainio ja tällä kerralla yhdistys otti syntyäkseen. Tavalliset käytännölliset tehtävät, virkailijavaalit suoritettua, alkoi käytännöllisen toiminnan taival. "Aakkosilla" se alettiin,

ryhdyttiin nimittäin nyrkkipainosta ulosantamaan tämän nimellistä lehteä.

Yhdyttiin Imatraliittoon jossa yhdistys oli nimellä Gardnerin suomalainen työväenyhdistys, Imatra Nro 3.

Ensimmäisen vuoden toiminta alussa näytti hyvin lupaavalta ja tulevaisuus valoisalta, jäsenistöä lisääntyi ja aineellisista varoista ei myöskään ollut puutetta. Kesäk. 30 pnä 1905 yhtyi silloinen nuorisoseura "Väinölä" työväenyhdistykseen kaikkine jäsenineen ja omaisuuksineen. Nuorisoseura "Väinölä" omisti yhden kolmannen osan Millers Opera Hall'ista ja kirjaston, jotka yhtyessä tulivat yhdistyksen omaisuudeksi. Syysk. 17 pnä samana vuonna yhtyi lauluseura "Leivo" yhdistykseen kuuluvaksi, joka siihen asti oli toiminut itsenäisenä.

Kaikkea tätä katselivat vastustajat karsain silmin, kunnes he vihdoinkin alkoivat vimmatun taistelunsa yhdistyksen kukistamiseksi. Keinoja säästämättä panivat he kaikkensa liikkeelle saadakseen yhdistyksen jäsenistön maalatuksi mitä huonompaan valoon tietämättömän yleisön silmissä. Mutta työ ei tuottanut toivottua tulosta, niinkuin he itse uskoivat, "että kaikki sosialistit karkoitetaan pois Gardnerista". Heti sen jälkeen kuin N. s. Väinölä oli yhdistykseen liittynyt, alkoi riita N. s. Väinölän omaisuuden omistamisesta. Vanhoillinen puolue perusti uuden nuorisoseuran samalla nimellä kuin se entinenkin oli ja rupesi vaatimaan yhdistykseltä pois sitä omaisuutta, jonka se alkuperäinen N. s. Väinölä oli yhdistykselle muassaan tuonut. Pelkkä vaatimus kun ei auttanut, käyttivät he kaikkein muiden keinojensa lisäksi oman käden oikeutta, vieden omalla luvallaan ja haalin vahtimestarin suosiollisella avustuksella pois yhdistyksen kirjaston Millers Opera Hall'ilta vanhoillisten pesäpaikalle "Kansallistololle". Kaikkein muiden rettelöiden lisäksi riitaantui raittiusseura "Rauhan Aarteen" jäsenistö keskenään ja jakaantui kahtia, kahtena eri puolueena. Nämä taasen kiistelivät omaisuuden omistamisesta, kumpi puolue heistä omistaa sen kaksi kolmatta osaa Millers Opera Hall'ista. Asiain näin ollen riitaisina joka puolelta, alkoi

vanhoillinen puolue käräjäjutun, joka ei vielääkään ole päätynyt, eikä varmaan tiedetä kuka puolue tulee omistamaan mainitun haalin.

Yhdistys erosi Imatrasta ja yhtyi sosialistipuolueeseen 12 p:nä helmik. 1906.

Ensimmäinen vuosikokous pidettiin tammik. 24 p. 1906. Vuosikertomuksesta kävi selville, että yhdistyksen jäsenluku on vuoden ajalla vaihdellut 67 ja 94 henkilön välillä, näistä ainoastaan 8 oli naisia. Tilikertomus näytti tuloja \$413.93 ja menoja \$311.58, kassa \$102.35.

Maalisk. 17 p:nä 1906 perustettiin puhumaseura sivuseurana yhdistykselle.

Toukok. 20 p:nä 1906 valittiin toimikunta Työväen Osuuskupan perustamista varten, joka tuli perustetuksi.

Toisessa yhdistyksen vuosikokouksessa, joka pidettiin tammik. 9 p:nä 1907 ei mitään isompia toimintamuutoksia tehty.

Marrask. 7 p:nä 1907 erkani lauluseura "Leivo" pois yhdistyksen yhteydestä. Oltuaan pari viikkoa itsenäisenä, lopetti se toimintansa ja luovutti yhdistykselle omaisuutensa.

Marrask. 17 p:nä 1907 toivat voimisteluseura "Innon" jäsenet testamentin omaisuudestaan yhdistykselle, jonka mukaan yhdistys on oikeutettu perimään voimisteluseura Innon omaisuuden, silloin jos voimistelu seura lakkaa toiminnasta.

Jouluk. 15 p:nä 1907 päätettiin perustaa lasten pyhäkoulu ja valittiin opettajat.

Tammik. 2 p:nä 1908 korotettiin naisten jäsenvero yhtäläiseksi kuin miestenkin, naisten omasta pyynnöstä.

Vuosikokouksessa tammik. 2 p. 1908 esitetyn vuosikertomuksen mukaan on jäsenluku kuluneen vuoden ajalla vaihdellut 73—133. Tilikertomus osoitti, että tuloja oli ollut \$636.44 ja menoja \$601.50.

Huhtikuun 19 p:nä 1908 päätettiin perustaa juomalakko-liitto, johon yhtyi satakunta henkilöä.

Viime puolivuosis kokouksessa selvisi, että jäsenluku huonon ajan vuoksi on alentunut, vaihdellen 66—73.

Osastolla on osakkeita ja arvopapereita seuraavasti:

74 osaketta Raivaajasta	\$370.00
7 osaketta Työmiehestä	70.00
24 osaketta Työväen Osuuskaupasta	120.00
1 velkakirja (rakennustoimikunnalta)	75.00
Saatavia	16.07
	<hr/>
	\$651.07

Kirjastossa on niteitä 185.

Henkisestä toiminnasta voi sanoa, esitelmiä on pidetty, kirjallisuutta ja sanomalehtiä levitetty, ohjelmakokouksia ja iltamia puuhailtu parhaan mukaan sekä keskustelujen muodossa selvitelty asioita. — Vanhoillisten vastustuksestakaan ei ole ollut puutetta.

NORWOOD

Suomalaisen asutuksen luvun kohottua 30—40, heräsi paikkakuntalaisissa halu perustaa yhdistys tarkoituksella edistää jo niihin aikoihin, v. 1904, heräävää sosialismia. Se tapahtui mainittuna vuotena. Aluksi yhdyttiin alaosastoksi Imatra-liittoon. Kokouksia pidettiin toverien asunnoissa ja kesällä ulkoilmassa.

Heti aluksi heräsi kysymys oman huoneuston rakentamisesta, jota tarkoitusta varten asetettiin rakennustoimikunta. Ensimmäisen toimintavuoden lopussa oli osastossa jäseniä 24.

Näillä voimilla lähdettiin toista vuotta astelemaan, suurin toivein, jotka saatiinkin toteutumaan, mutta uupuneina ja ylimääräisesti ponnistaneina, sillä voimat tahtoivat loppua kesken. Tämän talon rakentaminen pienen joukon keskuudessa, oli siksi suuri yritys, ettei ihmeikään, jos tahdottiin uupua kesken. Alussa oli kaikki lupaavaa, sillä saa-

tiin useammalta rahamieheltä lupiin saada laina, kun vaan yhdistys itse saa tontin ja kivijalan. Näihin lupauksiin luottaen toimittiin kahdet keräykset paikkakunnalla ja keran koko maata käsittävät. Viime mainitusta keräyksestä tuli alle 100 dollaria, jota vastoin paikkakunnalla keräytyi suurempi summa. Näillä varoilla sitä sitten ostettiin 100 jalkaa pitkä ja 50 jalkaa leveä maakappale johon kiireimmän kautta alettiin laskemaan sosialistisen temppelin perustusta, joka olikin laatuaan ensimmäinen idässä, suomalaisten sosialistien keskuudessa. Kivijalka tuli 60 jalkaa pitkä, 30 jalkaa leveä.

Hyvin toivein mentiin piirustuksien kanssa rahapohat-
tojen luokse tekemään kiinnitystä, tarkoituksella lainata
tarvittava summa rahaa. Mutta nyt raukesikin toiveet huk-
kaan. He rupesivat kaikki, kuin yksi mies, kieräilemään
ja tuomaan esiin verukkeita. Ei saatu minkäänlaista var-
maa lupausta. Rakennuspuuha rupesi pitkistymään, oli kek-
sittävä keino edellistä tepsivämpi, ainakin luotettavampi,
jotta varmasti valmistuisi se kaivattu "oma koti". Mutta
nyt, ennen kaikkea, asiat saivat toisen käänteen.

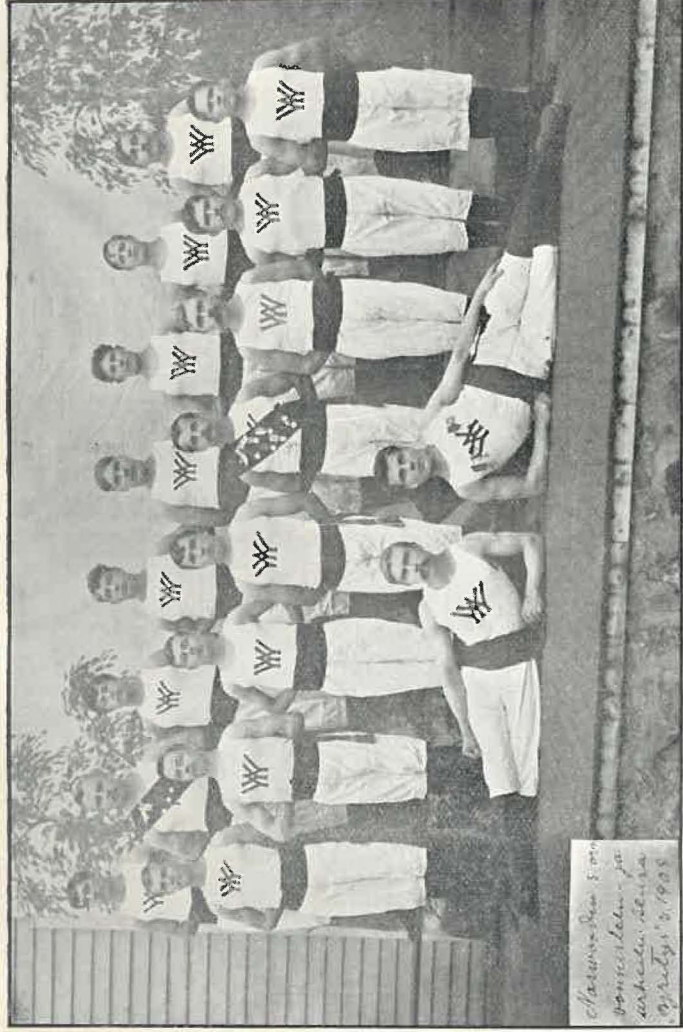
Suomalaisten lukumäärä oli paikkakunnallamme jonkun
verran kasvanut, joiden joukossa ilmaantui kovanlaisia so-
sialismin vastustajiakin. Mutta kun eivät kyenneet yksi-
tyisinä saamaan mitään aikaan, perustivat he "Kristillis-
siveellisen nuorisoseuran", joka toiminnalleen sai avustusta
Hendricksonin kirkkokunnalta Quincyesta ym. "Pimeät voi-
mat" yhdistettyinä uskonnon avulla taistelivat vastaan, tar-
koituksella lyödä sosialismi kokonaan alas, ottaa suomalaisten
johto paikkakunnalla haltuunsa. Oli siis, kesken kaik-
kea vahvistettava rivejä, sisäistä toimintaa lujitettava tie-
don avulla. Perustettiin puhuja- ja keskusteluseura 6 p:nä
huhtikuuta 1905 sekä saman kuun 18 p:nä käsikirjoitettu
sanomalehti.

Yhdistys erosi Imatraliitosta huhtikuun 1 p:nä 1905 ja
yhtyi sosialistipuolueeseen.

Aatteellinen edistys, joka oli seurauksena pyrkimyksis-
tämme, lujitti ja lisäsi joukkoa. Entistäänkin vakavampana

Harjoitusorkesteri
Toukokuun 1908

Marion High School
Basketball Team
1908

nousi kysymys toimintamahdollisuuksien välikappaleesta omasta huoneustosta. Keksittiin vihdoin keino: otettiin lainoja kaikilta paikkakuntalaisilta 10 dollarista ylöspäin. Sekä näiden lainojen, että vapaasti suoritetun työn avulla saatiin vihdoin talo valmiiksi ja vihittiin tarkoitukseensa 6 p. tammik. 1906.

Soittokunta Innon Sävel perustettiin yhdistyksen yhteyteen 19 p:nä huhtik. 1906, johon liittyi 11 jäsentä, jotka omilla varoillaan ostivat itselleen torvet. Se onkin pitänyt huolta osastossa soitosta.

Mainita myös tulee, että suurena apuna yhdistyksen varojen kartuttamisessa on ollut ompeluseura "Taimi", joka perustettiin jo ensimmäisenä toimintavuotena. Työskennellen ahkerasti, on se pitänyt pari kertaa vuodessa myyjäiset, sekä joitakin iltamia, joista kaikki varat ovat langenneet yhdistykselle.

Nykyään on osastossa 79 jäsentä, joista miehiä 43 ja naisia 36. Voimisteluseura ja soittokunta toimivat edelleen. Kirjastossa on 150 nidosta. Osastolla on 65 osaketta Rai-vaajaan, 5 Työmieheen. Osaston talon arvo on \$3,200, josta \$1,000 vielä velkaa.

WORCESTER

Worcester, Massan sydän, Amerikan suomalaisen "Työmiehen" syntykehto, on vilkas teollisuuskaupunki, 130,000 asukasta. Suomalaisia on asustanut 1,500—2,000, vaan lie-nee heidän lukunsa melkoisesti vähentynyt nykyisen pulan vaikutuksesta.

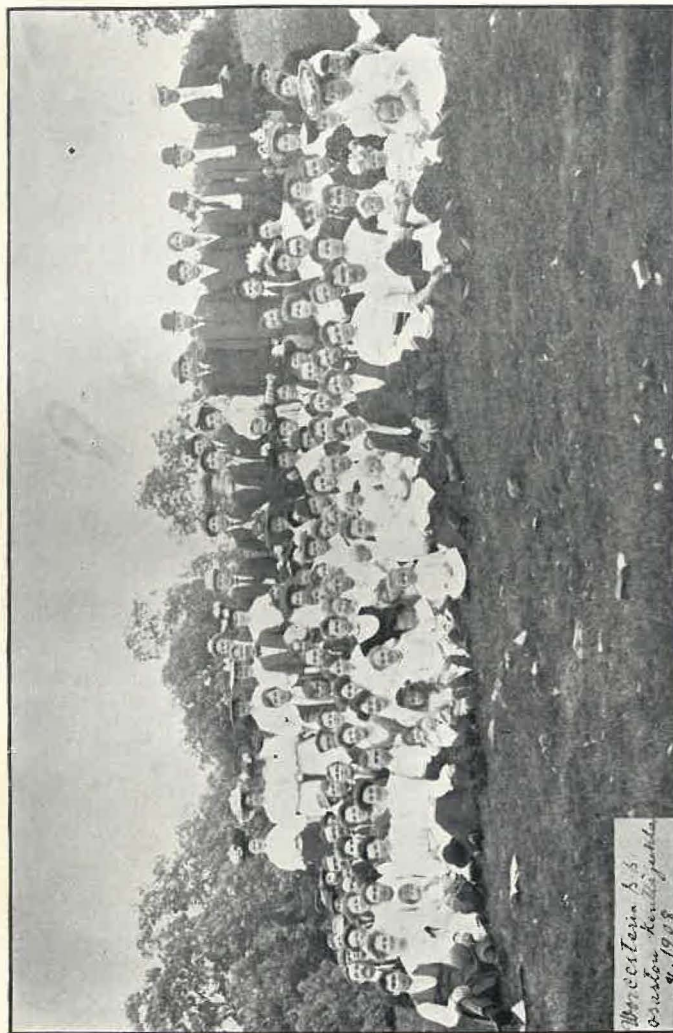
Vuosisikymmeniä kukkotaistelua esittäneiden raittiusseurojen rinnalle ilmestyi keväällä vuonna 1903 uutuus, jota nimitettiin työväenyhdistykseksi. Huhtikuun 5 p:nä sen perustus laskettiin ja liitettiin vähän myöhemmin niihin aikoihin muodostuneeseen Imatraliittoon "Imatra 16:sta" nimellä. Aluksi suosi toinen raittiusseuroista, Idän Liitto, uutta tulokasta, sallien sen pitää kokouksia suojissaan, mutta

“räikeän” esiintymisensä tähden menetti sen armon ja ajettiin mieron tielle helmikuussa 1905. Muuten oli tämän yhdistyksen toiminta, vaikka ei jäsenluku koskaan noussutkaan korkealle, vilkasta varsinkin ulkopuolella. Sortovuosien ahtaat olosuhteet toivat Suomesta agitaattorin toisensa jälkeen, puhuttiin, agiteerattiin ja perustettiin sanomalehtikin, “Työmies”, ensimmäinen varsinainen työväenlehti Amerikan suomalaisten keskuudessa. Tämä kuitenkin muutettiin kesällä 1904 Hancockiin, Mich., ja vähitellen alkoi myös yhdistyksen toiminta laimentua, kunnes se keväällä 1905 loppui kokonaan. Viimeinen kokous on pöytäkirjan mukaan pidetty huhtik. 9 p., siis “Imatra 16” kesti tämän maailman vaivoja kokonaista 2 vuotta.

Näin oli ensimmäinen työväestön johdonmukaista kohoutumista tarkoittava yhdistys kuollut, mutta sen kylvämä siemen jäi itämään.

Lähes vuotta myöhemmin kutsuttiin kokous Idän Liiton huoneustolle keskustelemaan työväenyhdistyksen perustamisesta paikkakunnalle. Vilkaassa keskustelussa, jossa jotkut ehdottivat vanhan yhdistyksen henkiin herättämisestä, sai kuitenkin uuden perustaminen, uudella ohjelmalla ja uusilla toiminta-tavoilla, enempi kannatusta. Se perustettiin ja päätettiin heti liittyä osastona Amerikan Sosialistipuolueeseen. Jäseniä ilmoittautui heti 34, vaan kasvoi heidän lukunsa muutamassa viikossa 70:neen, jossa määrässä se on keskimäärin pysynyt.

Vanhan Imatra yhdistyksen mentyä manan majoille, oli yllä mainittu Idän-Liitto raittiusseura vähitellen muuttunut vapaampaa edistystä harrastavien tyyssijaksi. Siksi kuuluivatkin vasta perustetun sosialistiosaston jäsenet myöskin raittiusseuraan ja sen kokouksia alettiin pitää raittiusseuran huoneustolla — käytiin siis käsikädessä. Tätä suloista sovintoa ei kuitenkaan kestänyt kauan. Kolmisen kuukautta yhdessä oltua alkoivat Idän-Liiton vanhoilliset ainekset pelkäämään sosialistien paisuvaa voimaa ja kutsuivat jo hädissään kolmisenkymmentä vanhaa riitaveljeään toisesta

raittiusseurasta avukseen sosialisteja pois ajamaan. Nämät tulivat muutto kortit taskussa, mutta sillä kertaa ei siitä tullut mitään, vaan täytyi kokous yleisen sekamelskan vuoksi lopettaa. Toista kertaa eivät he enää yrittäneetkään, mutta sosialistitkin olivat jo saaneet tarpeensa vieraanvaraisuudesta, ja vuokrasivat amerikalaisilta tovereilta **huoneuston**, jossa sitten toimittiin puolitoista vuotta. Kun tämäkin huoneusto oli kovin pieni ja epäkäytännöllinen, vuokrattiin viime marraskuussa hiukan suurempi samasta rakennuksesta. Se nyt toistaiseksi on paikka, josta täytyy nuolensa ampuu vanhoillisten lujia etuvarustuksia vastaan. — Onhan se oman talon aatekin väliin mielessä kummitellut, on oltu "lottien" ja valmiiden huoneustojenkin ostopuhissa, mutta vielä ei ole ollut tarpeeksi uskallusta kauppoja valmistaa. Lähetettiin ne kerta keräyslistatkin toveriseuroille rakennusrahaston kartuttamiseksi, joka kuitenkin oli (pienillä poikkeuksilla) tyhjän tuulen takaa ajamista.

Henkisessä suhteessa on yhdistys toiminut koko vilkkaasti, katsoen tšekäläisiin olosuhteisiin. Kokouksista, joita on pidetty joka sunnuntai, on joka toinen ohjelma ja joka toinen työkokous. Näissä, lukuun ottamatta keskusteluja juoksevista asioista, on keskusteltu useimmista aatettamme koskevista kysymyksistä, sekä tammikuun 1:seen päivään 1908 suoritettu 257 ohjelmanumeroa, etupäässä puheita, runoja, lauluja ja kertomuksia. Tällä ajalla on yhdistyksen yhteydessä toiminut agitatsioonikomitea, ompeluseura, näytelmäseura, lauluseura ja voimisteluseura, mitkä lyhemmän mitkä pitemmän ajan. Nykyään on toiminnassa ainoastaan ompeluseura ja näytelmäseura, toiset ovat hajonneet mikä mistäkin syystä. Mainitsemista ansaitsee myöskin käsin kirjoitettu sanomalehti "Pölistelijä", joka on ilmestynyt joka toiseen kokoukseen yhdistyksen perustamisesta saakka. — Iltamia ja kenttäjuhlia, lukuun ottamatta torstai-iltojen vapaailtamia, on yllä mainitun ajan kuluessa pidetty 38, joissa mm. on pantu toimeen useampia urheilun, runonlausunto- ja sadunkerrontakilpailuja,

Paitsi äärimmäistä sortoa vanhoillisten puolelta, on osastolla ollut sisäisiäkin vastuksia, joista tuloksena on ollut kaksi osastosta erottamista.

Yleensä on Worcester sangen lujaa maaperää sosialismille. Suomalaiset, jotka ovat enimmäkseen nurmolaisia, jurvalaisia ja härmäläisiä, ovat hitaita taipumaan kaikkeen mikä on uutta. Kun suuri osa heistä kurjuudessa ja tietämättömyydessä, sekä niistä johtuvassa siveellisessä alenuksessa lähenee ryysyköyhälistöä, ei ole ihmeteltävä kehittyntä, selvää järkeä vaativan sosialidemokratian aatteen hitaasta leviämisestä heidän keskuudessaan. S. S. osaston kannattajajoukko onkin suurimmaksi osaksi Suomen kaupunkikuntain väestöä. Edellä olevat katsahdukset todistavat, että sivistyksen kasvaessa työväenluokassa, kasvaa myöskin varmuus sosialidemokratian liikkeen tulevaisuudesta täällä ja muualla.

MAYNARD

V. 1903 syysk. 24 p. perustettiin Maynardin S. S. osasto 25 jäsenellä, liittyen samalla haaraosastona silloiseen Imatra-liittoon n:lla 20. Paikallisnimekseen osasto silloin otti "Taisto", ollen sillä nimellä vuoteen 1904, jolloin alkaa uusi aika sen sisäisen ja ulkonaisen toiminnan historiassa.

Vaikka näinkin lupaavalla tavalla silloisiin oloihin katsottuna, oli perustus laskettu sosialismille paikkakunnalliseen maaperään, niin edistyi kuitenkin osaston toiminta sangen hitaasti. Se ympäristö, jonka keskuudessa toimittiin oli sosialismille aivan kokonaan vierasta, vieläpä kohdeltiin tätä uutta tulokasta kuten lapsipuolta ainakin. Raitiusseura ja seurakunta, jotka silloin ohjailivat täkäläisiä mielipiteitä olivat aina valmiit kääntämään nuolensa kärjen sen kukistamiseksi ja odottivat voitonriemulla "vaarallisen" kilpailijansa kuolinkellojen soittoa. Mutta niin ei

kuitenkaan käynyt, eteenpäin mentiin, joskin hitaasti ja vaivaloisesti mutta kuitenkin varmasti. Nämä toimintaamme masentavat ja hidastuttavat seikat aiheuttivat toki jo kerran eräessä toukokuulla 1904 pidetyssä kokouksessa keskustelun toiminnan kokonaan lakkauttamisesta. Sitä kuitenkin vastuksista huolimatta ei katsottu suotavaksi. Muutamien asiaa harrastavien jäsenten toimesta sittemmin lähetettiin kiertokirjeitä kaikille silloisille itsenäisille ja ei itsenäisille "edistys" seuroille yhteisen neuvottelevan kokouksen pitämisestä, jossa mahdollisesti voitaisiin lujittaa toimintaa yhtenäiseksi eri seurojen kanssa. Tästä toimenpiteestä suoranaisena seurauksena olikin näytelmäseuran, miesköörin ja ompeluseuran, jotka silloin olivat itsenäisiä, osastoon pienillä ehdoilla yhtyminen. Nyt sai Työväenseura "Taisto" uutta tuulta purjeisiinsa. Jäsenluku kasvoi usealla kymmenellä hengellä, ja toiminta yleensä rupeoi saamaan ei ainoastaan sisäistä vaan uloskinpäin vaikuttavaa kantavuutta. Samalla kun jäsenluku kasvoi ja toiminta alkoi kaikinpuolin vilkastumaan.

Alkuvaikeudet kun oli näin saatu voitetuksi ja sosialistinen maailmankatsomus hieman laajentunut ohjelmallisiin vaatimuksiimme nähden, heräsi kysymys Amerikan sosialistipuolueeseen, Socialist Partyyn yhtymisestä. Aluksi tätä yhtymistä vastustettiin ja pidettiin epäsuotavana, huolimatta siitä vaikka Clevelandin yleisessä edustajakokouksessa lokakuulla 1904 oli laskettu perustus tälle kysymykselle. Mutta kuitenkin 11 p. joulukuuta 1904 silloin tehdyllä päätöksellä ratkaistiin asia yhtymisen hyväksi. "Imatralainen" lupakirja palautettiin pääkortteeriinsa ja sen tilalle asetettiin toinen "The Socialist Partyn". Tämän päätöksen tekeminen taasen hetkellisesti vaikutti haitallisesti osaston toimintaan. Se osa jäsenistä, jotka olivat puheena olevaa yhtymistä vastustaneet kuukautisen liijan suuren veroituksen y. m. syiden tähden, erosivat osastosta. Kuitenkin tämä toiminnan masentumista silloin ilmaiseva teko oli vain hetkellistä. Jäsenluku v. 1905 lopulla oli 60—80 vaiheilla, v. 1906 se kasvoi noin 118.

Maynardin S. S. osasto, jonka se puolueeseen yhdyttyä nimekseen omisti, oli nyt vasta ottanut huomattavamman edistysaskeleen niin henkisesti kuin aineellisestikin. Periaatteellinen luokkatietoisuuteen nojaava käsitys alkoi yhä enemmän vakaantua ja vaurastua. Samassa suhteessa sisäinenkin toiminta järjestyi ja otti itselleen asiallisempia lähtökohtia kuin ennen. Puheiden, agitatsioni kirjallisuuden, keskustelujen ja sanomalehdistön avulla (joita viimeksimainittuita nyt jo oli kokolailla saatavissa) työtä tehden koetettiin tehdä työläisille selvää periaatteidemme käytännöllisestä puolesta.

Paikalliseen agitatsionityöhön osasto kiinnitti mahdollisimman paljon huomiota, vieläpä pyrittiin laajempiinkin piireihin. Kesäkuulla 1906 perustettiin sen toimesta S. S. osasto Lanesevilleen, Mass. joka heti hankitun lupakirjansa kautta liittyi S. S. järjestön ketjuun. Fitchburgissa agitatsionikursseille elokuulla 1906 viiden muun kannatuksen ohella lähetettiin 2:si varsinaista oppilasta. Toukokuulla 1907 pani osasto toimeen 2:si viikkoa kestävä iltakurssit. Luennotsijana niillä toimi A. Halonen. Varsinaisia oppilaita näillä kurseissa oli 26, samalla kuin ne myöskin olivat yleisölle maksuista vapaat muodostuen siten hyväksi agitatsionitilaisuudeksi. Kaksi tämän edellistä vuotta siis voitane pitää merkki vuosina osaston toiminnan historiassa.

Tämän vuoden talvi 1908 on kuitenkin herpauttanut jälleen sen toimintaa tuntuvasti. Useita kuukausia kestänyt työttömyys ja siitä johtunut paikkakunnalta poismuutto on vähentänyt osaston jäsenlukua huomattavassa määrässä. Useita ennen tehtyjä suunnitelmia, kuten oman talon rakennus-asia y. m. on täytynyt keskeyttää ainakin toistaiseksi. Mutta luottaen asiamme menestymiseen uskomme että "uusi päivä viell' kaikki muuttaa voipi!" Kuitenkin näiden "routa"-kuukausien aikana ilmeni osaston toiminnassa tahtoa ja tarmon lujunta. Sen innokkaampien jäsenten toimesta pidettiin suuria työttömien kokouksia, joissa esitettiin kaupungin viranomaisille rohkeasti työttömäin vaatimuksia. Hommattiin puhujia, levitettiin lentolehtisiä

toiskielisten keskuuteen, joita kaikkia porvaristo katseli kyynillisellä ilikunnalla.

CAMBRIDGE

Cambridgen S. S. osasto perustettiin 1904 huhtikuun 22 p. Jäsenistöön on kuulunut Bostonin ja sen monen sivukaupungin suomalaisia asukkaita. Osaston toimintapaikaksi on otettu Cambridge, joka matkoihin y. m. nähden on sopivin.

Ennen S. S. osaston perustamista Bostonissa oli suomalaisia ydistyksiä nuorisoseura ja kaksi raittiusseuraa. Näistä nuorisoseura muuttui hyvin vapaamieliseksi, jota vastoin raittiusseuroista eroitettiin armotta kaikki vapaamieliset ainekset. Vuonna 1904 23 p. huhtik. perustettiin työväenyhdistys. Yhdistys liittyi Imatraan. Tämä uusi yhdistys sai kaikki entiset yhteistoimintaryhmät vastaansa, mutta se jaksoi kuitenkin ponnistaa eteenpäin. Tuli kysymys sosialistipuolueeseen liittymisestä, joka, saatuaan hieman vastustusta, tapahtui 17 p. kesäk. 1906; joitakuita jäseniä erosi sen vuoksi, mutta uusia liittyi tilalle. Omaa huoneustoa ei osastolla ole ja toiminta vuokrahuoneessa, karsalaistemme asuessa laajalla alueella, Bostonin kaikilla kulumilla, tuottaa paljon hankaluuksia toiminnassa.

Toimittu on kuitenkin, puoluelehtiä ja kirjallisuutta levittäen, esitelmiä, kokouksia ja iltamia toimeen pannen. Osastolla on \$100 arvoinen kirjasto, kaikki hyvää kirjallisuutta. Jäseniä osastossa on noin 40.

SPRINGFIELD

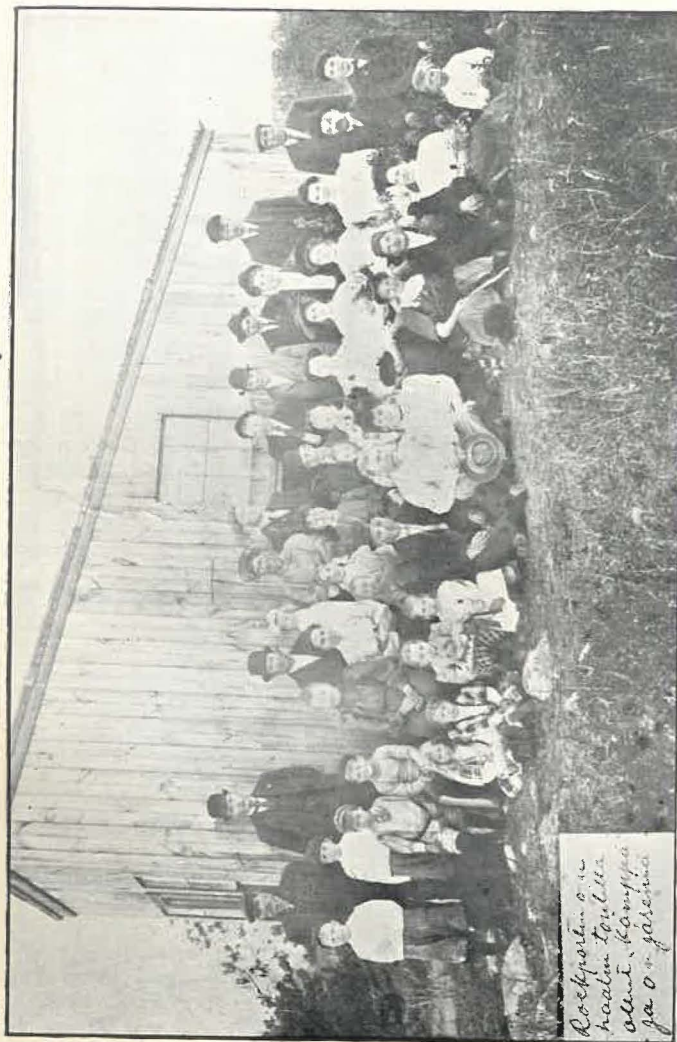
Suomalainen asutus Springfieldissä on ollut jo pitempiaikainen, mutta keskinäinen toistensa tunteminen ja jul-

kinen seuraelämä on ollut vasta jonkun aikaa käynnissä. Ensimmäinen kokous, johon oli kutsuttu kaikki tiedossa olevat paikkakunnan suomalaiset (joita silloin tiedettiin olevan 25) oli tammik. 27 p. 1907. Kokoukseen oli saapunut 20 henkilöä, jolloin perustettiin yhdistys; se sai nimekseen Springfieldin Suomalainen puhujaseura, johon jäseneksi kirjottautui kaikki saapuvilla olevat henkilöt. Tämä yhdistys kokoontui aina jonkun jäsenen asuntoon sunnuntaisin jossa suoritettiin ohjelmaa, sekä keskusteltiin päivän tapahtumista. Tammikuun 1 p. 1908 muuttui nimi tälle yhdistykselle "Työväenyhdistys", jolloin se alkoi toimia virallisesti, liittyen sosialistipuolueeseen. Tätä muutosta tietysti "säikähti" osa jäsenistä; virallinen toiminta alkoi 10:llä jäsenellä. Nykyään on ainoastaan 12 jäsentä. Osasto on kuuden kuukauden toimintakaudellaan pienuudesta huolimatta suorittanut ne velvollisuudet, jotka järjestöön kuulvana osastona sille lankeaa. Osasto omistaa 5 osaketta Raivaajasta ja 1:den Työmies-lehdestä.. Yhdistys on ollut edustettuna Raivaajan osakasten kokouksessa 14 p. helmik. 1908 Fitchburgissa, sekä saman kuun 16 p. idänpiirin edustajakokouksessa. Puoluekirjallisuutta ja sanomalehtiä on kaupattu niin paljon kuin se on ollut mahdollista.

ROCKPORT

Vuonna 1899 24 p. elok. perustettiin tohtori A. F. Tannerin aloitteesta sosialistiosasto Rockportiin, joka yhtyi Amerikan sosialistipuolueeseen osastona n:o 35, nimellä: "Suomalainen Sosialistidemokrati osasto Myrsky".

Vastustusta luonnollisesti syntyi, joka kävi niin painavaksi, että tämä yhdistys nukkui, jossa vain olikin 14 jäsentä. Mutta henki jäi eloon, viesti sosialismista jäi jällelle. Se eli muutamain Valon-Leimu-raittiusseuran jäsenten povissa ja niiden kautta puhkesi usein puhetta sosialismista, josta vihdoinkin, v. 1902, 29 p. elok. jouduttiin siihen, että

Rockportin o. n. n.
haalin tait. n.
allut. Kanyppa
ja o. n. gäsenä

perustettiin itsenäinen työväenyhdistys, nimellä "Veljeys", johon yhtyi 14 jäsentä — yksinomaan miehiä. Kokouksia pidettiin aluksi yksityisten asunnoissa, kunnes Valon-Leimun haali valmistui. Saatiin vuokrata sen kellaria 25 sentt. kokoukselta, vaikka osaston jäsenet kyllä olivat Valon-Leimun jäseniä ja olivat olleet osallisina haalirakennuksen ylöspanemisessa.

Miksi tyydyttiinkin kellariin?

Siitä oli vihdoin se seuraus, että niin vaatimattomaan osaan tyytyvät saivat lähteä ulos koko rakennuksesta. Kaikki sosialistit erotettiin jäsenyydestä — vieläpä nekin, jotka uskalsivat hengittää sosialistisen vaikutuksen ilmaa.

"Veljeys" yhtyi 1903 syyskuussa Imatraan, osastona Nro 18, jonka yhteydessä se toimi vuoteen 1905, jolloin yhdyttiin sosialistipuolueeseen 7 p:nä joulukuuta ja nimeksi otettiin Rockportin S. S. osasto "Murtaja". Jäsenluku oli silloin ainoastaan 8.

Osaston jouduttua pois potkituksi Valon Leimun haalilta, vaikka osaston jäsenet olivat myöskin juuri niitä, jotka sen huoneen suuremmaksi osaksi rakensivat, oli luonnollista, että moinen menettely synnytti mielikarvautta, ja niin päätettiin rakentaa itse oma talo, vaikka jäseniä osastossa oli ainoastaan 25.

Valittiin toimikunta ottamaan selkoa maanostomahdollisuuksista.

23 p. tammikuuta 1908 ilmoitti mainittu toimikunta maan olevan saatavana \$300, erittäin kauniilla ja sopivalla paikalla, joka yksimielisesti päätettiin ostaa. Valtuutettiin komitea ostamaan tiedossa oleva maa. Helmikuun 29 p:nä päätti soittokunta "Aalto" yhtyä osastoon ehdoilla joihin osasto suostui. 18 päivä huhtikuuta valitsi osasto kymmenhenkisen rakennus- ja toimikunnan, jonka tehtäväksi määrättiin hetimiten ryhtyä alustaviin toimenpiteisiin rakennuksen suhteen. Jo toukokuun 18 päivänä voitiin ottaa valokuva "kämpästä", sekä osasta osaston jäsenistä, kuva osaston päätöksen mukaan liitetään sosialistisen liikkeen historiaan. Tässä "kämpässä" on osasto siitä lähtien pitänyt kokouk-

sensa ynnä muun toimintansa suorittanut, paitsi iltamia, joita on pidetty Valon Leimun haalilla näytelmä- ja huvitoimikuntien toimesta. Näytelmäseura on ollut toimensaan yli kaksi vuotta; se välitettiin vuonna 1906.

Osastolla on ollut toimessa myöskin ompeluseura, laulu- ja voimisteluseurat.

Nyt on osaston haali siinä kunnossa, että se viime lokakuun 17 pnä vihittiin juhlallisesti tarkoitukseensa.

Osastolla on nyt oma tupa ja jäseniä osastossa on noin 50.

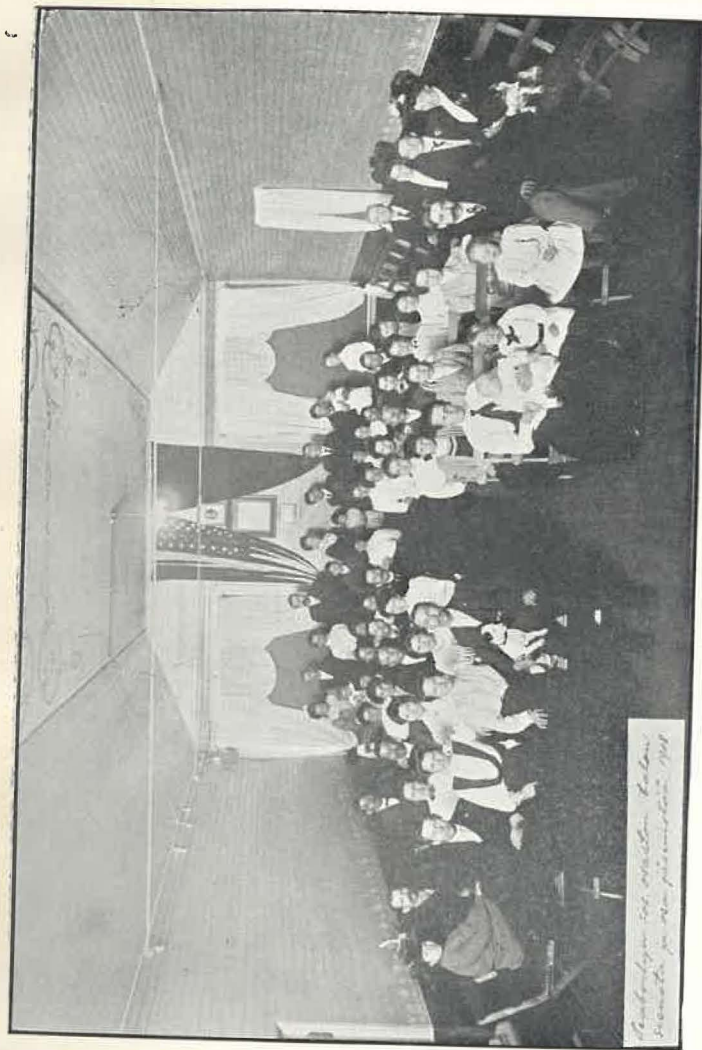
PEABODY

Suom. Sos. osasto "Taini" on perustettu syyskuun 20 pnä 1903 silloiseen Imatrallitton haaraosastoksi ja tunnettiin nimellä "Työv. yhd. Imatra Nro 17".

Perustavassa kokouksessa ilmoittautui yhdistykseen 20 jäsentä. Tammikuun 3 pnä 1904 tehdyn tarkastuksen mukaan oli jäsenluku 30, tammik. 1 pnä 1905 71, tammik. 15 pnä 1906 67, tammik. 15 pnä 1907 57 ja huhtik. 12 pnä 1908, johon tämä kertomus päättyy, oli jäsenluku 41.

Alussa työskenneltiin Imatran määräysten mukaan, aina siihen asti kuin uudempia aatevirtauksia ja näkökantoja alkoi ilmetä Amerikan suom. sosialistisen väestön keskuudessa. Taloudelliselta kannalta katsottuna, sekä tarkoituksella päästä lähemmäksi valtiollista toimintaa, päätimme erota Imatrallitosta ja yhtyä Amerikan sosialistipuolueeseen, "Socialist Party'yn". Tämä yhtyminen tapahtui v. 1906 Samalla hylättiin Imatran ohjelma, sekä otettiin kertomuksen alussa mainittu nimi.

Tällä toiminta-ajalla on työskennelty väliin innokkaastikin. Osasto on järjestyksessä pitänyt työkokouksensa, joiden yhteydessä on voimiemme mukaan suoritettu henkistä ohjelmaakin; viime aikoina on pidetty joka toinen sunnuntai ohjelmakokous. Paitsi tätä, on osastolla näytelmäseura,

Rehearsal S. O. u. luv
tohente "Kotva"

Osaa Milfordin
S. O. jäsenistöä.

joka voimiaan säästämättä on työskennellyt osaston hyväksi, pannut toimeen näytösiltamia, joskus arvokkaitakin. Osasto on pitänyt kenttäjuhlia sekä yleisen idän suomalaisten kansanjuhlan.

Osaston yhteyteen on toiminta-ajalla perustettu 5 haa-raosastoa; nämä osastot ovat: ompeluyhdistys, voimistelu-seura, sairaspurengas, torvisoittokunta ja raittiusosasto. Näistä kuitenkin ei enää ole toiminnassa muut kuin ompeluyhdistys ja soittokunta; toiset ovat hajonneet kannatuksen puutteessa ja toiset huomattu pääosastolle haitaksi ja tarpeettomiksi sekä siten yleisen mielipiteen perusteella hajotettu. Osaston jäsenten aineellisen uhrauksen ja työn tuloksina osastolla on kiinteää ja irtainta omaisuutta noin \$3,000 arvosta.

Massan valtiossa on osastoja

joista meillä ei ole tietoja: Lanesvillessä, Ashburnhamissa, East Douglasissa ja Milfordissa.

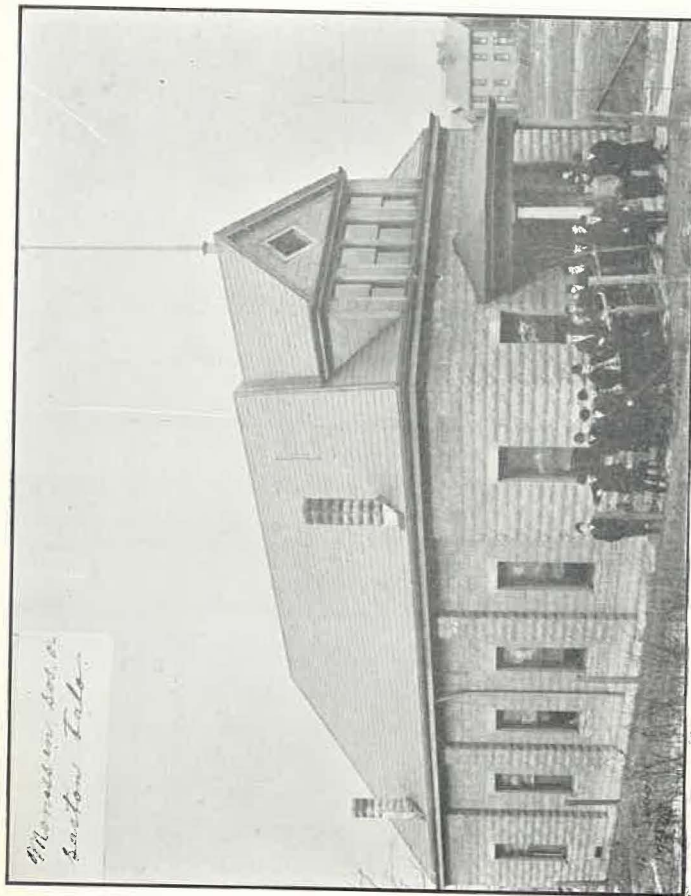
Pennsylvanian S. S. osastoista

MONESSEN

Marraskuun 5 p. 1904 perustii M. Hahlin toimesta Monessen suomalainen sosialistosasto eli työväenyhdistys, joksi sitä on viimeaikoihin asti nimitetty. Kansallisen työväenliikkeen ollessa vielä vaikuttamassa, vaikka jo kuoliniskun saaneena, oli tuolla nimellä luonnollisesti sulavampi sointu patriotismin ahtaisiin käsitteisiin kasvatetun työläisen korvaan. — Osastoon yhtyi alussa vain 8 miestä ja päätti se heti yhtyä Amerikan sosialistipuolueeseen.

Sosialismille maaperää oli jo pari puhujaa tätä ennen käynyt raivaamassa, olipa osastoakin yritetty pystyttää, kuitenkin siinä onnistumatta.

Erään yksityisen kansalaisen omistamalla tanssihaalilla — mitä uuden aatteen levittäjät olivat saaneet käyttää — alkoi osasto pitää kokouksiaan ja iltamiaan. "Voiton Lippu" raittiusseuralle oli juuri-ikään valmistunut tilava talo, mutta se ei vuokrannut sitä osastolle — lukuunottamatta yhtä iltamaa, jonka osasto sai siellä toimia. Esikoi-sen asemassa ollen, piti se oikeudenttomana uuden tulokkaan — Uusien aatteiden pyrkiessä saamaan jalansijaa vanhan rinnalla, on se synnyttänyt kuohuntaa ja taistelua kaikkina aikoina ja kaikialla. Ja vanhan on vähitellen täytynt pe-

räytyä, koska uudet, yhteiskunnan perustuksia järkyttävät aatteet ovat olleet taloudellisen kehityksen synnyttämiä.

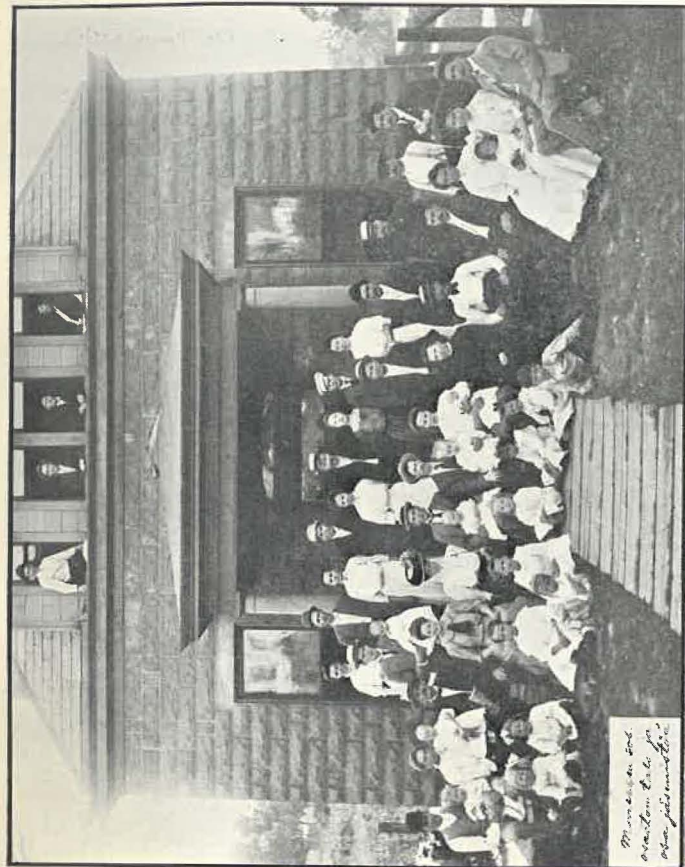
Pelkuri, liehakoiva koirakin voi isäntänsä usuttumana pitää aika meteliä, samoin voi kuka tahansa olla koko urho vallitsevan yhteiskuntamuodon ja sitä tukevien aatteiden puolustamisessa, sillä asiallisuus ja persoonallisuus ei siinä tarvitse tulla kysymykseen. Mutta sankariluonne tarvitsee olla sillä, joka toimii vakaumuksensa mukaan, vaikka koko hänen ympäristönsä, sukulaisensa ja tuttavapiirinsä hänelle hampaitaan näyttelisi. Kutakuinkin sellaisessa asemassa oli tuo pieni esitaistelijajoukko, joka kylässämme alkoi raivata maaperää sosialismin siemenelle. Luokkataistelussa vakaantuneita veteraaneja ei taistelussa ollut, joten taistelu vanhoillisuuden muuria vastaan tuntui heistä varmaankin sitäkin ylivoimaisemmalta, sillä sen sijaan kuin olisi ollut pyrittävä enempi vaistomaisesti hämäräpiirteisestä periaatteen tuntemisesta selväpiirteiseen käsitykseen ja taktilliseen varmuuteen, täytyi taistelu pääasiassa kohdistaa heti alussa aineellisten varain hankimiseen, sillä mahdottomalta näytti raivaustyö ilman omaa suojaa ja sitä päämäärää kohti pyrkiessä täytyi todellakin turvautua — uhmaan. Jäseniä kylä yhtyi osastoon jo kolmannessa kokouksessa lisää 6 ja siitä eteenkinpäin vähinerin, mutta ensi-innostuksen ohi mentyä alkoivat lyödä laimin kokouksissa käynnin ja jäsenyytensä, joten toukokuulla 1905 oman talon rakennushommiin ryhdyttäessä oli jäsenluku jokseenkin sama kuin perustettaessa. Muutamia perheen äitejä oli vain liittynyt taistelurintamaan, tarmolla toimien miesten rinnalla. Mutta ilman liiottelua voi sanoa, sillä joukolla oli luottamusta tulevaisuuteen, aatteen oikeuteen ja teräksistä toimintatarmoa.

Talo alkoi valmistua jo saman vuoden lopulla ja — nimellisesti — omien seinien sisällä pidetyissä kokouksissa yhtyi uusia jäseniä ensitilaisuuksissa tukuttain. Niinikään raittiusseuran yhteydessä toimiva voimisteluseura "Tarmo" ja itsenäinen lauluseura "Kalevan kaiku" yhtyivät osas-

toon, jonka yhteydessä ne sittemmin ovat toimineet: nukkuen ja taas heräten.

Jäsenten lukuisuuteen katsoen näytti osaston tulevaisuus alussa v. 1906 toivehikkaalta; osanotto kokouksiin oli runsas, iltamia toimittiin joka lauantai, näytelmäseura oli virkeässä toiminnassa. Taistelu osaston ja raittiusseuran välillä oli tulinen; osaston sovitteluehdotukseen antoi raittiusseura jyrkän vastauksen. Mutta mielipide näytti kääntyvän osastolle suosiolliseksi suuressa osassa raittiusseuran jäseniä, vanhoilliset menettivät kokonaan malttinsa, punoivat juonia omaksi tappiokseen. — Tämä tulinen taistelu ja ripeä toiminta kesti kunnes tuli lämmin kesä. Väsymys alkoi tulla toveriksi, mutta vähitellen alkoi myöskin tulla näkyviin se vähemmän valoisalta näyttävä tosiasia, että vakavampaan perustuvaa innostusta ja vakavaa pyrkimystä tietoisuutta laajentamalla antamaan innostukselle yhä uutta virikettä, suuressa määrin puuttui. Tuota epäkohtaa ei jätetty rauhaan mädännyttämään osaston toimintaa. Mutta voimat eivät ole olleet vielä tähän asti tarpeeksi runsaat henkisellä työvainiolla, ruumiillisesti hirveän rasittavien ja osalta pitkien työpäivien ja osaston alinomaisten aineellisten varain hankkimiseen kohdistuvan toiminnan takia. Mutta kuitenkin on hiljaa mutta varmasti aatteellisestikin varmistuttu, ainakin se osa joka on ollut pitemmän aikaa toiminnassa mukana ja puolueen sanomalehtiä, aikakauskirjallisuutta ja halpahintaista herätyskirjallisuutta levittämällä on tietoisuus sosialismista levinnyt koko laajoihin piireihin, vaikka tietämättömyys ja ennakkoluuloisuus on kuitenkin monta kertaa voimakkaampi vielä, ainakin mitä tulee selvään luokkatietoisuuteen. Tiedon haluisten käytettävänä on osastolla lainakirjasto, sisältäen yli puolisataa nidosta, jossa on suurin osa sosialistisen maailmankatsomuksen valossa kirjoitettua kaunokirjallisuutta, porvarillista ja proletaarista historiaa, taloustiedettä, kehitysoppia ym.

Osaston velka, jota talon rakentamisessa tuli neljän tuhannen dollarin vaiheille, ei ole suuresti lyhentynyt, sillä periaatteenamme on ollut: uhrata kertyvät varat sinne, mis-

Miespuolueen ed.
osaston k. k. p.
Osasto 1906.

sä niitä kipeimmin kaivataan, nim. luokkataistelun kuumim-
paan rintamaan. Puolueen sanomälehtiä on tuettu, otettu
poikkeuksetta huomioon avunpyynnit lakkolaisille täällä ja
kotimaassa aina paikallisosastojen ja yksityisten avustami-
seen saakka. Ja vapautukseen paikkakunnalla alinomaan
sairastumisen kautta avuntarpeeseen joutuneiden hyväksi ke-
räyksiä toimeenpanemasta, perusti osasto heinäkuulla 1907
loukkaus- ja sairausapurenkaan, joka on jo vastannut kuta-
kuinkin ne toivomukset mitkä sille uskallettiin asettaa.

Henkistä ja aineellista uhrautuvaisuutta on kysytty sil-
tä vähäiseltä kannatusjoukolta mikä meillä vielä on, ver-
rattuna kylämme suomalaiseen väestöön, että niinkin paljon
on voitu tehdä herätystyötä keskuudessamme ja olla tukena
puoluetoiminnan kokonaisuudelle, sillä jäsenlukumme kor-
keimmilla ollen on ollut vain 70 vaiheilla. Mutta paljoa
enemmän ja paremminkin olisimme voineet toimia.

Kuvassa näette osan osaston jäseniä sekä talon etupää-
dyn. Talon pituus on 70 jalkaa, leveys 32, yksikerroksinen,
paitsi etupäädyssä on ravintolahuone. Perällä on suh-
teellisen tilava näyttämö pukuhuoneineen. Kuvassa olevista
jäsenistä mainittakoon vain Olga Heinonen, joka istuu etu-
rivissä. Hän, ollen mukana osaston alkuvaiheista saakka,
on ollut kuin hyvä äiti aina neuvomassa ja tukemassa; ko-
hottamassa katseita aatteen kukkuloille ja käytännöllisen
puoluetoiminnan laajempaan ymmärrykseen. Hän oli myös
mukana osaston edustajana Hibbingin kokouksessa.

Siinä on myöskin sosialistin alkuja, osa pyhäkoulun op-
pilaita, joille opetetaan pääasiassa suomenkielen luku- ja kir-
joitustaitoa, luonnonopin alkeita ja raittiusasiaa socialisti-
sessa ymmärryksessä. Heidän sielujansa ei ole tarkoitus
himentää sallimususkaisuudella.

GLASSPORT

Ensimmäiset suomalaiset asettuivat asumaan Glassportiin
vuoden 1901 keskivaiheilla. Kansamme aines eneni vuosi

vuodelta nopeasti, että 1903 oli niitä jo 200 vaiheille. Täl-
löin oli myöskin jo vapaamman hengen virtaukset päässeet
kansalaistemme keskuuteen juurtumaan siksi paljon, että
löytyi jo sen verran itsetietoisuuteen heränneitä, työväen yh-
teenliittymisen merkityksen käsittäviä kansalaisia, että sa-
man vuoden syyskuulla voitiin saada pystyyn työväenyhdys-
tys noin 15—20 jäsenellä.

Yhdistys liittyi osastona silloiseen Imatraliittoon ja tun-
nettiin nimellä Imatra Nro 12. Yhdistys toimi sitten noin
parin vuoden ajan sanotun Imatraliiton lupakirjalla, kunnes
taasen täällä, kuten muuallakin suomalaisen järjestyneen
työväen riveissä, alkoi selvitä työväen poliittisen luokka-
taistelun merkitys ja silloisen kansallisen järjestymistyön
käytännöllisyys. Ydinkohta periaatteellisissa keskusteluissa
olikin silloin kansallisen ja poliittisen järjestymisen parem-
muudesta. Viimeksi mainittu suunta alkoi kuitenkin saada
yhä enemmän ja enemmän puoltajia.

Asian lopullisena ratkaisuna voidaan pitää silloista Cle-
velandin edustajakokousta, jossa Glassportin yhdistyksen oli
edustettuna.

The Socialist Partyyn liittymisen käytännöllisistä puo-
lista vielä jonkun aikaa kiisteltyä päätettiin yhtyminen vii-
mein lopullisesti marraskuussa 1905.

Saatua näin poliittinen horjumaton pohja toiminnan
perusteeksi, alkoi myöskin osasto vaurastua järkipärisen
toiminnan alalla.

Suurena esteenä oli vielä toiminnassa käytännöllisen ko-
koushuoneen puute. Tämän poistamiseksi päätti osasto ru-
veta oman talon rakennushommaan toukokuussa 1906, johon
tarkotukseen oli jo aikaisemmin ostettu lotti. Osaston jä-
senistön yksimielisillä ponnistuksilla ja toimihenkilöitten
päättäväisyydellä voitettiin viimein monet suuret vaikeudet,
jotka olivat edessä. Niin saatiin noin \$4,000 arvoisen 2 ker-
roksinen talo osastolle, josta kiinitysvelka oli ainoastaan
\$2,000.

Osaston toiminta-ajalla on sen yhteydessä toiminut
useampia alaosastoja ja toimikuntia, kuten ompeluseura,

soittokunta, puhujaseura, näytelmäseura, voimisteluseura ym. Lukutupa ja kirjasto on myös ollut osastolla pitemmän aikaa yleisön käytettävänä.

Jäsenluku on osastossa vaihdellut 30—80 välillä, ollen suuresti riippuvainen paikkakunnan työsuhteista.

Varallisuus on lisääntynyt tuntuvasti viime vuosien ajalla ollen omaisuus nykyään noin \$4,500—\$4,800, josta velkaa noin \$1,500.

Osaston toiminnan ansioksi voimme lukea etupäässä sen, että paikkakunnan entisestä vanhoillisesta ahdasmielisestä väestöstä suuri osa nykyään antaa siveellisen kannatuksen sosialismille.

TWILIGHT

Noin seitsemän vuotta sitten ei täällä ollut muita yhteispyrinnöitä kansalaisten keskuudessa kuin raittiusseura ja seurakunnallisten maksujen keräykset Monessenin papille. Ja siinähan sitä oli hommaa jumalan kyllä! Enempää ei osattu vaatiakaan. Pidettiin vain tavanmukaisia markkina- ja näytösiltamia raittiusseuran hyväksi, joista tullut aineellinen "mammona" käytettiin vanhoillisten kirjojen ostamiseen ja muihin juokseviin menoihin.

Ja tätä jatkui, kunnes viimeinkin alkoi raittiusseuran jäsenissä ilmetä "punaisia oireita", jotka lisääntyessään olivat jo kyllin voimakkaita järkyttämään raittiusseuran kokonaisuutta ja sitä jumalallista "kristillissiveellistä" henkeä, jonka pohjalla raittiusseuran toiminta oli. Ja niinpä 5 vuotta taaksepäin tulikin "punaisen oireen" seuraukset näkyviin. Täytyi nähkääs lykätä "pannaan" seitsemän "kirkon polttajaa ja papin tappajaa", jotka vuoden oltuaan "pannassa" yrittivät uudestaan raittiusseuraan, ja Jumalan kiitos, pääsivätkin. Siitä lähtien on "punainen piru" istunut sitkeässä raittiusseuran jäsenissä, jonka toimintakin oikeaksi todistaneet. On nähkääs kansankirjastoon raittiusseuran kautta tilattu 25 dollarin edestä sosia-

listista kirjallisuutta ja Raivaajasta ostettu 10 osaketta (\$50.00). Ja sitten vielä ne kansanvaltaiset raittiusseuran säännöt ovat yhtenä todistajan että on sitä koetettu "parlamenttaaristakin" tietä saavuttaa voittoja sosialismille, ne kun kokonaan takaavat varman pääsyn S. S. osastolle raittiusseuran huoneustoon, ja tarpeen se onkin, sillä kahdesti on työväenyhdistys mennyt manalan majoille huoneuston puutteessa, saamatta mitään sanottavaa aikaan.

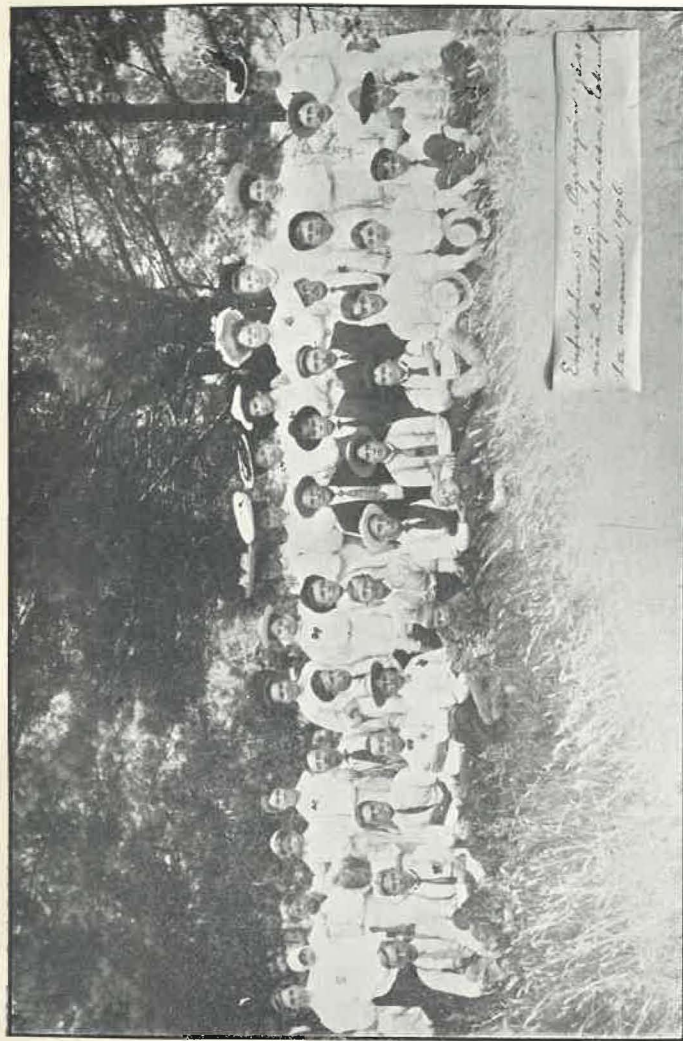
Nyt, kolmannen kerran perustettu S. S. osasto. lokakuun 26 p. 1907, on näyttänyt pysyvän hengissä ja jotakin voinut jo tehdä ja vaikuttaa sosialismin hyväksi, niinkuin kaikessa "loistossaan" seuraa: Raivaajalta on osasto ostanut 12 ja yksityiset jäsenet 9 osaketta, yhteensä 22, arvo \$110. Työmieheltä 2 osaketta, arvo \$20.00. Sosialistista kirjallisuutta noin \$25.00 arvosta ja kansankokouksen päättämästä ja pitämästä iltamasta Venäjän vallankumouksen hyväksi \$54.00 ym. pienempiä aineellisia uhrauksia, jotka tavallaan ovat vaikuttaneet edistävästi sosialismin kulkuaan.

Raivaajaa tulee paikkakunnalle nykyään 6 kpl., Säkeniä 3 kpl., Työmiestä 13 kpl.

Osastossa on ennen ollut jäseniä 55 asti, vaan nykyään ei varmasti kuulu kuin 17 henkeä. Sosialismille myötätuntoisia on kymmenkunnan ja loput 25:stä perhekunnasta ovat vanhoillisia.

Osastoja, joista ei ole kertomusta lähetetty,

on Pennsylvaniassa Coal Centerissä, Pittsburgissa, Bessemerrissä, New Castlessa, Philadelphiassa, Nanty Glossa, Fayette Cityssä ja Eriessä.

New Hampshiren S. S. osastoista

ENFIELD

Enfieldin suomalainen työväenyhdistys "Pyrkijä" perustettiin helmik. 11 p. 1906 21 jäsenellä. Kohta sen jälkeen paikkakunnalle perustettu raittiusseura näytti ensialussa tekevän haittaa työväenyhdistyksen edistymiselle. Se oli vaan hetken vaikutusta. Yhdistys sai uusia innokkaita jäseniä jotka lietsoivat tulta ahjoon ja vuoden 1906 keskivaiheilla nousi jäsenluku yli 50. Kokoukset muodostuivat vilkkaiksi. Iltamia pantiin toimeen. Puolueen puhujia kutsuttiin paikkakunnalle milloin siihen vaan oli mahdollisuutta. Yhdistyksen asioita tarmokkaimmin johtavista henkilöistä mainittakoon Herman Vinnurva ja Andrew Ojanen. Nämä toverit ovat myöskin pitkin matkaa tehneet ahkerasti paikallista agitatsioonityötä.

Sosialistinen liike on saanut vaikutusvallan paikkakunnan suomalaiseen väestöön nähden. Nyt kuitenkin vuoden 1907 lopulla alkava paniikki hajotti suuressa määrin taistelurintamaa, jäsenluku aleni parilla kymmenellä, sillä tovereita matkusti Suomeen ja toiset joutuivat hajaantumaaan eripaikkoihin, turvatakseen toimeentuloaan. Kun tämä "hämminki" on ohi, silloin toivottavasti voimat taas yhdistyvät entistä lujempaan.

New Hampshiressa

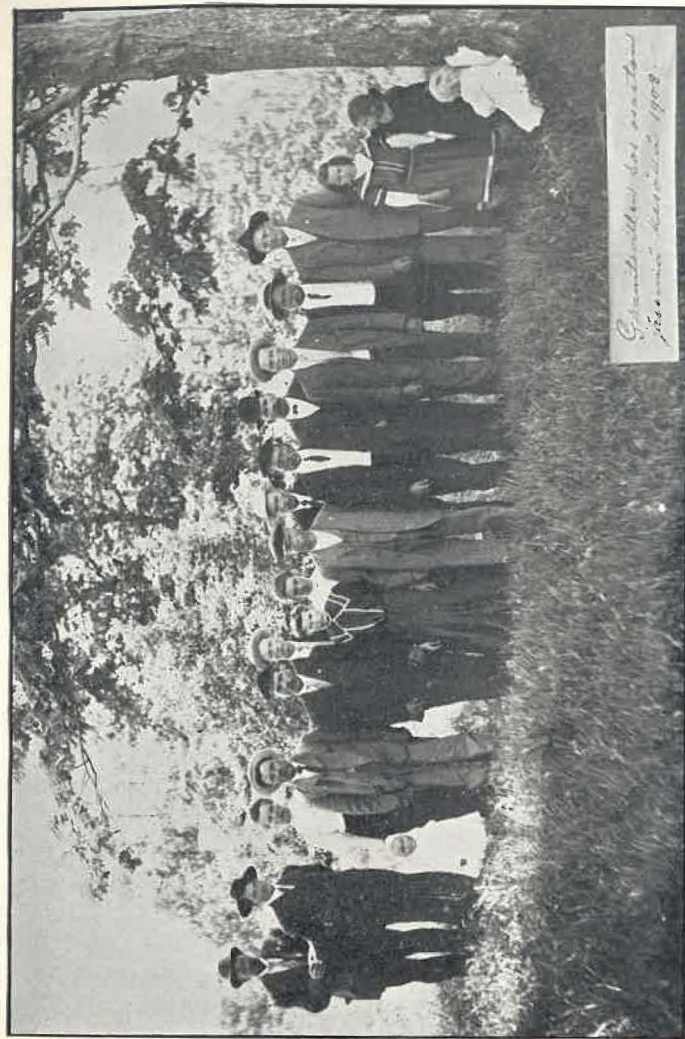
on osastoja, joista ei ole kertomusta käytettänämme seuraavissa paikoissa: New Ipswichissä, Newportissa, Harrisvillesä, Fitzwilliamsissa ja West Concordissa.

Graniteville, Vt.

Vuonna 1906 oli Granitevillessä ainoastaan muutamia suomalaisia, mutta näiden harvojenkin rinnoissa heräsi yhteistoiminnan halu. Ja niidenpä toimesta pidettiin kansalaiskokous toukokuussa samana vuonna. Kokouksessa perustettiin puhujaklupi. Tuo klupi oli sitten toiminnassa noin kolme kuukautta. Ensimmäisessä vuosineljännekokouksessa heinäk. 19 p. 1906 päätettiin kuitenkin äänen enemmistöllä liittyä Yhdysvaltain sosialistipuolueeseen. Lupakirjaa alettiin hommata ja saatiinkin lokakuussa. Jäseniä yhtyi heti osastoon 16. Näin oli siis Granitevillen suomalainen sosialistiosasto syntynyt. Paitsi nimeä, seurasi puhujaklupilta perintönä vähän varoja.

Toiminta alussa oli hyvin innostavaa, mutta sitten seurasi sarja rettelöitä, jotka kerrassaan lamaanuttivat toiminnan. Näistä rettelöistä voimme mainita rahastonhoitajan välinpitämättömyyden ja siitä johtuvan kassanvaillin. Tämän tähden erosi osastosta useita jäseniä. Jäsenluku, vaikka se jo lähenteli kahtakymmentä, väheni kolmeentoista. Kuten sanottu, toiminta lamaan tui hyvin paljon, mutta vähitellen se taaskin heräsi vilkkaammaksi, kunnes uusi hajottava juttu kohtasi helmikuussa 1907, alkaen lainakirjastokysymyksen muodossa, jota, lainakirjastoa, jo oli pitemmän aikaa puuhattu. Lainakirjasto perustettiin kuitenkin helmikuulla 1907, sisältäen silloin vaan 32 nidos. Sittenmin on niitä lisätty.

Näitten pikkukahakkain jälkeen virkosi toiminta taas. Uusia jäseniä yhtyi osastoon useita ja alettiin tuumimaan

Long Cove Col
Wäätäin jälelä
kesäkuulla 1908.

oman talon rakentamista. Rakennuskassan hyväksi pidettiin arpajaiset kesäkuun 22 p. 1907 erittäin huonoilla tuloksilla. Siitä huolimatta edistyi hyvin henkisissä voimissa ja aineellisissakin varoissa; jäsenluku lisääntyi aina kolmeenkymmeneen viiteen asti, vaikka ne sittemmin ovat vähentyneet lähes kymmenellä. Yksi suurimpia hankaluuksia ja vastuksia on täällä se, että paikkakunta on hyvin etäällä muista osastoista. Ja onpa tainnut toimintaan vaikuttaa sekin — s. o., tehnyt sen yksipuoliseksi — että paikkakunnalla ei ole montakaan suomalaista naista.

Toivossa eletään ja jatketaan, toivossa, että lähimmässä vastaisuudessa voitetaan ne vastukset jotka ovat haittana.

Sosialistisia sanomalehtiä ja kirjallisuutta leviää paikkakunnalle jo jonkun verran, ja omien lehtiensä tukemiseksi on osasto tehnyt pitkin matkaa jotakin, ostanut mm. 13 osaketta Raivaajaan.

Long Cove, Me.

Long Coven S. S. osasto on perustettu v. 1906. Osastoon tähän asti on liittynyt kaikkiaan 32 jäsentä ja osaston jäsenluku on nykyään 12. Sosialistit Long Covessa ovat olleet sekä vainon että vaaran edessä. Vanhoilliset vastustajat ovat hyökänneet sosialistiosastoa vastaan tappeluhaluisina, mutta siitä huolimatta, tai ehkä juuri sen vuoksi, on osaston toiminta vetänyt kansalaistemme huomion puoleensa. Siitä on todistuksena vilkas osanotto osaston juhla- ja kokoustilaisuuksiin.

Virallisia kokouksia on osasto pitänyt kaikkiaan 56 olemassaoloaikanaan.

Viime puolelta vuodelta osoitti osaston tilit tuloja \$118.38 ja menot \$103.35.

Pawtucket, R. I.

Ensinnäkin olkoon sanottu, että Pawtucketin osasto on ainoa suomalainen sos. osasto Rhode Islandin valtiossa. — Noin 5 vuotta takaperin ilmaantui paikkakunnalle ensimmäisiä suomalaisia sosialisteja, toimien ja vaikuttaen raittiusseuran keskuudessa. Mutta kun raittiusseuran enemmistö oli patavanhoillista väkeä, eivät he saaneet vaikutetuksi niin paljoa, että olisivat voineet muuttaa raittiusseuran socialistiosastoksi, kuten he toivoivat. Sitten muutti useita innokkaita henkilöitä, kuten esim. toverit Rintala ja Turja, toisille paikkakunnille ja jällelle jääneitten toiveet saivat toistaiseksi rauveta. Jällelle jääneistä kuitenkin toverit J. Björklund ja D. Leel koettivat pitää sosialismia vireillä ja herättää tietoisuutta kansalaisten keskuudessa. Sittemmin, v. 1906, muutti paikkakunnalle sosialismin innostamia tovereita Hj. Hovi ja A. Haltunen ja he alkoivat puuhaamaan socialistiosastoa. Eräässä raittiusseuran kokouksessa — se oli elokuulla mainittuna vuonna — herätettiin kysymys, eikö raittiusseuran jäsenet suostuisi muuttamaan seuraa socialistiosastoksi. Tästä syntyi kiivas keskustelu. Mutta vanhoillisia oli siksi paljo, että raittiusseura jäi entiselleen. Silloin erosi useita henkilöitä raittiusseuran jäsenyydestä. Syyskuun 15 pnä kutsuttiin kokoon kaikki työväen aatteen kannattajat tov. Hovin ja Haltusen yksityisasuntoon ja siinä perustettiin socialistiosasto, jolle annettiin nimeksi Aamurusko. Alussa sai osasto kokea kovaa aineellisten varain suhteen ja myöskin ennakkoluuloisen yleisön kiivaan vastustuksen vuoksi. Ja ihmeellistä, että muutamat niistä raittiusseuran jäsenistä, jotka ennen olivat saarnanneet sosialismin puolesta, eivät yhtyneet osastoon jäseneksi, vaan sensijaan ilmaisivat kantansa, että sos. osaston perustaminen on vielä — liian aikaista. Siihen aikaan näkyi sekä julkisissa sanomalehdissä, että seurojen nyrkkilehdissä type-ryyksiin asti meneviä persoona-solvauskirjoituksia eri aja-

tuskannalla olevien kesken; ja se sama ilmeni myöskin yksityisessä sekä seuraelämässä suukovun muodossa. Mutta niistä huolimatta — ne olivat näes tarkoitetut osastoa vahingoittamaan — rupesi osaston jäsenluku kohoamaan ja sen mukaan myöskin toiminta elpymään. Kokouksissa jo keskusteltiin oikein asioista, tehtiin järkeviä päätöksiä ja niiden mukaan koetettiin toimia. Perustettiin sunnuntai-koulu, juttutupa ja lauluseura osaston yhteyteen, mutta kykyjen puutteessa — kuten sitä voidaan tulkita — pian laimenivat ja nukkuivat nämä hyvät hommat, huolimatta siitä, että niihin oli uhrattu jonkun verran aineellisia varojakin.

Osaston jäsenluku on ollut korkeimmillaan viime helmikuussa, ollen silloin 44 jäsentä, sittemmin "paniikki", joka on pakoittanut ihmiset liikeliepeille, on alentanut sen tuntuvasti. Sen verran on osasto kuitenkin kaksivuotisen olemassaolonsa aikana saanut aikaan, että paikkakunnan vajaan sadasta suomalaisesta nykyään lähes puolet ovat socialistimielisiä, vaikkakaan eivät vielä kaikki ole suoranaisesti riveihin liittyneet.

Osaston toimesta on avustettu rahallisesti toisia osastoja ja kaikkia aatteellisia tarkoituksia noin 200 dollarilla; — yhtään keräyslistaa ei ole aivan tyhjänä palautettu. Sitä paitsi on osastolla 15 Raivaajan osaketta ja yksi Työmiehen osake, sekä yksityisillä jäsenillä muutamia osakkeita kummastakin. Muuta omaisuutta on osastolla noin 50 dollarin arvosta. Kirjallisuutta on hankittu osastolle noin 35 dollarin arvosta. — Yksityisten jäsenten uhraavaisuus ja harrastus on jotenkin hyvä, jota todistaa se, että usealla on noin 40—50 dollarin kirjasto itsellään.

Osaston toimesta on käynyt paikkakunnalla useita agitaattoreita, jotka ovat lisänneet sitä kylvöä minkä osasto toiminnallaan ja levittämällänsä kirjallisuudella on saanut aikaan, niin että nyt voidaan jo hyvällä syyllä sanoa: sosialismi on Pawtucketinkin suomalaisten keskuudessa voitolla, ja tulee täydellisesti voittamaan.

Ohion S. S. osastoista

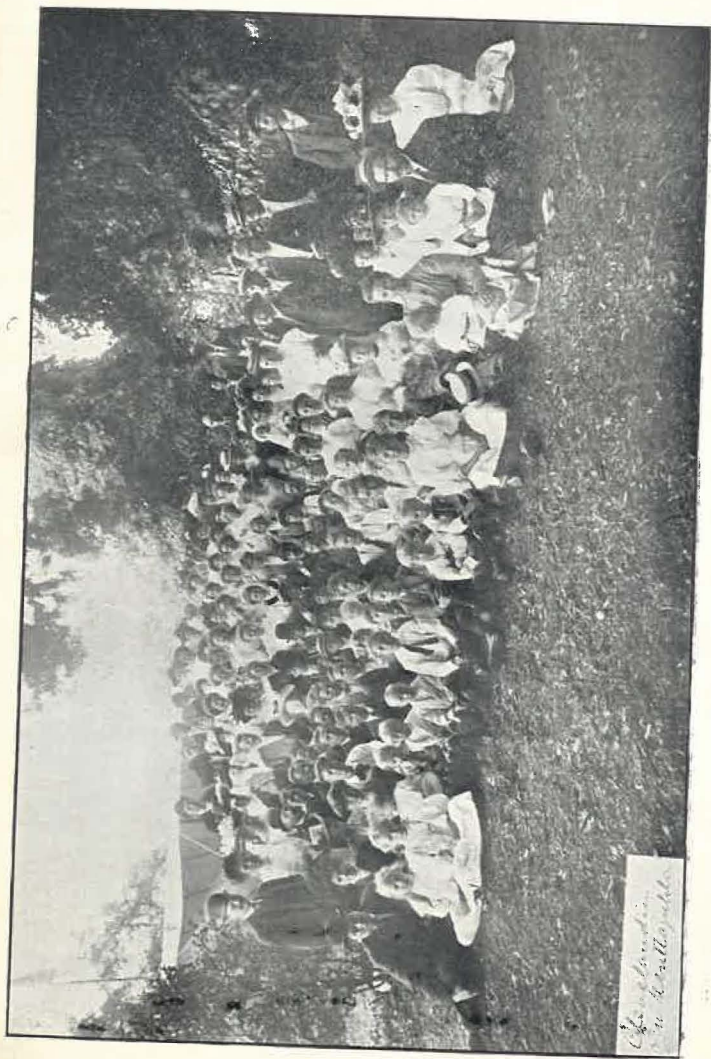
CLEVELAND

Clevelandissa on suomalaisia noin 500—600.

Vaikka Clevelandissa on jo pitkiä aikoja asustanut suomalaisia, mutta varsinaista sosialistista liikettä ei ole ollut kuin vasta noin kaksi vuotta suomalaisten keskuudessa.

Kun Imatraliitto alkoi toimintansa Amerikassa, siinä mylerryksessä tuli osasto perustetuksi ja koettikin taistella viimeiseen mieheen rintamassa — ihme kyllä, vaikka Clevelandissa pidettiin se ensimmäinen suomalaisten sosialistien edustajakokous, jolloin suomalaiset päättivät yhtyä Amerikan sosialistipuolueeseen. Clevelandissa oli siihen aikaan henkilöitä, jotka koettivat takoa suomalaisten päähän, ettei suomalaiselle työvälle ole mitään etua yhtyä sosialistipuolueeseen — ettei olla siihen vielä kypsyneitä — ja siltä se vähän näyttikin koska edellä mainittuja henkilöitä pidettiin täydessä luotossa.

Vuoden 1906 alussa, kun paikkakunnalle tuli uusia voimia ja toivat uutta tuulahdusta tullessaan, tuli päivän polttavimmaksi kysymykseksi eroaminen Imatrasta ja sosialisti-osaston perustamisesta. Tätä kysymystä yhä kehitettiin, että samana vuonna kesäkuun alussa päätettiin lähettää Imatran lupakirja takaisin ja kesäkuun 15 p:nä 1906 perustettiin S. S. osasto, johon yhtyi 13 jäsentä. Siitäkin voi nähdä minkälaisella kannalla silloinen Imatran osasto oli, koska

Youngstownin S. S. osaston jäseniä

By John Schlotter

Osa Ashtabulan S. S. osaston jäseniä

noin seitsemänkymmenen suuruisesta ryhmästä 13 oli valmistunut sosialistipuolueeseen yhtymään. Vähitellen jäsenluku kasvoi sitä mukaa kun saatiin selville sosialismin välttämättömyys — jo vuoden lopussa jäsenluku oli 50 ja edelleen se on valloittanut alaa että jo viime toukokuussa jäsenluku laskettiin sadaksi, noin viidesosaksi koko kaupungin suomalaisesta asutuksesta.

Paikkakunnan suomalaisten henkisiä harrastuksia on osasto koettanut vointinsa mukaan virkistää huvien, luento- ja kirjallisuuden avulla. V. 1907 vuosikertomuksen mukaan käytti osasto aineellisia varoja akitatsiooniin, luennoihin, lentolehtiin ym. \$194.00. Amerikan suomalaisten puoluelehtien kustantamaa kirjallisuutta oli myyty noin \$75.00 arvosta. Puoluelehtiä lienee levinnyt noin 100 paikkeille. V. 1908 alusta on osaston toimesta valittu kirjasto-toimikunta, joka levittää kirjoja sekä sanomalehtiä. Kuluhan vuoden ajalla se on myynyt kustannusyhtiöttemme kirjallisuutta \$95.00 arvosta, puoluelehtiä leviää noin 125. Agitatsiooniin on osaston varoista uhrattu mitä on voitu. Summaa on vaikea tarkalleen määritellä.

Osaston nykyinen taloudellinen asema ilmenee seuraavasta:

Osakkeita ja arvopapereita	\$285.00
Kirjasto	80.00
Voimisteluvälineitä	85.00
Torvia ja soittovälineitä ym. irtainta omais.	105.00
Rahaa kassassa	320.00

Summa \$875.00

Tässä on lyhyesti mainittu Clevelandin suomalaisten sosialistien tähänastinen toiminta ja tulokset, kansainvälisen köyhälistöliikkeen työvainiolla.

Ohion valtiossa on suomalaisia osastoja

joista ei meille ole tietoja lähetetty: Ashtabulassa, Ashtabula Harborissa, Coneautissa, Chartonissa ja Jacksonvillessä

New Yorkin valtion S. S. osastoista

Ylä-NEW YORK

Osaston perustaminen: Vaikka suur New Yorkissa onkin jo pitemmän aikaa ollut kaksi sosialistiosastoa, toinen New Yorkin puoleisessa kaupungin osassa, toinen Brooklynin puoleisessa, ei tämä kuitenkaan ole voinut tyydyttää suur New Yorkissa asuvia suomalaisia. Kun me tiedämme, että New Yorkin puolella on suurempi määrä suomalaisia kuin Brooklynissä ja vielä tiedämme, että New Yorkin puolella asuvat suomalaiset ovat kovin hajallaan, joten Ylä-New Yorkissa asuvat kansalaiset, tultuaan kotiin työstä uupuneina, eivät ole pitkän matkan tähden olleet tilaisuudessa ottamaan osaa köyhälistön yhteistyöhön. Tämä onkin ollut syynä siihen, että New Yorkin S. S. osasto vilkkaasta toiminnastaan huolimatta ei ole voinut jäsenluvultaan kasvaa niin monilukuiseksi kuin näin suuressa kaupungissa olisi ollut toivottava. Tämän epäkohdan huomasivat jotkut New Yorkin S. S. osaston jäsenet jo vuonna 1906, joka selvemmin ilmeni Raivaajassa olleissa artikkeleissa, Sentähden nostivat jotkut New Yorkin S. S. osaston jäsenet vuonna 1907 kysymyksen siitä eikö olisi tarpeellista muuttaa osaston kokouspaikkaa vähän lähemmäksi Harlemissa asuvia suomalaisia. Ehdotusta kannatettiin sekä vas-

tustettiin; lopputulos oli kumminkin, että ehdotus kumottiin. Tähän eivät kumminkaan ehdotuksen kannattajat tyytyneet, vaan jo samana vuonna 21 päiväksi syyskuuta kutsuivat kokoon perustavan kokouksen Harleemiin, sosialistiosaston perustamista varten. Perustavaan kokoukseen saapuikin toista sataa henkeä, josta helposti saattoi huomata, että osasto Harlemissa oli tarpeen. Keskustelussa kyllä ilmeni erimielisyyttä osaston tarpeellisuudesta, vaan tämä erimielisyys lienee suurimmaksi osaksi johtunut siitä, että henkilöt, jotka osaston perustamista vastustivat, olivat vähemmän tutustuneet paikkakunnan oloihin, joten ei vastustus saanut mainittavampaa kannatusta. Jatkettiin sitten jonkun aikaa keskustelua, jonka jälkeen ryhdyttiin koe-kirjoitukseen, jonka tuloksena oli, että 24 henkilöä heti liittyi yhteen ja näin oli siis osasto perustettu.

O s a s t o n t o i m i n t a: Osaston kokouspaikasta mainittakoon, että onnistuimme saamaan kokoushuoneen samaan taloon, jossa jo ennestään toimi suomalainen yhdistys, vaikkakin toisilla periaatteilla, kuin vasta perustettu. Ja tämä suuresti vaikutti siihen, että osaston jäsenluku nopeasti kasvoi puoleentoista sataan, noin kolmen kuukauden ajalla. Lyhyemmän aikaa toimittua päätettiin yksimielisesti toimeenpanna osaston ensimmäinen iltama Raivaajan hyväksi. Olihan nyt ensimmäinen iltama pidetty ja jossain määrin onnistuttu. Alettiin toimeenpanemaan pieniä ja suurempia iltamia, jotka kaikki onnistuivat verrattain hyvin.

Kesän tultua ei tietysti voitu jatkaa iltamien pitoa. Vaan sillä välin oli osasto vuokrannut puiston kesäjuhlia varten, joita kaikkiaan kesän kuluessa toimeenpantiin kolme, kohtalaisen hyvällä menestyksellä ja erittäinkin ensimmäinen, joka pidettiin Raivaajan hyväksi. Jo pitemmän aikaa oli osastossa ollut keskustelun alaisena kokoushuoneen puutteellisuus, joka vihdoin poistettiin siten, että vuokrattiin oma talo, jolle ristiäisissä annettiin nimi "Torppa". Näin saatiin osaston toiminta vakavalle kannalle, joka myöskin vaikutti sen, että osaston jäsenlukukin kasvoi, ollen nykyään lähemmäs kaksi sataa. Saatuaan toiminnan vaka-

vammalle kannalle ja suurimmat taloudelliset huolet poistetuksi, päätettiin syyskuussa yhtyä A. S. S. järjestöön.

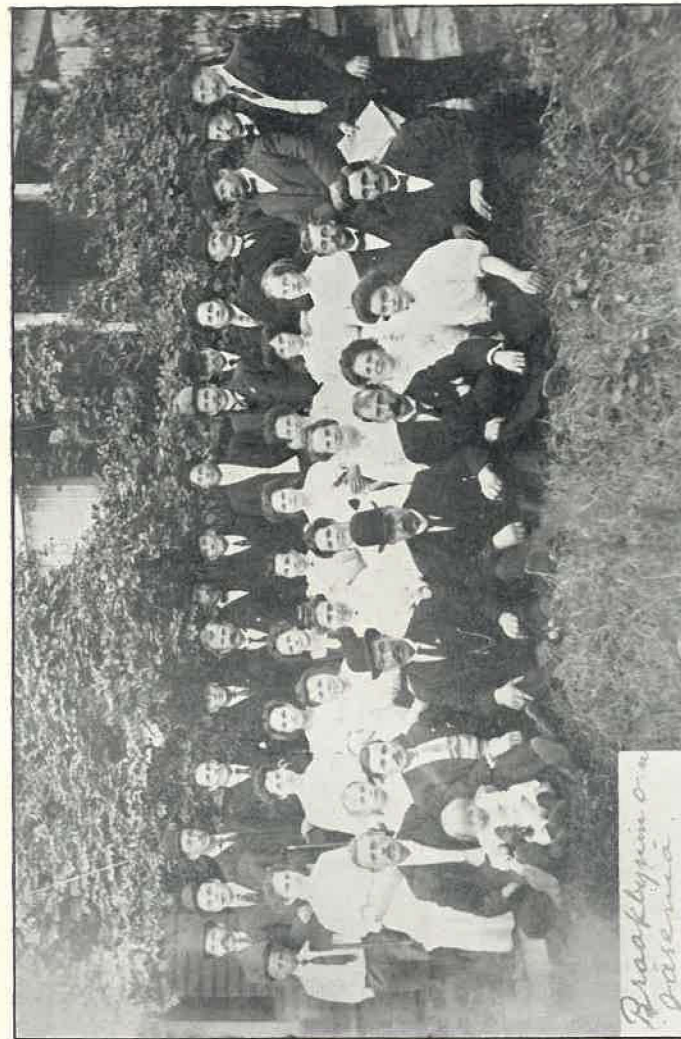
Tässä on lyhyesti mainittu osaston toiminta pääpiirteissään, kun vielä mainitaan osaston ensimmäinen vuosijuhla, joka pidettiin 22 p. lokak.

Puhujaseura, joka keskeytymättä on kokoontunut joka torstai, kehittäen jäseniään käsittämään sosialismin periaatetta, joka selvemmin on ilmennyt vilkkaissa keskustelukysymyksissä, kuin puhujaseurassa pidetyissä puheissa ja esitelmissä. Puhujaseuran työ ei suinkaan ole hukkaan mennyt; sillä siinä on osaston jäsenillä ollut tilaisuus opettavaisen arvostelun kautta kehittyä esiintyjiksi yleisiä tilaisuuksia varten.

Näytelmäseura: Näytelmäseura oli osastoon perustettu vähän jälkeen sen perustamisen. Heikoilla voimilla ja epävarmalla johdolla koetti se tyydyttää yleisön vaatimuksia näytelmätaiteen alalla; esiintyen useimmissa iltoissa pienemmillä näytelmäkappaleilla, jotka onnistuivat jossain määrin. Näytelmäseuran työ täytyi kuitenkin keskeyttää väliaikaisesti silloisen johtajan osastosta luopumisen takia. Johtajaksi valittiin toveri R. Roitomaa, joka myöskin vastaanotti mainitun toimen. Näytelmäseuramme alkoi siis uudelleen toimintansa. Uuden johdon alla on mainittu seura kasvanut monilukaiseksi jäsenluvultaan; toiminta on alkanut vilkastua ja innostusta ei ole puuttunut. Nykyinen näytelmäseura esiintyi ensimmäisen kerran osaston vuosijuhlassa, jossa se, katsoen lyhyeen toiminta-aikaansa, onnistui verrattain hyvin.

Lauluseura: Osaston yhteyteen perustetusta lauluseurasta mainitsemme, että se Rosa Clayn johdolla esiintyi useimmissa osastomme iltamatilaisuuksissa, sekä muun muassa "Labor Temple'issa" Daily Call konferenssin toimeenpanemassa iltamassa. Myöskin toimeenpani lauluseura yhden konsertti-iltaman, joka jossain määrin onnistui.

Käsityöseura: Käsityöseura, joka perustettiin keuhkavälillä, oli vilkkaassa toiminnassa; muun muassa valmistuen runsaan määrän esineitä Raivaajan hyväksi pidettyi-

hin myyjäisiin. Käsityöseura on myöskin toimeenpannut pari pientä iltamaa kartuttaakseen ainevarastoaan; ja on taas kesän loputtua ryhtynyt ahkeraan työhön.

Huvitoimikunta: Huvitoimikunta on osaston perustamisesta saakka ollut vilkkaassa toiminnassa, jonka toimesta myöskin on riippunut iltamien toimeenpano. Myönnettävä on, että huvitoimikunta on tässä toiminut parhaansa.

Loppulause: Luotuamme näin lyhyen katsauksen osaston sisäiseen toimintaan, voisi myöskin muutamain sanoin luoda katsauksen osaston toimintaan ulospäin. Vaan pidämme sen kuitenkin vähemmän tärkeänä tällä kertaa, koska sellainen silmäys mahdollisesti voisi synnyttää erimielisyyttä ja väärinkäsityksiä paikkakunnan oloja tuntemattomille. Rohkenemme lopuksi lausua, että edelleenkin tahdomme kykymme mukaan täyttää niitä velvollisuuksia, joita sosialismin periaate meiltä sosialistiosastona vaatii.

BROOKLYN

Yksityisissä seurapiireissä keskinäiset keskustelut johtivat siihen, että tuli julkinen pysymys S. S. osaston perustamisesta Brooklyniin. 10 p:nä marrask. v. 1905 pidettiin perustava kokous ja yhdyttiin hetimiten sosialistipuolueeseen. Osasto sai osakseen jyrkkää vastustusta Imatran miesten puolelta — liittyivät osastoonkin ja yrittivät sitä tietä "vaikuttaa" — johonkin suuntaan, mutta nähtyään sen turhaksi, erosivat. Nykyään on osaston jäsenluku noin puolta suurempi kuin Imatran.

Osaston kirjastossa on toistasataa nidosta, joiden arvo on \$110:75. Osastolla on lauluseura ja ompeluseura. "Kapitaali" on kasvanut lyhyen toiminta-ajan sisällä siten, että se nyt on pyöreissä sanoen \$600, josta tätä kirjoittaissa on 23 osaketta Raivaajasta. Koko osaston toimintakauden aikana on siihen liittynyt 181 jäsentä, mutta jäsenmäärä todellisuudessa ei ole niin suuri nykyään, sillä on myöskin joku määrä osastosta eronneita.

NEW YORK

Tehdä kertomusta osaston toiminnasta ja saavutetuista tuloksista siten, ettei osaston kunnia (joka on pääasia) joudu huonoon valoon, ettei sen jäseniä millään lailla loukattaisi (saattamalla siten sosialismin muuten niin vanhoilliselle kululle esteitä) ja ettei millään puolueellisella näkökannalla asioita arvostelisi — kaikkia näitä välttämällä — vielä päälliseksi osata laatia kertomus jokaisen mieleiseksi — niin, se on vaikeaa.

Ehkä osaston perustamisvuoden, jäsenien lukumäärän, yms. mainitseminen olisi tähän kertomukseen tarpeeksi, mutta sekään tuskin tyydyttäisi ketään; ne kun ovat liian kuivia asioita.

Mistäpä sitten kertoisi; osastomme varallisuudestako?

Jos meillä olisi edes oma talo — joku muhkea rakennus — johon sosialistisen työmme tuloksista puhuttaissa voisimme osottaa ja sanoa: Turhia eivät ole ponnistuksemme olleet — — edelleenkin tulemme uurastamaan sosialistisen työn vainiolla... Vaan sellaisesta emme voi kerskua.

Pitäisihän kuitenkin mainita jotain taiteenharrastusistamme: laulukööristä ja näytelmäseurastamme, (jotka ovat olleet) niiden maineesta, etevyydestä, saamista voitoista ja kiitoksista.

Mutta miksi juuri kertoa näistä! Ovatko sosialistit ainoat, jotka näyttelivät? Näyttelevähän raittiusseuralaiset, nuorisoseuralaiset ja — jos jotkin — laiset; miksikä siis sosialistisista teoista mainittaisa kertoisimme kaikista näistä tässä edellämaituista.

Jos siis jättäisimme kaikkien sellaisten mainitsemisen, kehuvan tahi moittivan arvostelun niistä, sekä sen sijaan kertoisimme minkälaisia sosialistisia ennätyksiä, sen sanan tosimerkityksessä olemme saaneet tai emme ole saaneet; olemmeko tehneet mitään sosialismin levenemiseksi ja olemmeko saavuttaneet mitään.

Poliittisella alalla sosialistisista ennätyksistä ei voi ottaa puhettakaan. Täydellinen nolla tähän mennessä,

Vaikutuksestamme yleiseen mielipiteeseen voimme yhtä seikkaa pitää hyvänä, se on, että tšekäläisistä, noin kymmenen tuhanteen nousevasta suomalaisesta yleisöstä, likimäärin tuhatkunta käy sosialistien iltamissa — josta voi tehdä sen johtopäätöksen, että se osa tšekäläisestä yleisöstä on sosialismille suosiollinen. Josko se suosiollisuus johtuu yhteiskunnallisten parannusten toivomuksesta, tahi — näytteliämme taitavuudesta, sitä emme yritä tässä varmasti sanomaan. — Siitä lopusta yhdeksästä tuhannesta olemme kauniisti saaneet olla erillämme.

Jo sitäkin, että tuhannen suuruinen joukko on jotenkin joutunut kannattamaan meidän meininkejämme tämän viiden vuoden ajalla, on pidettävä suurena ennätyksenä, ellei sitä himmentäisi se seikka, että viitisenkin vuotta takaperin silloinen yleisö ei voinut käydä sosialistien iltamissa vaan siitä luonnollisesta syystä ettei silloin ollut sosialistien iltamia.

Olemmeko siis yleisön kannatuksen ja myötätuntoisuuden saaneet myöskin muodin vuoksi, eli onko siihen syvemät syynsä — sen tulevaisuus näyttää — —.

Osastomme jäsenluku on milloin suurena, milloin pienenä — aina sen mukaan kuinka jaksamme niitä ostaa.

Osastomme on huomattu paraimmaksi jäsenien haalimiskeinoksi, kuten kapitalistisessa yhteiskunnassa ainakin.

Maksuksi olemme heille antaneet opetusta laulussa, soitossa ja näyttelemisessä ym. semmoisissa, milloin ei ole kannattanut pitää näitä pystyssä, silloin ovat myöskin jäsenet vähenneet, mennen tietysti muualta enemmän tuottavampaa työtä etsimään.

Että näin on käynyt, on tietysti tämän yhteiskuntajärjestelmän syy, joka ei ole tarpeeksi kiristänyt joka kohtaa, että joku yksityinen vielä saattaa pärjätä tässä maailmassa tarvitsematta yhtyä sos. osastoon muun kuin huvin, tavan ja jonkun pienen persoonallisen edun tähden.

Sosialistista tietoisuutta on kasvatettu kovasti, joskaan kaikki eivät ole kaikkea omaksuneet,

Kovasti on väitely.

On alettu sen tuhatvuotisen valtakunnan ihan viime päästä, luovailtu kurikkalimit, teosofimit, utopismit, anarkismit ja — senkin seitsemät ristit; on tahdottu käydä metsät, korvet, Malkosaaret, Marstähdet ja taivasten taivaat. Että viimeinkin olemme tulleet tämän maan päälle, tämän aikaisia, tämän päiväisiä, juuri meitä kohtaavia, kaikkein yksinkertaisimpia seikkoja huomaamaan, on sitenkin ihme.

Sillä välillä on vielä ollut naisagitaattorin käytyä — naisosasto, joka nukkui sitä myöten kuin muisto agitaattorista hukkui.

On myöskin ollut kurssit, koulut, koplat, hommat, hommat ja hommat — samaten kuin muuallakin.

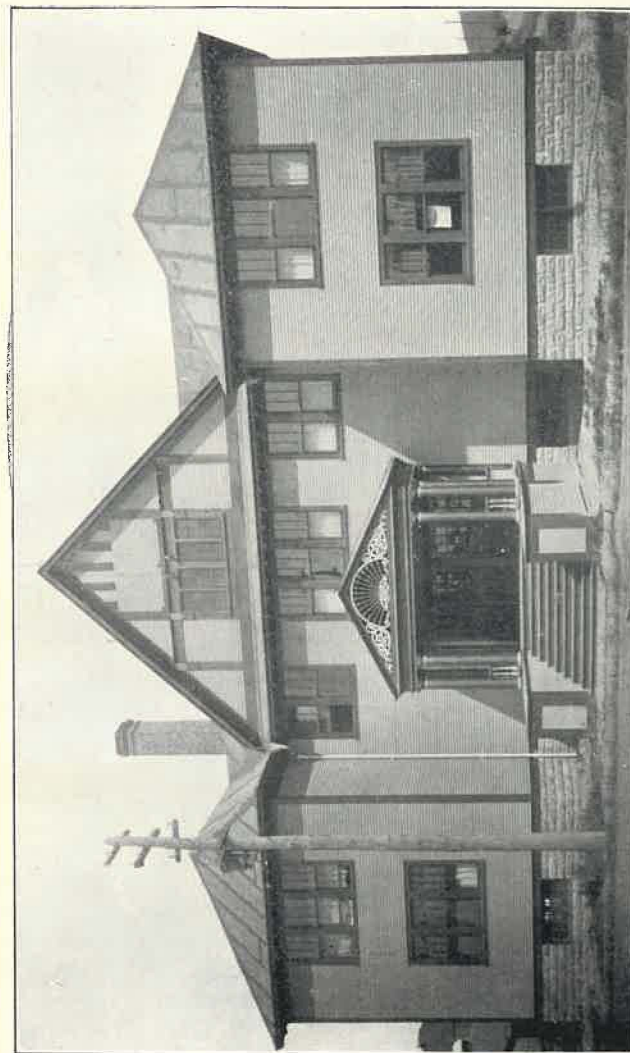
Kaikkien näitten monenlaisten hommien jälkeen emme kuitenkaan ole veljeyttä, vapautta ja tasa-arvoisuutta saaneet, siksiäpä jotkut hakevatkin sosialismia jostain — missä henkilöt miellyttävät.

Sanomalehtiämme emme ole saaneet paljonkaan auttaksi, vaikka monen monella pikkuiltamalla olemme auttaneet; vielä enemmän ovat ruvenneet tarvitsemaan sen jälkeen kuin olemme suurilla iltamilla auttaneet. Jos sitä menoa jatkuu, niin meidän täytyy lopettaa auttaminen ja — kustantaa koko lehti.

(Tässä nyt varmaankin tahtosivat tietää montako osaketta meillä on lehdistämme, mutta eiköhän se ole parempi että Raivaaja ilmoittaa montako heillä on vielä konttorissa kassakaapissa, siellä niitä kuitenkin on enemmän kuin meillä.)

Kuvat osastosta? Ei tällä kertaa! Naamat olisivat yhtä epävirallisia kuin tämä kertomus.

A. K—maine—.

Ironwoodin S. S. osaston talo